

JUULI 1940

Llallat

7

KIND
40
SENTI

NAI STE JA KODUDE KUUKIRI

MARGARET MITCHELL,

naine, kes kirjutas maailma kõige menukama romaani „Tuulest viidud“ ja sai selle eest Ameerika kõige kõrgema kirjandusliku auhinna — Pulitzer-auhinna.

Kes on Margaret Mitchell?

Margaret Mitchell on sündinud Atlantas, selles linnas, kus toimub suurem osa romaani tegevusest. „Tuulest viidud“ on lugu ta esivanemaist, kes elasid siin puuvillakasvatajaina ja läksid vabatahtlikena kodusõtta. Kirjaniku lapsepõlves jutustas väikese Margareti ema pikil õhtutunnel kamina juures oma perekonna lugu. Pole ime, et tolle Scarleti kuju sööbis talle imeliselt mällu. Kustumatult jäi lapse elavasse fantaasiasse püsima iga pisias. Ja noist ema jutustusist kasvas romaani taust ja kasvasid tegelased.

Kas Mitchell nägi end ise Scarlett O'Harana? Noh — ka kirjanik evib heledat jumet, smaragdrehelisi silmi, vaskpunaselt helkivaid juukseid. Ka tema soontes voolab suur osa iiri verd. Ja oma esivanemate sitkusega asus ta töö juurde.

Peggy Mitchell — nagu hüüdsid teda ta sõbratarid — ei lahkunud kunagi Atlantast. Kui ta tahtis hakata õppima arstiteadust, suri järsku ta ema, misjärel ta pidi oma isale olema perenaiseks ja abistama teda ta advokaadipraktikas. Et teenida endale selle kõrval taskuraha, kirjutas ta Atlanta ajalehtedele reportaaže.

Ühega noist tõist ronib ta ühel päeval jälle mööda treppe üles „Atlanta Journali“ toimetusse. Toimetaja võtab ta töö vastu. „Rikkalikult talendita!“ ütleb ta, visates pilgu käsikirjale.

„Kas näete seda kohe nii esimesest pilgust?“ küsib pisut ninakalt Margaret.

Toimetaja viskab talle käsikirja tagasi, öeldes: „Üldse olete liiga ilus ajakirjanikuks!“ See viisakusetu noormees oli John R. Marsh, Margaret Mitchell praegune mees...

1925. a. abielluvad nad ja elavad sest ajast väga õnnelikult. Margaret oli tookord seitsmeteistkümnendaastane.

Pöördudes tagasi ühelt nädalalõpu-väljasõidult ühel suureõhtul tulvil soojust ja õnne, tabab neid kaht inimest saatus. Nende sõiduk teeb kukerpalli. Kuna Margareti abikaasa paiskub välja ja jääb täiesti terveks, viiakse Margaret haiglasse komplitseeritud murretega.

Naine kirjutas maailma kõige menukama romaani

- Suurimat edu, mida viimase nelja aasta jooksul üks raamat saavutanud, omab

Margaret Mitchell

„TUULEST VIIDUD“

- Selle raamatu menu on isegi ameerikalikele mõisteile kujutletamatu.
- Nelja aasta jooksul on trükitud seda juba üle 3 000 000 eksemplari.
- Soomes on ilmunud romaani esimesest osast neljas trükk.

MILLEST SEE TULEB?

Miks

huvitub kogu maailm väikese farmeritütre saatuses, keda ammu katab roheline muru?

Kes on see Mitchell,

kes saavutas oma esimese raamatuga säärase maailmamenu?

Kas on kõik tõsi,

mida kirjanik kirjutab, või on kõik leiutatud?

Kas Mitchell on identne

Scarlett O'Haraga, raamatu kangelannaga?

Kuidas õnnestus film,

mis vändati „Tuulest viidud“ ainetel?

Need on küsimused, mis tuhandeid kirjandussõpru huvitavad.

„Maret“ püüab oma veergudel neile osaliselt vastata.

Peaaegu kaheks aastaks jääb ta voodisse. Liigutava armastusega ravib teda John, veetes iga oma vaba minuti naise haigevoodi juures. Et haiget lohutada, toob John aja jooksul terve Atlanta linnaraamatukogu ta haigetuppa.

Margaret hakkab lugema.

Kohutavad pildid kodusõjast elustuvad vanus kroonikais, segunevad ema jutustustega ja lapsepõlvemälestustega. Isiklikust perekonnakroonikast leiab ta palju tugipunkte.

Igavusest hakkab ta kirjutama, mõtlemata selle avaldamisele.

Ent kui sulest voolab peatükk peatüki järel, haarab teda auahnus. Mängust saab ülesanne, ülesandest töö, tööst romaan.

Kuus aastat kirjutab Margaret Mitchell seda raamatut. Kuus meeletut aastat puhkuset, mõnususeta, pausita.

Ta tegeleb teadliku ajaloo-uurimisega. Et leida oma romaani kujudele ehtsaid nimesid, sorib ta perekonnaseisuametis igasuguseid sünninimestikke. Ta eksleb surnuaedades, et leida sobivat nime murenendud mälestuskividelt. Scarlett O'Hara nime leidis Margaret veidi aega enne raamatu lõpetamist ühest perekonnakroonikast. Niikaua oli Scarleti nimeks käsikirjas ainult „tema“. Mitchell oli väga uhke sellele nimele.

„Scarlett O'Hara — kas ei kõla see niisama uhkelt kui fanfaar?“

(Järg lk. 244)

Maret

N° 7 (67)

JUULI

1940

EESTI KÕIGE SUUREMA LEVIKUGA NAISIE JA KODUDE KUUKIRI

PUHKUSEL

JUULIKUINE

*Ime on siiski, et jälle on juuli,
rändudeks lahti kõik kodumaa teed,
süled täis õisi ja lõhnavaid tuuli,
laulavad põllud ja metsad ja veed.*

*Ime on siiski, et rahu ja puhkust
toovad need päevad, nii helged ning head,
annavad mõtteile jõudu ja uhkust
võtjadel voogavad viljapead.*

*Ime on siiski, et noorust ja lembust
kätkevad ranna- ning liiviku-vööd —
tunneme otsekui armsama embust
põhjamaa sumedat suveööd.*

*Tänatud ole, oo, elu, et kannad
meid veel ses ajas — mis imelik õnn!
Jätame metsad ja põllud ja rannad,
siis kui on taevale tõusnud Sõnn.*

ED. MANNIK

TÜDRUKUD „TORMILINNULT“

Juba kaks päeva oli ilm vaikne nagu katlas. Isegi kõrkjad, need uhked sametiste nuppudega veepaplid, ei liigutanud oma päid. Ainult mõned pardid lendasid üle jõekäärude ja panid vee oma tiivalöökidega pisut värisema.

Oti seisus „Tormilinnu“ ninas ja vaatas piki jõge üles. Ta ei näinud muud kui vee sillerdavat paela ning lõpmatut jõeäärset luhta, mis rullus nagu stepp päikesepaistel. Juuliteavas oli selge ja hõõgav otsekui vaskplaat.

— Kas usud, Maia, me võime seista siin käärus nädal aega ega näe ainustki inimest. Ma hakkas juba arvama, et see polegi Emajõgi, vaid oleme eksinud Brasiilia südamesse.

Maia, kes lamas laisalt päikese käes, tundes lõbu sellest kuumast lõõsast, mis nagu kupusarv imes kehast välja talvise tööväsimuse ja pingutuse, keeras veidi pead ning ümises:

— Miks sa oled nõnda kannatamatu, tüdruk? Oota, küllap saame kindlasti varsti tuult ja „Tormilind“ kihutab jälle järve poole.

— Kuid kaks päeva pole me saanud sammugi edasi.

— Kaks päeva — tühja ka! Sa ju tead, keegi maadeuurija stoppas kaks aastat jäätükil. Täna õnne, et meie külje all on Emajõgi, mitte jäämeri. Nüüd aga, ole hea, võta puhvest tükki võileiba ja ulata mulle.

„Puhvet“ — see oli mingi pruuniksvärvitud kast, umbes säärane, nagu seda tarvitasid vanasti sõdurid oma leivakambriks. Oti lõi kaane lahti ja vaatas selle sisu. Seal oli ainult tükki kuivanud leiba ja kaks musta, läikivate kilpidega tarakani, kes pistsid ehmudes jooksu.

— Kas sa ei soovi ka külmi kintsulõikeid a la tarakanus? prahvatas Oti naerma.

— Suur tänu, ma olen harjunud lihtsa dieediga. Aga tsipa valget kaaviari võiksid siiski leivale riputada.

Oti rohkem saagis kui lõikas kuivanud leiba. See tuli

nõnda paks nagu moodne korktald. Ta raputas leivatükile soola peale ja ulatas sõbratarile.

— Palun ka tass kakaod, naeratas see.

Oti lõi kopsiku üle purjekääre vette ja andis Maiale. See hakkas kohe isukalt sööma. Juba kolmas päev oli nende toiduks kuivanud leib, sool ja vesi. See muutis Oti rahutuks. Ta vaatas alatasa üle laia jõeäärse luha, mille taga asusid talud. Viis-kuus kilomeetrit neist eemal oli küllaldaselt piima, võid, mune ja liha.

Kuid Maia leppis rahulikult „laevatoiduga“, nagu ta nimetas kuivanud leiba, soola ja vett. Kord, kui ta kuuraha ei jõudnud õigeaks ajaks pärale, oli ta nädalapäevad lõbustanud end samasuguse menüüga. Ning kuidagi tundus see isegi kasulik. Filosoofia ajalugu ühes musttuhande nime ja aastaarvudega hakkas nagu kergemini pähe.

Maia lõpetas söömise ja sirutas end uuesti päikesepaistele. Ta mõnules südamest — see oli tõeline puhkus. Päike, vesi, rahu. Säravatiivalised kiilid kõrkjate vahel, pardid, kes juba lakkasid neid võõristamast ning lendasid päris lähedalt mööda, kummalsed kiirete liigutustega linnud, kes lendasid mõõtmatu luha kohal ning häälitsetesid veidi võikalt: ki-vit... ki-vit... Hommikune päikesetõus ja udud, mis nagu tohutu vall õõtsus jõe kohal. See kõik oli nagu peatükk mõnest maadeuurija päevikust.

Ent Oti istus ikka „Tormilinnu“ ninas ja vaatas vastu voolu üles. Ta mõtles Roometile, kes kolm nädalat tagasi oli võtnud kalapaadis ette sama teekonna. Ja sellest saadik polnud temast ainustki teadet. Kas oli paat järvel ümber läinud ja Roomet uppunud?

— Maia, ma pean jõudma mõne asulani, hüüdis ta üles karates. — Kas arvad, kui lähen siit otse üle luha, et jõuan õhtuks inimeste juurde?

— Muidugi jõuad, vastas Maia rahulikult. — Meie pole ju Brasiilias. Eile õõsel arvasin kuulvat isegi koerte haukumist.

— Siis lähen tõesti! Pean saama Roometist teateid. Telefoneerin järveäärsetele konstaablitele. Vahest on midagi juhtunud — mu süda ei saa rahu.

Maia tõusis üles, pani käe ümber sõbratari piha ja lausus tõsiselt:

— Ära erutu, mõtleme veel järele. Võib-olla istub Roomet mõnes järvekäärus ja maalib pilte.

— Kuid miks ta pole saatnud ainustki teadet? Juba kaks nädalat enne seda, kui meie oma sõitu alustasime.

— Sa tead kunstnikke, nad unustavad mõnikord ju tähtsamadki asjad.

Kuid see ei rahustanud Oti. Oieti oli nende vahel juhtunud väike arusaamatus. Roomet tahtis enne abiellumist valmistada veel mõned pildid, mis olid talle nõnda südamelehedased. Oti aga unistas valgest pruutkleidist, mirtpärjast ning kingitustest, mida toovad rikkad tädid ja onud.

Ning sellepärast oli Roomet läinudki kalapaadiga järvele, et lõpetada seal mõnes käärus või saareninas sügise kunstinahtuse jaoks mõeldud tööd. Ja alles pärast seda võivad heliseda pulmakellad ja tulla Oti tädid ning onud oma maiste kingituskoormatega.

Nüüd piinas see väike mõtete lahkuminek Oti südant. Ta oleks tahtnud hüüda Roometile, et töötagu see rahulikult — küllap Oti võib oodata. Võib oodata kasvõi kümme aastat, kui ainult Roomet saab töötada oma südame soovide järgi. Kuid nüüd hakkas ta elav ja rahutu kujutusvõime looma igasuguseid pilte. Kummulilükatud paat järvel, millest hoiab kinni väsinud käsi. Uppumine kõrkjate vahel, kus salapärased jõekasvud kisuvad ujuja põhja. Juhuslik laeng, mille saadab salakütt udus läbi kõrkjate partide poole.

Samal hetkel vaatas mööda jõge üles ja hüüdis:

— Ahoi! Laev otse meie ees!

Tõeliselt polnud see muidugi laev, vaid kauge paat, mis ilmus käärus tagant nähtavale. Nad nägid ainult telki, paadinina ja veest kerkiavaid aere. Sõudja ise oli varjul telgi taga.

— Roomet! hüüatas Oti väikese lootusesädemega.

Aga kohe tundis ta, et oli eksinud. Roometi paat oli uus ja valge telk valendas juba kaugelt vastu. See siin aga oli üks neid Emajõe kulunud ja luitunud kalapaate, milliseid võib näha suvepäevadel piki Emajõe peaaegu igas varjatud käärus.

Paat tuli lähemale ja tüdrukud nägid seal istumas kõssis taati. See keris parajasti oma havinööri välja ja selle otsas oli tubli purikas.

— Ahoi! hüüdis Maia. — Tulge meile külla, kalaonu!

— — — — —

See oli tõesti kalaonu, see pruuni lagipea, suure nina, pleekinud vurrude ja habemetüükaga taat. Muhe rahu säras ta silmis ning liigutusi. Kõik ta liigutused olid nõnda kindlad ja rahulikud, otsekui oleksid need määratud sentimeetrilise täpsusega mingi süsteemi järgi kindlaks.

Aegamisi nihutas ta oma vana luitunud kalamehepaadi „Tormilinnu“ kõrvale, pilutas tüdrukute poole silmi ja ütles:

— Ah... preilnadel pole vist tuult.

— Ei ole jah, naeris Maia. — Kas kalaonu ei taha meid šleppi võtta ja veidi ülespoole küüditada?

Aga kalaonu ei tahtnud.

— Ju sai alles sealpoolt tulnud, nüüd pole just kohe lusti tagasi minna, naeratas ta. — Oodake veel mõni tund, küllap saate siis isegi tuult. Näete, kiilid lendavad juba risti.

— Kas siis kiilid toovad tuult?

— Nojah, kiilid ka omajagu. Kiilid, linnud, kalad... kõik on targemad kui inimesed. Näete, preilnad, see suur läikivate tiibadega porikärbes näib niisama rumalana nagu mõni heinakörs. Kuid ometi teab ta, kas homme sajab vihma või on kuiv. Nõnda on kõikide loomadega. Ainult inimene üksi ei tea midagi, nagu oleks tema kõige rumalam porikärbeste, kiilide ning teiste loomade hulgas.

Nüüd hakkas Oti kärsitult pärima teateid rohelisest paadist tuliue telgiga. Vanamees popsutas piipu ja vaatas oma öökullikulmude alt tüdrukute poole. Ta südames oli nagu midagi, mida ei tahtnud avaldada.

— Ah roheline paat valge telgiga? küsis ta nagu järele mõeldes. — No miks ei, nägin küll.

— Kus? hüüdis Oti rõõmsalt.

— Siit veidi ülevalpool. See oli kaks nädalat... ei, just eile kahe nädala eest. Seisid seal ja prillidega härra tõmbas ühe toreda ahvenapoisi välja.

— Prillidega härra? küsisid Oti ja Maia korraga, sest see polnud Roomet.

— Prillidega härra jah. Üks oli piibuga, teine prillidega. Piibuga härra sekkendas midagi kaldal. Tahtis mindki oma kalapaadiga maalida... noh, või mul sellest midagi häbeneda. — See oli Roomet! hüüdis Oti rõõmsalt.

Kuid Maia juurdles juba prillidega härra kallal.

— Kuidas see prillidega härra välja nägi? päris ta, sest hakkas midagi tumedalt aimama.

— Oli niisugune pikk härra. Küsis minul, et mis tähendab vedel. Mina vastu, et vedel tähendab ikka vedel, või kuidas sa muidu seda havinööri nimetat! Paksuks ei kõlba ristida, eks ole, preilnad?

Tüdrukud hakkasid rõõmsalt naerma.

— See oli magister Aadla, ütles Maia.

— Või päris magistrihärra, muigutas kalaonu. — Aga minu kalasupp maitses talle hästi. Mitu korda ütles piibuga härrale, et kui naise võtab, siis saadab minu juurde uhhaakeetmise-kursustele.

Kalaonu võttis piibu suust ja hakkas seda puhastama. Aga varsti rääkis ta jälle:

— Kuid minu arvates pole naistest ühtegi suurt kalasupikeetjat. Solgutavad niisama veidi papajõhjas ja — valmis. Nagu minugi küljelu või kuidas teda nimetada. Kolmkümmend aastat on otse kalade sees elanud, aga supi teeb nagu kähileeme. Sellepärast putkangi mõnikord jõe, et saaks ise keeta korraliku köhutäie uhhaad.

Tüdrukud naersid võidu. See kalaonu oma muheda jutuga oli toonud nende jäämäele otsekui suve. Oti oli nüüd rahulik — tal oli teateid Roometist. Kuid Maia huvitus äkki kalaonu uhhaakeetmise saladustest.

— Kas kalaonu ei keedaks ka meile pisut oma kuulsat uhhaad? küsis ta.

— Võiks ka, kui just preilnad soovivad, oli see kohe nõus. — Mul ongi just pekk püksitaskus.

Tüdrukud vaatasid küsides teineteise otsa. Aga kui kalaonu harutas püksitaskust paberisemähitud pekitükki välja, pidid nad peaaegu naerma prahvatama.

— Vaat, kus kulinaarkunst — pekitükk püksitaskus! sosistas Maia.

Samast taskust võttis kalaonu käänispeaga noa ja hakkas pekki lootsiku pingil lõikama kuupideks. Korra kadus pekitükk vanamehe käest lootsikupõhja, kuid see ei seganud ta tegevust. Aga kui üks suur kärbes hammustas ta põske, peatas hetkeks noa ning lõi siis osava pihulöögiga kärbe laiaks. Siis jätkas jälle pekkilõikamist, nagu polekski midagi juhtunud.

— Uh! sosistas Oti. — Mina küll seda solki ei söö.

— Pane hästi tähele, võib-olla kuulub see kõik retsepti hulka, ütles Maia.

Varsti oli pekk lõigatud, kaldal tuli süüdatud ning orgi otsas särises pada. Maia liigutas puupulgaga pajas pekitükke, kuna kalaonu tõi pandurist neli toredat säinast. Ta puhastas need sellise osavusega, et mõlemad tüdrukud lausa imestusid, lõikas tükkideks ning hakkas koorima kartuleid. Kartulikooremise ajal lõi veel lapiti pihuga paar kärbest ja parmu laiaks ning iga niisugune roimapiilt kasvatas veel kindlamaks Oti otsuse — mitte puudutada niisugust solki, nagu seal pajas keedeti.

Tunni pärast oli kalasupp valmis.

— Preilnad, nüüd sööma! hüüdis kalaonu rõõmsalt ja läks pandurist kasukasiliude vahelt lusikaid otsima.

Maia sai harilikult supilusika, ainult ilma sabata. Oti jaoks otsis kalaonu pidulikult välja puulusika, niisuguse toreda nikerdatud ja kollasekslakitud varrega, nagu neid kandsid vanasti sõdurid saapasääres.

— Oeh! pööritas Oti silmi. — Võta, Maia, see kopp endale, anna mulle väiksem. Ma pole täna just suur söödik.

Tüdrukud vahetasid lusikad ja Oti mõtles kangekaelselt ainult veidi lusikaotsaga maitseda kalaonu uhhaad. See maitseminegi oli juba väikese liivelduse tagasisurumine, kui ta mõtles laiaksöödud kärbestele ja püksitaskust võetud pekile. Aga seda ta pidi vähemalt tegema, et mitte solvata muhedat kalaonu.

Ta helpis ainult lusikaotsaga õige ettevaatlikult leent. Kuid juba esimene suutäis äratas isu. See oli lihtsalt tore supp, kui mitte öelda: parim, mis ta seni kunagi söönud.

— Kuule, Maia, anna kopp siia!

— Aga Oti, mõtle kärbestele, sosistas Maia naerdes.

— Tühja kah! See vahest kuulus samuti retsepti hulka nagu pekihooldmine püksitaskus.

Tüdrukud sõid kõhud täis. Nüüd tundis Oti jälle suvest rõõmu. Valge telgiga roheline paat õõtsus kuskil eespool järvel. Kiilid lendasid risti — küllap pidi tulema ka tuul. Ja siis lendab „Tormilind“ nagu tõeline tormilind paadile järele.

Ning varsti oligi tuul seal. Maia tundis seda oma näol ja hüüdis:

— Hopp, tuulesellid on siin!

Jõekäärudes sahisid kõrkjad. Vesi virvendas ja lai mõõtmatu luht hakkas nagu tasakesi liikuma. Tüdrukud rattasid purjesid korraldama. Kalaonu istus üksi nagu mahajäetuna kaldal ja popsis piipu. Kui suurpuri oli üles tõmmatud, lausus ta:

— Tahtsin veel preilnadele ütelda, et nad ho'aksid Mustasaarest pisut eemale.

— Miks, kalaonu? hüüdis tüdrukud paadist vastu.

Kuid kalaonu ei tahtnud nagu sellest heameelega juttu teha. Istus vaikides, popsutas piipu ja mõtles. Siis algas jälle oma juttu:

— Ja-jah, ega seal Mustasaares midagi head ole. Mõned kalamehed küll räägivad, et on sealt lähedalt püüdnud toredaid latikaid. Aga teie, preilnad, hoidke vasemale, rohkem ranna poole. Siis pääsete kergemini kaldale, kui peaks midagi juhtuma.

— Mis seal siis juhtub?

— Kust mina tean just — mida. Ühele juhtub üht, teisele teist. Mõned on näinud seal päris selge ilmaga kirikut. Kirik, mis kirik, tornis heliseb kellgi, aga kui lähemale lähevad, kaob kõik. Krahvipreili vaim ei saa rahu.

Tüdrukud kuulatasid teraselt. Nüüd hakkas see muhe kalaonu vist puhuma vaimudelugusid.

— Mis selle krahvipreiliga siis oli? päris Maia tõsiselt, et mitte naeruprahvakuga sulgeda vanamehe suud.

— Vanasti, see oli juba mitmesaja aasta eest, hakkas üks krahvipreili armastama vaest teopoissi. Suursugune preilna armastas tõsiselt... nõnda et oli valmis vaese poisiga põgenema rikkast lossist. See oli talvine aeg ja nad läksid üle järve. Aga krahvipreili vend, kuri inimene, sai sellest teada ning kihutas hobustega järele. Ta sai just Mustasaarel mõlemad põgenikud kätte ning tappis hirmsas vihas mõõgahoobiga vaese teopoisi ja oma õe. Sellest ajast saadik ei saagi nad mullapõues rahu. Tihti näevad kalamehed Mustasaarel mitmesuguseid kummitusi. Ma ise nägin üleüldse kaht hobust, üht valget, teist musta, kes kihutasid mööda randa, nõnda et lakad lehvisid tuules. Ju see ikka oli midagi, sest kust said hobused üle laia vee saarele?

Vanamees jäi vait, nagu oleks ütelnud enam kui tarvis.

Tüdrukud olid juba vaheaial purjed seadnud korda ning „Tormilind“ hakkas aegamisi nihkuma jõekäärust välja.

— Head aega, kalaonu! lehvitasid nad vanamehele jumalagajatuks.

— Head aega! viibutas see piibunosuga.

Ja siis kadus uhke valge purjekas nagu luik jõekäärude taha. Ainult kiilivesi veel virvendas järvel. Kalaonu istus tükk aega oma kohal ega rutanud tõusmisega. Ta mõtles rohelisele paadile uhiuue telgiga, mille kalurid olid leidnud tühjalt triivimas Mustasaare alt. Ent ta süda ei lubanud neile kahele noorele ja rõõmsale tüdrukule teatada seda sõnumit. Noortel peab ikka olema lootust ja usku. See on nende jõud ja ramm.

„Tormilind“ libises uhkelt jõe käärudest mööda. Mõned pardid ehmusid ja tõusid rabinal kõrkjatest lendu. Paar kala löid paadinina ees lupsu. Oti juhtis paati ja ka Maia hoidis üht nõõriotsa, mida kapteni hüüatuste kohaselt pingutas või lödvendas.

— Vaata, seal kiirgab midagi, näitas Oti eemale.

— Mets! hüüdis Maia.

Poole tunniga olid nad välja jõudnud suurte luhtade piirkonnast. Enne metsa nägid nad juba üksikuid harvu elumaju. Ühes käärus kohtasid väikest jõearikut, mis ilmus nähtavale nagu ime roheliste luhtade ja sinetava vee keskelt. Aurik oli sõitjaid tulvil ning kapten vilistas tervituseks kolm lühikest vile. Oti tõmbas lipu masti ja mõlemad tüdrukud saluteerisid

SUVE SUURED

laeva möödudes, nagu oleks see olnud kõige põnevam juhtumus nende elus.

Kapten viipas käega vastu ja hulk reisijaid lehvitas taskurätte. Siis kadus laev pärvett alla käärude taha. Eemalt hakkasid paistma kõrged sillakaared, mille taga sinetas kõik hallikasuduselt, nagu oleks korraga kadunud maa.

— Järv... järv! hüüdsid tüdrukud rõõmsalt.

Jõesuu kaldad olid veidi kõrgemad. Mõlemal pool asus rida hooneid, asunike uusi palkmaju, laevakontori vaatedel kõikuv sild ning üks kollase uksega kauplus.

— Siia jääme õõseks ja täidame oma puhveti täis, otsustas Oti.

Ta juhtis purjeka kaldale, kus kõikusid vaiade küljes mõned paadid. Kuid nende hulgas polnud valge telgiga rohelist paati. Kaupluse seinale küljes paistis silma kirjakast.

— Vaat, seal saame kõik teada, osutas Maia kauplusele.

Pastlanaha ja petrooleumi lõhnaga täidetud hämaras poes tukkus leti taga tüse kaupmees. Tüdrukute sisse astudes ajas ta end veidi sirgemaks ning tegi isegi kohmaka kummarduse. Oti hakkas pärima teateid rohelise paadi üle.

— Siin nad olid, vastas kaupmees kindlalt. — Kümme või üksteist päeva tagasi... Ma ise müüsin havinööri, õngekonkse ja tikke. Piibuga härra vist kirjutas isegi ühe kirja...

Kaupmees sügas kukalt, kargas siis nobedalt akna juurde ja hüüdis:

— Andrei! Jälle sa, seanahk, magad aida taga. Andrei, kuhu jäi see kiri?

Veidi aja pärast astus uksest sisse pikk punaste juustega poiss.

— Mi-is kji-ri? venitas ta uniselt.

— Ära siin vigurda! Kas mäletad härrasid, kes tulid rohelises paadis?

— Mäletan, noogutas poiss pead.

— Piibuga härra andis sinu kätte ühe kirja, et viiksid laevale kapteni kätte. Kas viisid?

— Ma... ma ei mäleta, raputas poiss punast tukka.

— Andrei, vaata, siin on kaalupomm. Kui sa kohe kirjaluugu meelde ei tuleta, saad sellega vastu muhku. Noh, kas tuleb meelde?

Andrei naeratas korraga nagu hobune ja ütles:

— Tuli meelde, peremees.

— Noh, jutusta siis tõtt.

— Viisin kirja laeva juurde nagu kästud. Aga seal seisid Marfa, käed puusas, silmad peas põlemas nagu kassil. Nagu mind kirjaga nägi, nõnda kohe kallale. Et anna kiri siia, muidu saad, vaat, trääsaga. Või tema, tuiam, kirjutab Nakolka küla tüdrukule, kes mullu teenis siin apteegis. Mina rääkisin küll jumala keeli tõtt, et kirja andis piibuga härra ja käskis laevale viia. Aga tema ei usu. Võttis kirja käest, ja kui oli läbi lugenud, löi küüned näkku. Praegugi on veel silma all arm, ptüü!

Pikk poiss sülitas ja näitas kriimustatud silma.

— Kas on tõsi? küsis kaupmees usutledes.

— Ausõna, tõsi nagu torre põhjas vesi. Just nii oli, mitte teisiti.

Kui poiss jälle välja lonkis, puhkesid tüdrukud naerma. Ka kaupmees irtas kaasa.

— Jah, näete, kui keeruline on mõne kadunud kirja saatust.

Kogu õhtupooliku täiendasid tüdrukud „puhvetis“ oma tagavara. Kolm päeva kuiva leiva närimist oli õpetanud neid lugu pidama kiludest, konservidest, biskviitidest ning šokoladist. Maia ostis kaupmehe näpunäidete järgi kaks õnge lattidega ja ühe havinööri.

— Nüüd ei jää ookeanil nälga, naeris ta.

Kuid ta otsis veel midagi säärikute, naelakastide ning p'ekist veetrumlite vahelt. Seal oligi üks pada, peaaegu samasugune nagu kalaonul.

— Vot, see katel ka! hüüdis rõõmsalt.

Nad magasid õõ kaupmehe lakas heintes ja hommikul keeras „Tormilind“ nina vastu järve ristlainetele. Vesi loksus tasa paadi küljelaudade all. Tuul pingutas purje ja Oti võttis koosi eemal paistva neeme poole. Mitmel pool järvel triivisid valgete purjedega paadid. Enamik neist olid kalurite väikesed lootsikud, mille keskmise pingi külge oli kinnitatud abimast tüki suure lõuendiga.

— Kahju, et pole pikksilma, ohkas Oti. — Vaata... too paat seal on just Roometi lootsiku moodi.

Nad lähenesid ülestõstetud telgiga paadile, mille päras istus unine kalamees ja valvas üle paadiääre rippuvate õngeriivade järele. Kuid see polnud siiski Roometi paat.

Oti pilk pöördus uuesti laevale järvele, kuni ta leidis jälle mõne paadi, mis paistis kauge vee tagant tuttavana. Ent ikka ja jälle pettus ta, need olid alati võõrad päevitunud näod, kes vaatasid uudistades lähenevale purjekale vastu.

Kogu päev puhus tubli tuul. Nad kihutasid edasi ja edasi, kuni hakkas paistma paremal väike saaretipp.

— See ongi vist kalaonu tondisaar, arvas Oti.

— Vaatame lähemalt seda kurba krahvitari ja vaese teopoiis viimist puhkepaika.

Oti juba keeraski Maia sõnade järgi purjekanina saare poole, kuid siis silmas ta jälle kalda lähedal tuttavana nävat paati.

— Seal nad ongi! hüüdis rõõmsalt, nagu oli hüüdnud juba kümme korda sel päeval. — Nüüd ma ei eksi, see on kindel.

Kui purjekas võttis uue suuna, nägi Maia nagu midagi Mustasaarel valendamas. Ka vastu selget pilvitut taevast tõusis mingi õrn vine otsekuu suitsujuga.

— Võib-olla ongi kalaonul oma juttudega veidi õigust, mõtles ta.

Kui purjekas lähenes paadile, pettus Oti juba kümnendat korda. Nad loovisid nüüd pikki järvekallast, kuni vesi muutus õhtuhämaruses tumedaks. Selle õõ veetis „Tormilind“ ühes väikeses hügelkividega palistatud lahes. Üks kivi oli nõnda suur nagu talusaun. Maia ronis üles ja vaatas kaugele üle järve. Ta nägi igal pool kojutõttavaid kaluripaate, mis lähenesid rannale, purjed täis õhtust mahedat tuult.

Teisel keskpäeval jõudsid nad pikki rannaäärt väikese küla alla. Järvekaldal, mis läikis päikesepaistel, pesid naised pesu. Tõlvahoobid kõlasid üle vaikse vee.

Korraga karjatas Oti rõõmsalt:

— Vaata, seal ongi Roometi paat!

Ja tõepoolest, ühe vaia küljes seisid see kauaotsitud ning igatsetud roheline paat uhiuue valge telgiga. Oti juhtis purjeka kalda poole, kuni selle nina jooksis sahisedes liiva. Mõlemad tüdrukud hüppasid palja jalu vette. Eemal katkestasid pesunaised tõlvahoobid ja jäid uudistades vaatama tulijaid.

— Jõudu! hüüdis neile Oti. — Kas teate juhatada, kus on need paadimehed.

Naised vaatasid nagu arusaamatuses üksteise otsa. Siis tõusis neist üks vanim, püsti, pühkis märjad käed selja taga seeliku külge ja küsis:

— Kas pärite tolle uue telgiga paadi meeste järele?

— Nende järele jah.

Naine vaikus hetke. Ta vaatas imelikult Otile ja Maiale silma, nagu oleks tal raske midagi lausuda. Siis ütles veidi tasandatud häälega:

— To!le paadi leidis minu mees Mustasaare alt. Aga sees polnud kedagi. Mõtlesime, et paat on kuskilt lahti pääsenud.

Oti tundis, kuidas kadus järsku põlvedest jõud. Ta vaatas kalurinaisele arusaamatu pilguga otsa ja kordas:

— Ja sees polnud kedagi...

— Mitte hingegi... raputas see pead.

— Millal see oli? küsis Maia.

— Täna kuue päeva eest.

Kõik oli ümberringi äkki imelikult vaikne, nagu oleks astunud surm üle haa. Oti pani käed näo ette ja purskas nutma:

— Ma aimasin seda... Mu süda oli kogu aeg rahutu, nagu ootaks õnnetus...

Üks vanaeit lausus teiste tagant lohutuseks:

— Praegu ei tea veel midagi... Minu vanamehel on kadunud mitu korda paat käest... aga ise kõnnib ikka maa-mullal. Nagu jälle kuskil rannal trimpama pistab, näi toovad teised paadi koju. Varem valutas hirmsasti süda... aga nüüd annan tõlvaga, kui roju mitme päeva pärast paadile koju järele tuleb...

Aga Oti nagu ei kuulnudki seda lohutust. Kuus päeva... Nõnda kaua ei suuda inimene hoida end veel. Aga võib-olla juhtus siiski mingi ime... Võib-olla suutsid ujuda mõne saare randa... Võib-olla leidis neid mõni kalapaat või purjekas... Võib-olla juhtus mõni puu või plank, mis aitab hoida veel...

— Meie otsime nad üles! hüüdis ta Maiale.

Ta kahvatu nägu muutus nagu kindlamaks. Armastus andis otsekuu uut imettegevat jõudu ja tahet. Mingi ime pidi juhtuma... Sest kas saatust oli siis nõnda julm, et lahutas nad kõige õnnelikuma silmapilgu eel.

„Tormilind“ kihutas jälle edasi. Oti ja Maia pärisid igalt kalapaadilt ja purjekalt teateid Roometi ning magister Aadla üle. Kuid keegi ei teadnud midagi. Rohelise paadi leiustki teadsid ainult vähesed. Aga mõned olid ka näinud piibu ja prillidega härrasid siin ja seal. Ühele vanale kalamehele olid nad andnud tubakat. Teise käest oli piibuga härra pärinud teateid saarte kohta. Kolmandalt olid nad laenanud ahvenate jaoks usse.

Oli juba õhtu, kuid „Tormilind“ kihutas ikka üle tume-damaks muutuva vee. Nad ristlesid sihitult, pöördudes ühe paadi juurest teise juurde. Eemalt paistis jälle Mustasaare sakkiline turi. Maia vaatas kalda poole ja ütles:

— Meie ei tohi kaotada randa silmist.

Oti nagu ei kuulnudki ta sõnu. Teda kihutas tagant valu ja kurvastus. Ta otsiks kogu õõ purjekaga mööda järve, ainult kui leiaks Roometi. Viimased kalapaadid kadusid juba kalda varju.

— Teeme ühe tiiru ümber Mustasaare, ütles Oti.

Kui nad lähenesid saarele, oli juba pime. Kuskilt ei paistnud ühtki valgustäppi. „Tormilind“ jooksis tasase sahinaga liivale, kuid tüdrukud ei teadnud, kas see oli Mustasaare või mõni teine rand, kuhu nad pimedas olid eksinud.

Oti ärkas järsku keset ööd ja jäi kuulutama. Ta oli kuulnud läbi une kummalist hääli ja laulu. Ent nüüd oli kõik vaikne, ainult vesi loksus tasakesi vastu paadikülge. Aga siis kuulis ta jälle päris selgesti lühikest arusaamatut hoiget, mis vaibus niisama ruttu, nagu oli tõusnudki.

— Maia! müksas Oti sõbratarile külge.

— Mis on? tõstis see pingilt pea.

— Ma kuulsin hääli... Ma ei tea, mis mul on... värisen veidi. Kui need kalaonu jutud olid õiged, siis...

— Rumalakene, sa hakkad ka uskuma tondilugusid!

Oti vaatas kartlikult üksisilmi pimedusse. Täna erutus ähvardas laostada ta närvid.

— Vaata! karjatas ta järsku ja sirutas käe välja. — Tuli! See oli tõesti tuli. Teises saare otsas, umbes sada meetrit eemal põles lõke.

— Ahoi! hüüdis korraka Maia.

Oti haaras tal käest kinni.

— Võib-olla on need... sosistas ta, kuid ei lõpetanud oma mõtet.

— Ahoi! kõlas teisest saare otsast vastu.

See polnud kaja, vaid tugev mehetenor. Maiale tundus see hetke isegi kuidagi tuttavana.

— Ahoi! hüüdis ta uuesti.

— Ahoi! tuli vastus lähemalt lepavõseriku tagant.

Maia hüppas paadist välja ja jooksis põõsaste poole. Nüüd oli ta tundnud selgesti selle sügava tenori. Korraka nägi ta eemal üht valendavat kogu nagu kummitist. Samal hetkel põrkas ta kellegi vastu, kes haaras temast kinni. Maia karjatas tahtmatult, kuigi ta nägi läbi suveõõ hämaruse, et tema kinnihoidja oli inimene, kes kandis prille.

JA VAIKESED RÖÖMUD

— Magister Aadla! lõõtsutas ta.

— Tohoh hullu, kes siis tunneb mind siin võsas? Aa... väike Maia-preili vist, kui ma just vaime ei näe.

Samal ajal oli valge kogu lipsanud purjeka juurde ning hoidis nüüd nuuksuvat Otit kaenlas.

— Tüdrukud, kas teil on midagi hamba alla pista? müristas magister Aadla oma tenoriga. — Sellest saadik, kui paat minema putkas, pole muud suuremat saanud kui paar tulet küpsetatud kiisapoega. Täna oli aga pagana hea õnn — tõmbasime paar tublit latikat välja. Ah, neist oskaks kalaonu keeta alles toreda uhhaa.

— Kalaonu ei julgekski siia tulla, segas end Oti naerdes vahele. — Ta pidas teid mõlemaid hobusteks, kes traavivad lakkade lehvides mööda kummitussaare randa. Aga uhhaa saate siiski.

— Aga kuidas, mu väike tark preilike? heitis magister Aadla nalja.

— Küll näete, tooge aga oma kalad siia.

Pool tundi hiljem paistis kalaonule, kes oma luitunud paadiga jälle oli sattunud Mustasaare lähedale ankrusse, silma tuleleek. Kui ta õige teraselt silmitses, siis näis, nagu ratsutaaksid jälle hobused lakkade lehvides ümber tule. Kuid ta ei aimanudki, et seal pühitsesid rõõmuööd neli õnnelikku inimest. Magister Aadla tõmbas vahetevahel uhhaa lõhna sõõrmetesse ja hüüdis:

— Oh, see lõhn juba täidab pool kõhtu! Preili Maia, tahaksin teid saata veel kalaonu juurde täienduskursustele. Siis oleks mul üks iseäralik ettepanek.

— Täienduskursus on sooritatud, naeris Oti. — Nüüd tulge aga oma ettepanekuga välja.

Maia tõstis orgilt paja ja heitis uusi oksid tulle. Leek keerles kõrgele vastu suveõõ tumedat taevast nagu tervitus kummitustesaarelt. Kalaonu aga tõmbas oma paadis jubedusvärinaga kasukasiilu üle pea. Mõnikord on parem, kui inimese silm niisuguseid kummalisi asju ei näe...

Naissportlasi

Nõuk. Venes

Borisova, Ukraina spordinaine, kelle käes on mitmed SSSR-i rekordid.

Dusja Zelenkova, silmapaistev naislendur SSSR-is.

Klavdia Aljošina, kuulus naisujuja Nõukogude Venes, kelle nimel on hulk maailmarekordeid.

Igal aastal peetakse ühe! päikeseküllasel juulipäeval suur spordiparaad Moskva Punasel Platsil. See kogu rahva pidustus on saanud Venemaa traditsiooniks. Kehakultuur ja sport on saanud miljonite Nõukogude Vene noorte lemmiktegevuseks.

Kõrgeklassilisi kehakultuuri-asutisi on loodud Moskvas ja Leningradis, Valge-Venes, Ukrainas ja teistes vabariikides. Esimese ja teise viisaastaku jooksul on ehitatud Nõukogude Venes sadandeid staadione. Kehakultuuri-instituute, spordiväljakuid, gümnaasiume, ujumisbasseine, aerodrome on tekkinud Kiievis, Krakovis, Odessas, Tiflisis, Taškentis jne. Moskvas üksi on umbes 10 staadioni, millest igaüks mahutab umbes 10 000—20 000 pealtvaatajat, üks isegi kuni 80 000 pealtvaatajat.

Võimlemine ja kehakultuur on koo'ides korrapäraseks aineks ning kõrgemais õppeasutis is teaduslikuks aineks. Sajad tuhanded Nõukogude Vene tüdrukud ja poisid ning paljud mitte enam noored on sooritanud eksami jooksus, hüpetes, aerutamises, ujumises ja teistel spordialadel.

Nõukogude Vene teab ja austab oma tšampione. Ent ükski neist tšampionest pole elukutseline sportlane. Nad on töölised vabrikuis ja asutis is, nad on Punaarmee mehed ja naised, kolhoosnikud või üliõpilased. Elukutseline sport on Nõukogude Venes tundmatu.

Nõukogude Venes on iga tööstusala ametiühingul oma spordiklubi ja nende spordiklubide arv on tohutu. Olgu muuseas mainitud, et 300 meeskonda mängivad Nõukogude Vene jalgpalli-karikale! Ülemaaliste võistluste kõrval peetakse veel ametiühingute-vahelisi võistlusi ning aeg-ajalt korraldatakse suurt spartakiaadi, nagu Nõukogude Venes nimetatakse olümpiamänge.

Päikeseküllasel juulipäeval, millal Punasel Platsil toimuvad spordipidustused, muutub Moskva hülgaslikuks staadioniks. Tugevate musklitega, helisevate südametega ning tervete kopsudega mehed ja naised demonstreerivad sel päeval oma võimeid ning valmisolekut tööks ja kaitseks.

Samanova ja Turova, kuulsamaid SSSR-i jooksjaid.

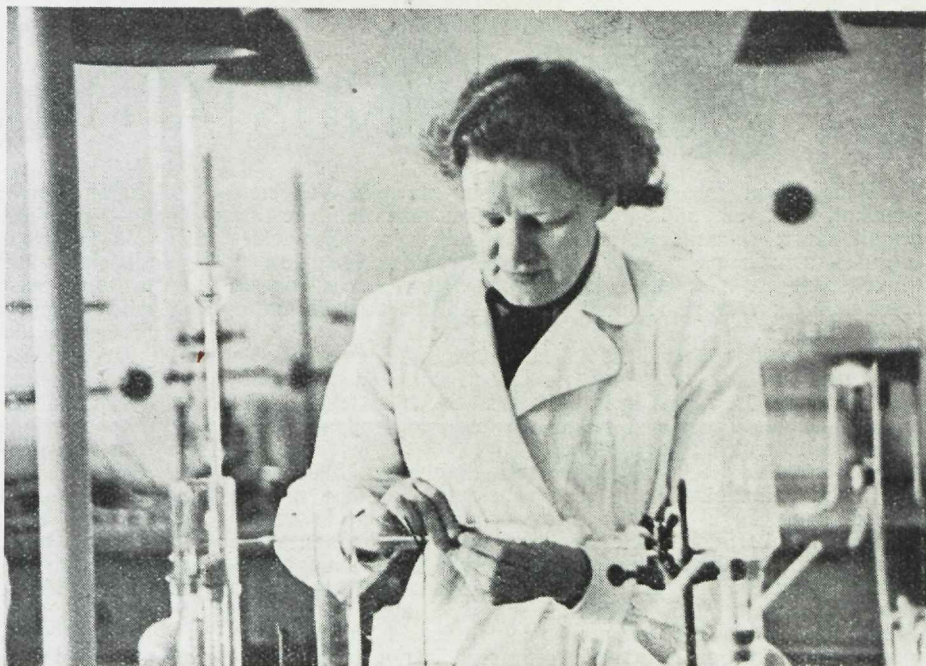
Vasakul: M. P. Paškova, tähelepanuväärne langevarjuga hüppaja. Paremal: Kotikova, kuulus naisjalgrattur.

Töötav naine

Esimene eesti naisprofessor —

dr. pharm.

Alma Tomingas

Dr. pharm. Alma Tomingas töö juures.

On leidnud korduvalt tunnustust eesti naine kui perenaine, kui ema, kui kunstnik ja kirjanik, kui andekas tantsijatar või haarav kõneleja, kui ideaalne organisaa- tor või tüse tööinimene, kuid eesti naine õpetlasena, see on küll esmakordne juht eestlaste ajaloos, missugune töik annab viimase sensatsioonina küllaldaselt rõo- mustavat elevust eriti naisringkondadele.

Möeldagu vaid — naisprofessor ülikooli rohuteaduskonna õppetoolil, see on õieti teaduseharu, mis tavaliselt ei kuulu naise huvialade piirkonda, ja saavutada profes- suuri, see tähendab jõuda kõrgustesse, kuhu jõuavad ainult parimatest parimad.

Ja värske professor ise...

E. V. Tartu Ülikooli uues instituudi- hoones on vaibunud tavaline talvine voogav elu. Üliõpilaskond on sooritanud oma eksamid ja siirdunud muretule suve- puhkusele, jättes avaratesse instituudi- ruumidesse ning kõrgesse trepikotta vaid haigutava tühjuse. Astudes sisse suurde majja, leiad eest ainult üksikuid instituudi teenijaid, kes juhatavad küsija maja üle- misele korrale, milline kuulub professor Tomingase valdusse. Siit leiad otsitava ja muigad endamisi — naine jääb naiseks, olgu ta siis tavaline perenaine või tun- nustatud õpetlane, laboratooriumides keeb nimelt suurpuhustus, millest professor ise innukalt osa võtab. Kuigi siin ei leidu ei patju ega pehmet mööblit, vaipu ega karusnahku, mis tavaliselt naistele keva- deti murelasteks on, leidub siin loenda- matul arvul retorte ja kolbe, pajakesi ja piirituslampe, purke ja pudeleid, mis kõik seatakse sügiseseks hooajaks ideaal- selt korda. Ühe sõnaga — suurpuhustus!

„Ammu see oli, kui kandsime ise kõik need esemed siia, sest oleme selles majas elunenud vaid käesoleva talve,“ räägib preili professor, silmitsedes huvi ja ar- mastusega oma riiki ning üksikuid kat- seklaase täpselt sama pilguga, nagu mõni teine naine vaatab oma tualettilauda ja seal leiduvaid kristallesemeid. Napisõna- line on aga professor Tomingase kõnelus

enda isikust, napisõnaline ja tagasihoidlik, kuid isegi sellest vähesest kuuldu palju kibedat võitlust elu eest ja visa pingutust saavutada oma eesmärgi, et tunned otse häämmastust selle kindlaimeelse naise tah- tejõu ees, kes on suutnud vallutada tea- dusepõllu oma e'lu parimates aastates.

Rakvere on see linnake, kust on võrsu- nud professor Tomingas. Ega ole lapse- põli olnud preili Tomingasele eriti roosi- line, kuna on sündinud lasterikkas pere- konnas, kus vanemate poolt teadusehimi- lisele tütrele palju kaasa polnud anda. Alguses pingutav õppimine alg- ja keskkoolis, kuna teatavas vanusesse jõud- misega tuli hankida endale juba teenis- tuskoht, millise ettenägelik tütarlaps valis endale apteegis. Nii kadusid rida aastaid teenies ja õppides, lõpetades eksternina gümnaasiumi-kursuse, siirdudes ülikooli, kus jällegi ei muud kui õppimine ja tee- nimine, pingutus ja töö, mis aga andis küllalt nimetamisväärseid tulemusi — professor Tomingas lõpetas ülikooli cum laude! Edasi magistratöö ja varsti pärast seda doktori väitekirja kaitsmine. Juba siis leidis tunnustust doktorandi eksperimen- taalne väitekirja, samuti doktorant ise, kes omandas esimese pääsukesena naiste hulgas doktor pharm. tiitli. Juba siis kuulutas isegi mõni veendunud pessimist naisdoktorile suurt tulevikku — see ennustus on nüüd täidunud, võime näha suurimate teadlaste hulgas naisprofes- sorit, kes ennast visa töö ja raugemata energiaga on viinud kõrgustesse, millise eesmärgi saavutamine peaks tiivustama jä- relkäijaid, kuna siin langeb ära oletus, et ainult majanduslikult hästi kindlustatud inimene võib omada kõrgeimat haridust.

Tõsine ja kindel on selle valgus kitlis naisprofessori esinemine, kui ta saadab võõrast oma laboratooriumides, mis mõ- juvad vähikule kuidagi karmilt ja pisut ehk haigemajalikultki oma ladinakeelsete medikamentidega ja selle salapärase lõh- naga, mis tavaliselt käib kaasas säärase apteegikraamiga. Kui aga heidetakse õlga-

delt valge töökittel ja siirdutakse koju Koidula tänaval asuvasse väikesse, huba- sesse korterisse, on kadunud kõik kuiv asjalikkus. On jäänud vaid naine naise- na, lahke ja sõbralik, kes liigub oma maitsekalt sisustatud ruumides niisama koduselt nagu iga teine perenaine. Kevad võidutseb väljas, Tähtvere, raudtee ja linna vaheline heinamaariba otse kol- lendab viljililledest, mis heidab oma lop- saka värviküllusega tuppagi kuldseid varje. Siin aga võidutsevad käesoleval hetkel roosid, aina roosid, toodud õnnite- jate poolt, muist närbumas, muist aga alles verivärsked, nii et näed õrnu vee- pisaraid veel õiekarikatel, mis on jäänud sinna püsima kasvumaja hommikusest niiskusest.

Vaikne on siin. Vaikne ja mugav. Soliidne mööbel. Raamaturiidul on üle koormatud professori erialaliste raama- tutega. Nurgas „Hermesi“ kuju, mille on kinkinud üks ümberasujaid sakslasi- professoreid. Ja kõikjal aina lõhnavad roosid! Vesteldes vaikes korteris, kaob aeg. Äkki oled unustanud, et kõneled teadlasega, tunned vaid, et oled kodus, kus perenaine mõistab veeta külastaja aega nii, et kaob ajamõiste. Lähkudes heidad veel küsimuse: „Kus kavatsete veeta oma suvepuhkuse? Kas siirdute mõnesse moodsasse merekuurorti?“ —

„Maale. Maa'e tallu tahan minna, sest ainult seal saab end välja puhata nagu kord ja kohus,“ vastatakse kindlalt, „kuigi esialgselt pole veel kindel, kuhu nimelt!“

Veel kauaks jääb püsima mulje, mida oled saanud inimesest, kes on näidanud, mida võib ja suudab see saavutada, kes püüab. See pole olnud hüpe kõrgusse, vaid pidev rühkimine eesmärgi poole, see pole olnud hetkeline valgusesälvatus, mis särab ja kaob, see on olnud pikk tee, mida tähistavad mahajäänud jäljed. Ees seisab aga lai tegevusväli, kus töötab külvajana esimene eesti naisprofessor dr. pharm. Alma Tomingas.

Parim suvituskaaslane on huvitav ja nägus

„VALLATU MAGASIN“ NR. 17

Müügil kõikides ajalehekioskites ja raamatukauplustes.

114 lk. Hind ainult 50 senti.

ÜHEST UNUSTATUD NAISEST

Kaks aastat tagasi kevadel rändasin ma piki Vahemere rannikut. Kas on midagi mõnusamat kui oma mõtteile andunult suurte sammudega uita mööda maanteed? Kümmelede valguses, astusin ma mägede jalal piki mereranda edasi leebete tuulte süeluses. Kui palju illusioone, armuunelusi ja lõbusaid seiklusmõtteid võib paari tunni jooksul läbistada vabalt ümber uitava südame!

Igasugused rõõmsad lootused ärkavad leiges mahedas õhus, neid imetakse tuultega sisse ja nad külvavad südamesse igatsuse õnne järele, mis kasvab ühes isuga, mida tekitab küre matk. Igasugused põgusad võluvad kujutlused lendlevad meie ümber ja trillerdavad nagu linnud.

Ma kõndisin teel, mis viib Saint Raphaelist Itaalia piirile, astudes läbi oivalise, igavesti vahelduva maastiku, mis on loodud nagu kogu maailma armastusluule näitelavaks. Siiski mõtlesin ma korraga sellele, et kogu seda maad Cannes'i ja Monako vahel külastatakse ainult selleks, et piiramatult anduda kergemeelsusele ja elurõõmule, pilduda mõlema käega oma raha aknast välja, rahuldada selles roosidest ja apelsiniõitest tulvil aias kõiki oma madalaid himusid ja ihasid ja tuua inimese olemus nähtavale säärasena, nagu ta on: roomav, rumaluhke ja roimarlik.

Seal korraga lebasid mu ees ühe imeilusa merekäärü ääres al mägede jalal mõned villad, ainult neli või viis, Nad liibusid vastu mägesid ühe metsiku kuusemetsa ees, mis laotus kaugel nende taga üle kahe läbipääsmatu oru.

Ühe ees nendest villadest jäin ma imestusest haaratuna seisma, nii kirjeldamatult võluvast vaadet pakkus see. See oli väike, valge, pruunide puunikerdistega kaunistatud maja, millel õitsvad roospõõsad ronisid üles kuni katuseni.

Ja aed! Lillede üliküllus kõigis vormides ja värvides, milised maitsekas ja koketses korratuses kasvasid lähjegi. Muru oli üleni nendega kaetud, iga tee ääristatud rikkaliku õielindiga, akende ees kirendasid sinised ja kollased õekarikad ja majakatust piirasid pikad õitsvad oksad punaste kellukestega, mis hõõgusid sügavpunaselt nagu veri.

Maja tagant paistis pikk käik õitsvate apelsinipuude vahelt, millised ulatusid kuni mäejalani.

Ukse kohal seisis väikeste kuldsete tähtedega kirjutatult: „Mineviku Villa.“

Ma küsisin endalt, milline kirjanik või haldjas võis seal elada, milline kõrgemeelne üksiklane oli avastanud selle koha ja loonud selle unelmuilusa maja, mis näis nagu suurest lillekimbusst välja kasvavat.

Veidi kaugemal lõhkus üks tööline tänaval kive ja ma küsisin temalt, kellele kuulub see imeilus majake. Ta vastas: „Madam Julie Romainile.“

Julie Romain! Oma lapsepõlves olin ma sageli kuulnud temast kõneldavat, suurest näitlejatarist, Racheli rivaalst.

Ükski naine polnud lõiganud rohkem kiiduavaldusi ja armastust. Igatahes küll mitte rohkem armastust. Kui paljudest tema pärast toimunud duellidest ja enesetapmistest oli kõneldud! Arvutud olid nood paljukõneldud seiklused, millistesse mehed olid tema pärast tormanud. Kui vana võis ta nüüd olla, see võrgutaja? Kuuskümmend, seitsekümmend, seitsekümmend viis aastat? Julie Romain! Siin selles majas! Naine, keda olid jumaldanud maa suurimad muusikud ja kuulsaimad kirjanikud! Ma mäletan veel seda ärevust, millesse sattus kogu Prantsusmaa — ma olin tookord kaksteist aastat vana —, kui ta, olles teinud järsu lõpu ühega, põgenes teisega Sitsiiliasse.

Ta oli ühel õhtul pärast üht esietendust, kus ta oli pool tundi kestnud kiiduavaldustega üle külvatud ja üksteist korda uuesti välja kutsutud, tüki autoriga põgenenud — postvankris, kuna see tookord polnud teisiti võimalik. Nad olid seejärel ületanud mere, et antiiksel saarel, laiade apelsinimetsade keskel, mis ümbritsevad Palermot, anduda armastusele.

Kõneldi, kuidas nad olid roninud Etnale ja teineteise ümber kinni hoides, pale vastu palet, kummardunud kohutava kraatri kohale, nagu tahtes kukutada endid tulisesse sügavusse!

Ta oli nüüd juba surnud, too mees, kes oli kirjutanud talle hõõguvaid värsse, millised olid olnud nii meelisegevad, et olid joobnustanud kogu generatsiooni, ja nii salapärased, et olid uutele kirjanikkudele avanud uued maailmad.

Ka teine oli surnud, mahajäetu, kes oli loonud tema, auks meloodiaid, millised olid kõigile meelde jäänud, kaaskiskuvaid võidulaule, rusuvaid meeletehetekeabeid.

Ja tema ise — ta elas seal, lilledega üle külvatud majas. Kõhkle mata kõlistasin ma.

Päris noor teenija — ta võis olla kaheksateistkümmene-aastane — avas ukse abitu näoga ja kohmetute kätega.

Ma kritseldasin endisele näitlejatarile ühe galantse komplimendi oma nimekaardile, avaldades sellega oma elavat soovi, et ta mind vastu võtaks. Võib-olla tundis ta mu nime ja võimaldas mulle visiidi.

Teener eemaldus ja ilmus varsti uuesti, paludes, et ma talle järgneksin. Ta juhatas mu ühte puhtasse, korralikult sisustatud salongi Louis Philippe'i stiilis, külma raske mööbliga, millelt väike, võib-olla kuuteistkümmene-aastane toatüdruk, kes oli väga kena, kuid mitte ilus, eemaldas minu auks toolikatte. Siis jäin ma üksi.

Seintel nägin ma kolme portreed: üks kujutas näitlejatarit ühes ta osas, teine — kirjanikku kitsastes pükstes ja pitsa-booga ning kolmas — muusikut, kes istus spineti ees. Julie Romain oli blond ja võluv, veidi ebaloomulik, kunstlik, nagu aeg seda tahtis, ja naeratas oma gratsioosse suu ning siniste silmadega. Pilt oli maalitud hoolikalt, peenelt, elegantset ja kuivalt.

Nad näisid kõik kolm vaatavat alla järemaailmale.

Kõik siin omas minevikuhõngu, möödunud päevade ja ammu hääbunud elu hingust.

Uks avanes ja üks väike naine sisenes. Ta näis vanana, väga vanana oma valgete juuste ja valgete kulmudega — ta tuli nagu kiiresti liikuv kärkejalgne valge hiir.

Ta ulatas mulle käe ja lausus haruldaset nooreks jäänud, kõlava ja vibreeriva häälega: „Ma tänan teid, mu härra! See on ilus, et tänapäeva mehed peavad veel meeles minevikuaegade naiti. Võtke istet!“

Ja ma jutustasin talle, kuidas ta maja vaimustas mind, kuidas ma olin tahtnud teada saada selle omaniku nime ja kuidas ma, kui olin kuulnud sellest, ei suutnud vastu panna soovile kõlistada ta ukse taga.

Ta vastas: „See rõõmüstab mind seda enam, mu härra, et see on esimene kord, et mulle tehakse säärase küllaskäik. Kui mulle toodi teie kaart meeldiva tervitusega, hakkasin ma värisema, nagu oleks mulle teatatud mõne kaua kadunud sõbra tulekust. Ma olen surnu — surnu, kellele ei mõtle enam keegi, keda ei mäleta enam keegi, kuni ma ühel ilusal päeval kaon täiesti. Siis räägivad kõik ajalehed kolme päeva jooksul Julie Romainist, jutustavad anekdoote ja üksikasju minu elust ja toovad kõlavaid kiidukõnesid ning järelehüüdeid. Ja siis on minuga täielik lõpp!“

Ta vaikus. Vaheaja järel jätkas ta: „Ja see ei kesta enam kaua. Mõne kuu pärast, võib-olla juba mõne päeva pärast pole nüüd veel nii elav väike naine muud kui armetu luukere.“

Ta suunas oma pilgud portreele, mis naeratas talle vastu — temale, vanale eidele, kes oli vaid veel pildi karikatuur. Siis vaatas ta üles mõlemale mehele, põglik-uhkelt vaatavale kirjanikule ja vaimustatud heliloojale, kes näisid endilt küsivat: „Mis on meil tegemist nende varematega?“

Seletamatu, vastupandamatu kurbus nõõris mul südame kinni, kurbus lõpulejõudnud olemasolu üle, mis sõelub meeletlikult mälestustes, nagu uppuja rabeleb sügavas vees.

Oma istmelt nägin ma maanteel rikaste tõldu, millised sõitsid Nizzast Monakosse, mööda ruttavat ja sees istuvat noori, ilusaid, rikkaid, õnnelikke naiti ning naeratavaid, rahulolevaid mehi. Julie Romain järgis minu pilku ja sosistas nõrga, resigneerunud naeratusega: „Ei saada olla ja olnud olla!“

Ma ütlesin: „Kui ilus pidi elu teile olema!“
Ta ohkas sügavasti: „Ilus ja magus. Seepärast on see mulle nüüd nii valus.“

Ma nägin, et ta oli säärases meeoleolus, et tahtis endast kõnelda, ja õrnalt, suure ettevaatlikkusega, nagu puudutatakse haiget keha, hakkasin ma teda küsitlema.

Ta jutustas oma menust, oma joobnustavast võidukäigust, oma sõpradest, kogu oma võidurikkast elust.

Ma küsisin: „Ja suurimad rõõmud, tõeline õnn — kas leidsite selle teatrists?“

Ta vastas elavalt: „Oo ei!“

Ma naeratasin, ta pööras kurva pilgu mõlemale portreele ja jätkas: „Seda võlgnen ma neile seal.“

Ma ei suutnud hoiduda küsimast: „Kummale?“

„Mõlemale. Ma vahetan nad mälestustes isegi sageli pisut ära. Ja ühe pärast tunnen ma veel tänagi südametunnistusepiinu.“

„Siis järelikult, madam, on teie tänu elu eest suunatud õieti mitte nendele isikutele, vaid armastusele enesele. Need seal on olnud ainult armastuse vahendajad.“

„See on võimalik. Kuid millised vahendajad!“

„Aga kas teie ei usu, et teid oleks või on niisama väga või veel enam armastanud mõni lihtne mees, kes ei omanud mingit kuulsust, kuid kes oleks pühendanud teile kogu oma elu, kogu oma südame, kõik oma mõtted, kuna need mõlemad fõid teile kaasa ainult kaks hädaohtlikku võistlejat: muusika ja luule.“

Ta hüüdis kõva häälega, oma nooreksjäänud häälega, mis veel tänagi sundis kuulaja hinges midagi kaasa helisema: „Oo, ei, mu härra, oo, ei! Võib-olla oleks mind mõni teine armastanud rohkem, kuid ta poleks mind armastanud nii. Nad näitasid mulle armastuse nõiduslikkust, nagu seda poleks suutnud ükski teine inimene. Nad oskasid joovastada. Kas üks lihtne mees oleks osanud mulle seda öelda, mis nemad ütlesid mulle helides ja sõnades? Kas on sellest küllalt, kui armastatakse, kui aga ei suudeta oma armastusse panna kõike ilu, kõike taeva ja maa muusikat? Ja nemad oskasid seda, need mõlemad, nad mõistsid naist ülistada sõnade ja lauludega! Muidugi, meie kires oli võib-olla rohkem illusiooni kui tõelisust, kuid illusioonid tõstavad meid tähtede juurde, kuna tõelisus jätab meid ikka maapinnale. Kuigi teised on mind rohkem armastanud, nende kahe kaudu olen ma armastust mõistnud, tundnud, jumaldanud!“

Ja järsku hakkas ta nutma.

Ja ta nuttis hääletult — meeleheitelisaraid!

Ma tegin, nagu ei näeks ma seda. Ma vaatasin välja. Mõne hetke pärast oli ta end uuesti kogunud: „Näete, mu härra, praegu kõigi inimeste juures vananeb süda ühes kehaga, minuga aga ei ole see nii. Mu vilets ihu on kuuskümmend üheksa aastat vana, kuid mu süda kaksikümmend... Ja seepärast elan ma siin täiesti üksi oma lillede ja unistuste keskel...“

Tekkis pikk vaikus. Ta rahunes varsti täiesti ja hakkas taas naeratades lobisema: „Kuidas te pilkaksite mind, kui te teaksite, kuidas ma veedan oma õhtuid, kui on ilus ilm. Ma häbenen õieti endagi ees ja tunnen endale sageli kaasa.“

Ma tahtsin nii väga veel enam temasse tungida, kuid ta ei tahtnud öelda, mis ta õieti teeb. Varsti tõusin ma, et lahkuda.

Ta hüüdis: „Juba?“

Ja kui ma ütlesin, et tahan Monte Carlos õhtust süüa, küsis ta aralt: „Kas te ei õhtustaks minu juures? See valmistaks mulle nii suurt rõõmu.“

Ma nõustusin kohe ja ta kõlistas, andis väikestele toatüdrukule paar käsku ja näitas mulle siis maja.

Roheluse ja lilledega ehitatud klaasveranda asus söögitoa kõrval. Siit avanes vaade pikale apelsinipuu-allee, mis ulatus kuni mäejalani. Madal rohelusse peidetud pink tunnistas, et näitlejatar tavatses siin sageli istuda.

Siis vaatlesime lilli ja aeda. Aeglaselt lähenes õhtu, soe, vaikne õhtu, mis kandis kõiki maa lõhnu oma tiibadel. Oli juba hämar, kui istusime lauda. Õhtusõök oli hea ja kestis kaua ning me muutusime varsti avameelseks ja südamlikuks nagu sõbrad, kui ta tajus, millist sügavat sümpaatiat ma tundsin oma südames tema vastu. Ta oli joonud kaks sõrmkübaratäit veini, nagu varemalt öeldi, ja muutus üha jutukamaks.

„Läheme kuud vaatama!“ ütles ta, kui tõusime lauast. „Ma armastan väga kuud! Ta oli mu suurima õnne tunnistajaks ja mulle tundub sageli, nagu leiaksin ma kõik oma mälestused temas uuesti. Ma tarviitsen talle sageli vaid otsa vaadata ja kõik elustub jälle. Ja mõnikord koguni... õhtuti... lasen ma endale teha meeldivat teatrit... vaimustavat... Aga kui te teaksite... Aga ei, te naeraksite mind välja... ei, ma ei või seda teile näidata... ma ei julge seda... ei, ei... tõesti mitte!“

Ma palusin: „Jutustage mulle sellest ometi, ma töotan teile, et ma ei naera... ma vannun teile...“

Ta kõhkles. Ma võtsin ta käed, ta mõlemad vaesed, kõhnad, külmad käed ja suudlesin neid teineteise järel mitu korda, nagu nemad seda kord olid teinud, nood mehed piltidel. Ta oli liigutatud, kuid kõhkles ikka veel.

„Te lubate mulle, et te ei naera?“

„Ma vannun seda.“

„Noh, siis tulge.“

Ta tõusis. Ja kui väike, kohmetu, rohelises frakis teener aitas teda seejuures, sosistas näitlejatar talle väga tasa ja kiiresti mõned sõnad kõrva. Teener vastas: „Otsekohe, madam.“

Julie Romain võttis mu käsivarre ja me astusime rõdule. Apelsinipuu-allee oli kütkestav. Kuu, muinasjutuline täiskuu ujutas puude vahel asuva kitsa teeraja üle hõbedase kumaga, nagu lõpmatu magus selgus lebas kollasel liival ümmarguste tumedate puukroonide all.

Ja kuna need seisid õites, täitis nende raske lõhn õõ. Tumedast rohelusest ilmusid tuhanded hülgavad jaaniussikesed nagu maa peale laskunud tähistaevas.

Ma hüüatasin: „Milline näitelava armastusseenile!“

Ta naeratas: „Eks ole! Noh, küllap te saate kohe näha!“ Ja ta laskis mul enda kõrval istet võtta, sosistades see-

Hää nõuanne

„On viimne aeg

võtta Kissingeri lahjutamistablette, Liisa! Nad võimaldavad sul lahti saada liigest rasvast, mis on rikkunud sinu kuju.“

Kuulsa Kissingeri Rakoczy allika sool ja taimeekstraktid moodustavad Kissingeri lahjutamistablettide koostise.

Need tabletid on mõnusad sisse võtta ja majanduslikult tasuvad.

Boxbergeri Kissingeri lahjutamistabletid

Saadaval apteekides

järel: „See kõik sunnib mind leinama kadunud armastust. Aga teie ei mõtle enam neile asjule, teie, tänapäeva inimesed. Teie olete börsitegelased, kaupmehed, praktikud. Teie ei oska isegi enam meiega kõnelda. Kui ma ütlen 'meie', siis mõtlen ma sellega noori inimesi. Armastuse asemel on teil 'suhted', millised tihti saavad alguse maksmata õmblejaarvest. Kui teile mõni arve näib suuremana kui naise väärtus, siis tõmbute te tagasi. Kui arve on väiksem, siis tasute selle. Ilusad kombid! Ilus õrnus!...“

Ta haaras mu käe.

„Näete seal!...“

Haaratult, vaimustatult vaatasin ma alla... Seal taga, puiestee lõpus, kuuvalgel teerajal kõndis kaks noort inimest edasi-tagasi, hoides tugevasti teineteise ümber kinni. Nüüd lähenesid nad väikeste sammudega, muutusid vahetevahel puude varjus nähtamatuks ja astusid siis taas heledasse kuuvalgusse. Poiss oli rõivastatud valgeisse atlasspükstesse, möödunud sajandi stiilis, ja kandis sulega kübarat. Ka tütarlapsel oli tül sama ajastu stiilne kleit ja ta kandis tolle aja ilusate daamide kõrgelekuhjatud puuderdatud soengut.

Umbes saja sammu kaugusel meist jäid nad seisma keset puiestikku, embasid teineteist ja tegid ilusaid kummardusi.

Korrage tundsin ma neis ära majaproua väikesed teenijad, ja olles haaratud kohutavast, valulisest lõbususest, mis peagu rebis mu sisemust, pöördusin ma oma toolil kõrvale. Kuid ma ei naernud. Ma võitlesin selle vastu krampliku pingutusega, olles sisemiselt nii vapustatud, et kartsin end haigeks jäävat, nagu mees, kellel lõigatakse jalga maha, võitleks vajaduse vastu karjuda, kuigi see ta kurgu purustaks.

Paar pöördus tagasi puiesteele ja pakkus uuesti kütkestavat vaadet. Nad astusid ikka edasi ja kadusid, nagu kaob unelm.

Varsti polnud neid enam näha ja kuuvalgusest ülekülvanud puiestik näis kurvana ning tühjana.

Ja ma lahkusin, lahkusin, et mitte enam tagasi tulla; sest ma teadsin, et see näitemäng pidi veel sageli korduma, näidend, mis pidi uuesti üles äratama kogu mineviku tulvil armastust ja ilu, tõelise ja siiski petliku ning võltsi, imelise mineviku, mis veel tänagi pani vana näitlejatarid südame uuesti lööma viljatuse igatsuses.

Teine Noorus

Warwick Deepingi armastusromaan

5. järg.

Niipea kui ta meest arvustati, lõi Nella uhkus lõkkele. „Ta tunneb ainult üht liiki naisi.“ „Me pole mitte põrmugi nii passiivsed olevused, nagu mehed armastavad meist arvata.“ „Ei, tubli kinnine, rahulik mees ei ole minu maitse.“ „Pooliti õigus ja pooliti vale.“ „Me pole inglid, me oleme pantrid, paljud meist.“

Mõned neist märkustest puudutasid Nellat kuidagi riivavalt. Kes oli teinud need märkused sinna? Proua Ruddiger? See raamat ei olnud laenuraamatukogust. Kindlasti oli see hiljuti ostateud. Kõide oli täiesti uus.

Ta pani raamatu uuesti lauale ja lükkas ta ühe ajakirja alla. Nellal oli tunne, et ta peab end relvastama. Martini maailmavaade oli osa tema elust. See haavas Nellat, et keegi võõras murdis sisse ja mängis nende tunnetega, mis tundusid Nellale tema ainuomandina. Tal oli tunne, et ta on leidnud oma magamistoast teise naise, kes parajasti sorib ta rõivastes ja pesus.

Hallist kostsid sammud. Uks avanes. Nella tõusis püsti. Mulje, mille Nella sai esimesel silmapilgul, oli elav ja kestev. Ta ees seisis suur lopsakas naine kahvatu jumega ja peaaegu mustade silmadega. Aga ta mõjus eemaletõukavalt.

„Vabandage, proua Frensham, et lasksin teil oodata. Ma rõivastusin just parajasti ümber, kui kuulsin väljas teie autot.“ Nella tundis, kuidas naine teda teraselt vaatles.

„Ma kardan, et tuln liiga varasel tunnil.“

„Ärge istuge sellele toolile. See on väga ebamugav. Katsege seda. Mul on tõesti heameel teie külaskäigust.“

Nella, samuti ka proua Ruddiger olid seltskonnaga harjunud daamid, aga esimesel hetkel oli neil mõlemal kuidagi ebamugav. Nella tundis proua Ruddigeri arvustavat pilku, nagu oleks Nella isik temale eriliseks huvipunktiks. Võib-olla oli see huvi ainult selle mehe naise vastu, kes oli kirjutanud need draamad?

„Kuidas meeldib teile Oakhillis? Kas pole väljavaade siit üle pargi oivaline?“

„Ehtne inglise maastik, eks ole? Talvel sureksin siia külma kätte. Tuln siia veebruaris ja lasksin ahje kütta. Aga muidu meeldib mulle Oakhill. Olen püsimatult olevus ja elan vaid mõned kuud Inglismaal. Nimetan Oakhilli oma oopiiumipõrguks.“

„Jah, Sussex on unistustemaa.“

„Kõik on siin nii ilus, juba õhk teeb mind laisaks, ja kui olen laisk, siis loen.“

„Te reisite palju?“

„Jah, see on mul juba veres, proua Frensham.“

Kümme minutit jutlesid nad nii kõige tavalisemaist asjust. Aga vahetades ükskõikseid sõnu, korjasid mõlemad teineteisest muljeid. Nella silmis kaotas Judith Ruddigeri kahvatu nägu helkivate silmade ja ebakorrapäraste näojoontega oma inetuse. Naises peitus imetletav jõud, mis ajas pea segi. Ta häälel oli sügav kõla, mis paitas mõnusalt kõrvu. Tema hääldamine ja sõnavalik oli täielikult mitteameerikalik.

Nellat piinas uudishimu. Ta tahtnuks meeeldi teada, kas see naine oli kirjutanud need kriitilised märkused Martini raamatu veerele.

„Meie veedame suurema osa talvest Itaalias ühes villas. Minu mees leiab, et meie sealviibimine soodustab tema tööd.“

„Teie kannate suurt vastutust, proua Frensham. Teie abikaasa on silmapaistev mees.“

„Kas te olete mõnda tema näidendit näinud?“

„Endastmõistetavalt. Ma olen neid ka lugenud.“

„Iga näidend on omaette seiklus. Meie, inglased, oleme parandamatult optimistid, niipalju kui me ka nuriseme. On nii palju asju, mis tasuvad jõukatsumist. Isegi golf näiteks. Loodan, et te külastate mind varsti.“

Nella tõusis püsti. Ta tundis selle naise vastu, kes teda

oma mustade silmadega vaatles, äkilist põhjendamatu vastu-meelsust.

„Te joote ometi klaasikese teed?“

„Suur tänu, armuline proua, aga ma pean kell 5 kodus olema ja enne seda pean ma sõitma East-Grensteadi. Nägemiseni.“

Imelikult võõristava tundega, nagu oleks ta olnud kuidagi alandatud, väljus Nella ja astus oma autosse.

Judith Ruddiger helistas ja käskis oma auto ette sõidutada. Ta ei osanud enesele seletada, miks ta end Nella Frenshami juuresolekul oli tundnud nii allasurutuna.

„Ei ole see sugugi nii süütu tallekene,“ mõtles ta. „Ja elegantne. Jah, elu on imelik.“

Ta otsis oma kindaid, kuid ei leidnud neid kuskilt.

„Johns!“

Keegi ei tulnud. Ta haaras gonginua ja lõi kõvasti vastu suurt gongi. Toatüdruk tuli heitunud näoga köögist rutates. Judith Ruddiger oli türann.

„Minu autokindad — liigutage end ometi!“

Tüdruk ruttas kummuti juurde.

„Sealt ma just vaatasin, rumal hani! Jookske kohe üles minu rõivastustuppa.“

Tüdruk jooksis trepist üles ja tuli mõni hetk hiljem kinnastega tagasi. Judith Ruddiger oli need hooletult visanud magamistoas kušetile.

„Lubage öelda, armuline proua, et ma pole harjunud —“

„Ärge olge narr, Johns. Või on teil kavatsus mu teenistusest lahkuda? Aidake mulle mantel selga.“

Tüdruk vaikus.

Judith astus välja ja ütles autojuhile:

„Ma ei vaja teid.“

Ta kihutas autoga alla maanteele.

Ta lõi masinasse metsiku kiiruse. Kaheksakümne-kilomeetrilise tempoga sööstis auto mööda maanteed edasi, tõusis mäkke ja laskus siis teist mööda alla. Mäe jalal oli sild ja järsk kurv. Ka siin jättis ta endise kiiruse, kiskus järsku rooli, et ühest vankrist mööduda, sattus päris kraavipervele, juhtis siis sõiduki jälle õnnelikult keskteele.

„Edasi, sa laiskvorst, edasi,“ naeris ta. Ta kahvatu nägu säras vaimustusest. Hirmu ta ei tundnud.

„Hm, see ongi siis see madam, kes tema ellu ja tema töösse on sisse tunginud...“

Ta tõstis silmad ja vaatles enda ees helkivaid luiteid.

„Aga ta on sellest naisest pisut väsinud. Ta tahaks end õhku vinnata, väikesi häireid korraldada. Seda ma tunnen. Tähelepanuväärne mees. Ühe mehe hinge tungida, Jumal teab, see oleks kütkestavam ülesanne kui lohet õhku lasta või autoga kihutada.“

Sajakilomeetrilise sõidu järel pöördus ta külmunud ja tuulest pekstud näoga tagasi. Ta silmis säras. Ta oli näljane.

7.

Pärast sööki läks Frensham raamatukogutuppa ja istus kirjutuslaua taha. Aga sellest ei tulnud suuremat välja. Ta istus rahutult toolil, sullepea käes, piip suus. Igasugused mõtted tunglesid tal peas ja kiskusid ta tähelepanu ka mujale. Kirjanduslik töö oli talle kujunenud igapäevaseks võitluseks. Ta pidi ennast loomisele sundima. Ja isegi siis, kui see tal õnnestus, vihastus ta iga sõna üle, mis kirjutas.

„Kurat võtaks — ma tahan töötada!“

Ta tundis sullepea ja tühjade paberipöognate ees üha suurenevat hirmu. Tundus nii, nagu oleks veri ta soonis ummistunud ja kõik õrnemad loominguilised tsentrumid lämmatanud. Talle paistis, nagu peaks ta töötama keset lärmitsevat rahvahulka. Vaikus oli ta toast kadunud.

„See neetud rahutus!“

Varsti asuvad esimesed paarid golfiplatsile. Päev oli päi-

**NIVEA
KREEM**

Hinnad alates 30-
nest sendist

5 tundi kõrvetavad päikest -
ja süski mitte põletust!

Kui imbutada nahk põhjalikult Nivea-Ultra-õliga, võib tõepoolest jääda pikke tunde ka kuumimasse päikesepaisesse ilma et oleks karta põletussohtu. Mõistlikum on igatahes harjutada keha päikesega pikkamööda, võttes nahakaitseks Nivea-kreemi. Nii säilib nahk pehme ja nõike ja pruunistub mõne aja möödudes sama kaunilt.
WERNER MEHKS, TALLINN

kesepaisteline, tuulevaikne ja parajalt soe. Aga golf oli lõpuks ju ainult tühipaljas mäng, naeruväärt!

Frensham igatses mingi teo, mingi ulja toimingu järele. Mehed sööstisid lennukites läbi taevasina, mehed kihutasid sõidukites hullumeelse tempoga, mehed käsutasid teisi mehi. Ta fantaasia piinas teda. Mehed tormasid lahinguisse, kihutasid võitluslaevadel üle merede. Insenerid ehtasid hüigelsildu. Kaupmehed võitlesid turgude pärast.

Igavesti kriipseldada sõnu paberile! Ühel ja samal tooil kükitada! Milline vilets, kasutu töö! Nukke puhastada! Teoretiseerida! Mis ime, et mehed tunneva tumma põlastust inimeste vastu, kes mängivad sõnadega. Midagi muud ta töö ju lõpuks polnud. Aga ta ei tahtnud alla heita.

Ta läitis uuesti piibu, seadis end mugavamalt istuma ja algas uuesti võitlust.

Keegi läks tema aknast mööda. See oli ta naine. Ta kandis käes väikest korvikest, kõndis lillepeenarde juurde, lõikas õitsvaid võõrasemasid ja viskas lilled korvi.

Tagasihoidmatu kannatamatus sööstis Frenshamisse. Ta tundis, kuidas temas tõusis üha kõvenev viha. Miks pidi Nella just praegu väljas ringi kolama, neetud kääridega plagistama ja tema tähelepanu enesele kiskuma! Ta viskas sülepea lauale, tõukas tooli tagasi ja ruttas aeda.

„Ma sõidan minema. Lõunaks ma tagasi ei tule.“

Nella pööras naeratleva, küsiva pilgu Frenshami poole. Mehe hääles oli kõlanud mingi võõras toon.

„Ma hoian võõrasemakesi veel mõnda aega õitsemas.“

Esimest korda elus tundis Frensham, et ta naine on õieti narr.

„Hüva, hüva, nopi aga rahulikult edasi. Samson võib ka koju jääda.“

Nella tundis ta toonis tasast pilget ja kogu lõbusus kadus temast, aga ta ei öelnud ühtki sõna, vaid laskis mehel minna.

Halvatujuliselt astus Frensham autosse. Mootor põrises. Katse juures autot ümber keerata oleks ta peaaegu vastu majanurka sõitnud. Vaevu pääses ta teele ja pani autole täiskäigu peale.

„Tont võtaks, edasi!“

Auto ja tema ei mõistnud teineteist sel hommikul. Frenshamile tundus, nagu ei tahaks rool sõna kuulata.

„Neetud elukas! Kõige parema meelega saadaksin su kuradile!“

Maanteele jõudes oli auto jälle sõnakuulelik. Kuid juba viivukese aja pärast keeras Frensham kitsale metsateele ja kihutas edasi. Akki nägi ta enda ees nagu maa alt tõusvat musta autot. Ühe sekundi oli Frensham halvatud, kuid varsti oli kõik möödas. Ähmaselt nägi ta, kuidas vastutulev auto tegi

terava kääna kõrvale. Kostis tume mürts ja sellele järgnes vaikus. Ahvardav, salapärane vaikus.

Frensham hüppas autost välja. Must sõiduk lamas küllil kraavis.

„Suur Jumal!“

Judith Ruddiger lamas, üks käsi kaugele välja sirutatud, teine rinna ja rooliratta vahele klammerdunud, pooleldi maanteel. Ta hambad olid valust kokku surutud, silmad suletud. Ta keha tuksles kramplikult. Frensham kummardus ta kohale.

„Oli see minu süü? Saan ma teid aidata?“

Naine lõi silmad lahti.

„Palun üks silmapilk — mul pole õhku.“ Ta hingas kähisedes, nagu surnukahvatu. Suunurgast nirises verd.

„Nüüd on mul juba parem. Ma ei ole raskesti haavatud. Minu vasak käsi on murdunud. Aga see päästis minu. Muidu oleks rool mu roided purustanud.“

Frensham võttis oma kuue seljast, keeras selle kokku ja lükkas naisele pea alla. Haavatu naeratas.

„Oo, partner! Olete minuga kurjasti talitanud. Kes võis aimata, et on olemas kaks säärast narri!“

Ta tegi kerge liigutuse, kui murtud käsi vajus tagasi.

„Te peate mu kääri lahase panema, partner.“

Frensham ruttas oma auto juurde, rebis tagavararattalt katte ja tegi sellest bandaaži.

„See on kõik, mis ma praegusel hetkel saan teie heaks teha. Nüüd teen teile veidi valu, hakkas siduma.“

„Ma võin end pisut üles ajada.“

Ta toetus paremale küünarnukile ja Frensham põlvitas maha, tõstis murdunud kääri ettevaatlikult üles ja seadis ta risti üle rinna.

„Oo, taevas!“ Judith ohkas sügavasti. „Edasi, partner.“

Frensham hoidis haavatud kätt ja samal ajal nõõris bandaaži. Ta tundis, kuidas naise keha värises.

„Ons valu talutav?“

„Jajaa.“

Naise kübar oli maha kukkunud. Frensham pidi oma põse ta juuste vastu suruma, et sidet ümber kaela kinnitada. Naise juuste puudutus erutas teda.

„Õnn, et ma teist veel mööda sain. Kurvil oli mul kuue-kümne-kilomeetriline kiirus,“ ütles Judith.

„Ma kartsin juba, et olete surnud.“

„Ma surusin kogu jõuga piduritele. Auto hüppas üles ja heitis pikali nagu beebi. Ai!“

„Ons väga valus?“

„Pisut.“

„Kohe olen ma valmis. Veel paar sõlme. Nii!“

Frensham toetas käega naise pead ja laskis tal pikkamööda langeda kokkukeeratud kuuele.

„Puhake natuke.“
Naine sulges paariks sekundiks silmad. Frensham ei pööranud temast hetkekski pilku ja nägi, et ta naeratas.
„Õelge mulle nüüd, mis te siia kolkasse otsisite?“
„Vembu pärast.“
„Väike vihahoog?“
„Jah.“
„Samuti nagu minulgi.“
Naine naeris.
„Kujutlege enesele, puhtast hullumeelsusest jookseme mõlemad siin metsikus kolkas amokki ja pörkame ninapidi kokku. Elu on tõesti keeruline. Ma kardan, partner, me peame mängu pokaali võitmiseks katki jätma.“
„Jah, kahjuks.“
Naine seadis pead mugavamalt ja vaatas mehele otsa.
„Siin lamamine läheb igavaks. Tõmmake mind autost välja.“
„Tohin ma oma käed teie õlgade alla panna?“
„Küllap tohite.“
Frensham tõi oma autost vaiba, laotas selle teele ja tõstis siis naise ettevaatlikult üles.
„Täna.“ Naine tõusis püsti. „Oo, minu vaene pea — kuklas otse taob.“
Ta hoidis oma parema käega mehel kaenla alt kinni.
„Toetage mind veel ainult paar sekundit. Pikkamööda annab valu peas järele.“
Frensham nägi, kui valge ja kui õrn oli naise nahk. Tume tihe lokikene oli vajunud laubale.
„Kuidas tunnete ennast?“
Judith pööras pead ja vaatas talle otsa säraval pilgul. Mehe hää oli kõlanud nii muutunult.
„Ma mõtlen, me mõlemad oleme pisut hullud. See kohtumine oli saatuse poolt määratud.“
„Võib-olla.“
Frensham tundis, kuidas ta keha tõmbus pingule.
„Laske mind lahti, partner. Ma katsun oma jalul seista.“
Frensham võttis oma toetavad käed ära ja astus kõrvale, ei pööranud aga silmi naiselt.
Judith Ruddiger oli ikka veel surnukahvatu, ta võttis aga end kokku.
„Ma sõidutan teid koju. Istuge siia kallakule.“ Ta laotas vaiba maha. Judith Ruddiger vaatas Frenshami auto poole.
„Kas saate ta sealt välja?“
„Peab saama.“
Naise silmad uurisid teda kiitvalt.
„Kaunis raske ülesanne, partner. Suur masin ja nii kallaku veerel. See nõuab julgust.“
Naine võttis istet kraavikaldal, kuna Frensham läks oma auto juurde. Masin oli pisut kallakil. Frensham andis tagasi-käigu ja täisgaasi. Tagumised rattad võtsid vedu ja auto oligi õnnelikult teel.
„Bravo, ma kartsin, et rattad ei võta.“
Frensham avas ukse.
„Kuhu peaksin ma teid sõidutama, kas koju või arsti juurde?“
„Kuju.“
„Siis sõidan kohe edasi ja toon Rainsfordi Rochhursti.“
Rainsford on tubli arst.“
Frensham andis masinale täisikäigu ega heitnud ühtki pilku Judithile.
„Ma hoolitsen selle eest, et teie auto toodaks Oakhilli,“ ütles Frensham pärast pikka vaikimist. „Rochhurstis on olemas tubli mehaanik. Tema teeb mulle kõik parandused.“
„Tellige oma autole uus porilaud. See oli minu süü ja ma tahan ka selle eest vastutada. Sõitsin liiga kiires tempos ümber nurga.“
„Te ei võinud ju aimata, et sääras kohas keegi vastu sõidab. Me jagame kahjud pooleks.“
„Tähelepanu, partner, te kaldute teelt kõrvale,“ hoiatas proua Ruddiger.
Mets jäi seljataha ja kolme minuti pärast keerasid nad Oakhilli teele. Frensham juhtis sõiduki otse elumaja ette.
„Kas tohin teid aidata väljaastumisel?“
„Oh, ma juba seisan ise jalul.“
Frensham kummardus üle Judithi, et ust avada, ja käepidet haarates puutusid nende käed kokku. Judithi nägu lõi õrnalt veretama.
„Südamlik tänu, armas partner.“
Ta astus välja, viskas ukse kinni ja vaatas Frenshamile veidi imelikult otsa. Ta silmis välgatas midagi, mis mõjus mehele erutavalt.
„Te olite väga hea minu vastu, Martin Frensham.“
„Imetlen teie vaprust, armuline proua.“
Frensham kergitas kübarat ja sõitis Rochhursti.
Kogu enne- ja pärastlõuna pühendas Frensham sellele, et saata arsti Oakhilli ja läkitada mehi Judith Ruddigeri autot ära tooma. Varsti oligi auto oma neljal rattal ja vaadati põhja-

likult läbi. Vigastused olid tähtsusetud. Mik, autojuht, juhtis sõiduki Oakhilli tagasi.
Kui Frensham jõudis koju, lõi kell parajasti viis. Muljud porilaud reetis otsemaid sekluse. Nagu tihti säärestel juhtudel, jooksis ta just nüüd, kus ta seda kõige vähem tahtis, tervele seltskonnale rüppe. Villa ees seisis väike ponivanker. Samson hoidis poni ohjadest ja kolm või neli daami jätsid Nellaga jumalaga. Üks daamidest oli Beatrice Mirlees. Frensham tervitas ja sõitis peatumata garaaži. Kümme minutit veetis ta sellega, et kontrollis esirattaid ja juhiseadeldist. Ta kuulatas. Jumalagajätmine ei tahtnud lõppeda. Nella Frenshami sõbratarid näisid olevat otsustanud tema tagasitulekut oodata. Aga nad ootasid asjatult.
„Tont võtku neid naisi!“ pomises Frensham.
Ettevaatlikult hiilis ta teiselt poolt maja üle õue, ronis läbi raamatukogutoa akna oma tuppa ja helistas.
„Tooge mulle teed raamatukokku, Kate.“
Tal polnud mingit tahtmist lasta end üle kuulata. Nella aimas seda ja surus oma sõbratarid sõidukisse.
„Loodetavasti ei ole teie abikaasa haavatud.“
„Nähtavasti oli tal kokkupõrge. Talupojad sõidavad nii ettevaatamatult.“
Trix Mirlees tahtis garaaži minna, aga Nella hoidis ta tagasi.
„Mehed ei armasta, et neilt säärase asjade üle päritakse, Trix. Ma mõistan seda täiesti.“
Kümme minutit hiljem astus Nella raamatukogutuppa. Frensham tahtis enesele parajasti teed valada.
„Lase mina valan, kallid.“
Rahulikult, oma uudishimu karvavõrdki reetmata, valas ta, teed. Ta märkas, et Frensham oli närviiline.
„Täna.“
Nella lükkas pingikese Frenshami tooli juurde teetassi käest ärapanemiseks.
„Sa pead oma aianduse lõpetama, Nella. Alalõpmata jookseb sulle karjaviisi naisi vastu, just siis, kui sa seda sugu kõige vähem näha tahad.“
„Proua Brent tahtis enesele viia ainult paar taime, mis ma talle olin lubanud. Trix tuli lõunasõõgiks,“ vastas Nella rahulikult.
„Mul oli väike kokkupõrge ühe teise autoga,“ ütles Frensham lõpuks. „Vigastus ei ole suur.“
„Kellegi tuttavaga, Martin?“
„Jah, proua Ruddigeri sõidukiga. Ta võttis liiga teravalt ühe kurvi.“
Rohkem ta ei seletanud.

8.

Mehaanikud ja autojuhid on lobisejad sellid. Jah, isegi maa-arst pole alati vaikne kui haud.
Klubimaja suitsetamissalongi nurgas istus õlgblond härra haiglase jumega ja kuldäärtes prillidega ninal. Jalad oli ta asetanud toolile. Klubiliikmed nimetasid teda Kivikulliks, sest ta silmad ja nina meenusid kulli. Ta iseteadlik ilme ei äratanud just meeldivat tunnet.
„Nad korraldasid iselaadi võidusõitu all Wilmer Forestis.“
Keegi ümmarik härra paksude põskedega ja ümmariku nõõbiga, nina asemel segas end huviga jutu vahele.
„Halastaja taevas! Wilmer Forestis! Mis küll —“
„Te jampsite, Cave,“ hüüdis „Daily Telegrafi“ tagant üks hää, mis kuulus ühele vanale sõjaväelasele.
Kivikull imes innuga oma piipu.
„Võiksin teile kohta näidata. Puhtast uudishimust otsisin selle koha, pühapäeval üles. Rattajäljed on veel praegugi selgesti näha. Ameerika auto kaotas nähtavasti tasakaalu.“
„Aga mis kuradi pärast —“
„Te ei tohi unustada, on mai — kevad.“
„Aga armulisim —“
„Seksuaalsühholoogia on huvitavaim stuudium.“
„Ma ei taipu, mis on seksuaalsusel tegemist autokokku-põrkega?“
Kivikull lõi aegamööda jala üle teise.
„Te ei taipu seda? Mina küll. Oleneb sellest, kuipalju mehelikke omadusi on sel paabulinnul. Proua Ruddiger on midagi mehelikku.“
„Ja Frenshamil on siis midagi naiselikku?“
„Seda ma ei tahaks öelda. Seksuaalsus on koomiline asi. Kas te pole kuulnud, et emaleopard isaleopardi hammustab ja kriimustab ja et isaleopard tasub talle samaga. See kuulub ju mängu juurde. Ise sugune võlu — kas mõistate?“
Paks härra irvitas.
„Kas arvate? Minu maitse see ei oleks. Mina igatahes ei sõidaks ühestki naisest üle.“
„On teatud mehi, kellele naised lihtsalt peavad järele jooksuma. Frensham kuulub säärase hulka. Võib-olla seepärast, et ta on ju omal alal kuulnud mees.“

(Järgneb.)

Taimedega värvimine

(Algus „Maret“ nr. 6.)

Punase värvi saamiseks on varasematel aegadel kasutatud madarajuuri (värvimadar, soomadar, tedremadar), kuid selle kõrval on üldiselt tuntud ka nn. putukapunane, mida saadakse lõunamaise kaktustaimede täidest ja mis annab õige puhast punast värvainet — karmiini. Putukapunane on müügil košenilli ehk coccionelli nimetuse all. Košenill säilib kuivatatult ja on meil praegugi müügil mõnes rohukaupluses (A/S. prov. J. Lille kauplustes).

Košenillis on värvaine õige tugev ja seda vajatakse võrdlemisi vähe lõngade värvimiseks. Olgu siinkohal tähendatud, et košenill nagu teisedki looduslikud värvained on eeskätt sobivad villase värvimiseks.

Košenill vajab ettevalmistust enne värvimist. Kuivatatud putukad hõõrutakse pulbriks, mis kõige paremini sünnib majapidamise tarvitavas vaskuhmris, ja pannakse üks päev enne värvimist külma vette likku. Värvaine täielikuks kättesaamiseks võib pulbrit enne värvimist keeta kahekordse marilapi sees. Kuid see ei ole ilmtingimata vajalik. Värvivesi kallatakse katlasse läbi jõhvsõela või läbi marilapi, et pulber ei pääseks katlasse. Pulbrile kallatakse veel puhast vett värvaine väljauhtmiseks.

Košenilliga värvides kasutatakse ka tinavett, mis teatud määral muudab värvitooni.

Tinavee saamiseks võetakse 16 g head inglistina (müüakse rauakauplustes pulkadena) ja lõigatakse see väikesteks tükkideks ning sulatatakse salpeetrihappes.

300 g vett ja 100 g salpeetrihapet (võib lasta apteegis valmis segada) pannakse klaaskorgiga pudelisse. Peenekslõigatud inglistina pannakse pudelisse 10-grammilistes osades iga poole tunni järel. 1/2 tunni jooksul on panus salpeetrihappes sulanud, misjärel võib panna uue osa.

Tina sulamise ajal tuleb pudelikork asetada nii, et õhk pääseb pudelisse. Kui kõik tina on sulanud, segatakse vedelikku klaas- või puupulgaga. Kork suletakse korralikult ja pudel pannakse üheks päevaks külma veega täidetud anumasse. Vedelik lastakse seejärel läbi filterpaberi, et põhjasolevat sadet välja kurnata.

Tinavesi peab värvilt olema sidrunkollane. Kui see juhtub olema piimataoline, siis on tina olnud halb ja värvimiseks ei ole see kõlblik.

Retsepte košenilliga värvimiseks.

P u n a n e.

100 g košenilli,
200 g valget viinakivi,
210 g tinavett.

Lõngu keedetakse puhtas vees 1/2 tundi ja pannakse kuivama. Viinakivi ja košenill hõõrutakse peeneks, leotatakse (vt. eespool) ja asetatakse puhtasse vette 10 minutiks keema, misjärel tinavesi kohe sisse valatakse. Sellesse keeva vette pannakse enne keedetud ja kuivatatud lõngad 1 tunniks keema.

Lõngu ei või loputada tugevas seebives, kus need muutuvad lillakaks.

T u m e p u n a n e.

250 g košenilli,
400 g tinavett,
200 g valget viinakivi.

Värvida eelmise retsepti järgi.

P u n a n e.

100 g košenilli,
200 g valget viinakivi,
740 g tinavett.

Värvida eelmise retsepti järgi.

S i n a k a s p u n a n e.

125 g maarjajääd,
125 g valget viinakivi,
150 g košenilli.

Lõngu keedetakse vees, milles sulatatud maarjajääd ja valge viinakivi, 1/2 tundi. Puhtas vees keedetakse košenilli 1/2 tundi (vt. eespool), misjärel eelmisest veest väljavõetud ja hästi väänatud lõngad pannakse košenillivette 1/2 tunniks keema. Loputatakse leiges vees või kerges seebives ja kuivatatakse päikesevarjulises kohas.

Lõngad, mis indigoga värvides tahetakse saada tume-

siniseks (vt. juunikuu nr.), peab selleks, et saada erinevaid toone, enne värvitama punaseks. Košenilliga värvides tuleb sinine hästi puhas. Tahetakse aga sinisele anda rohekat jumet, tuleb põhivärvideks kasutada mõnd taime.

E r e s i n i n e.

125 g maarjajääd,
500 g lepakoori,
40 g indigot,
10 g rauavitriooli.

Lepakoored keedetakse ja lastakse läbi sõela (vt. eelmine nr.). Sellesse värvileemesse pannakse maarjajääd, misjärel määrjad, hästi väänatud lõngad pannakse 1/2 tunniks keema.

Värvileem kallatakse ära, katel täidetakse külma veega, indigo kallatakse sisse ja segatakse hästi. Kui vesi on soe, pannakse eelmisest veest võetud ja väänatud lõngad katlasse ja keedetakse 1/2 tundi. Lõngad tõstetakse välja ja rauavitriool sulatatakse värvivette ning segatakse korralikult. Seejärel pannakse lõngad uuesti 1/2 tunniks keema. Loputatakse ja kuivatatakse.

T u m e s i n i n e.

125 g maarjajääd,
65 g valget viinakivi,
70 g košenilli,
150 g indigot.

Lõngu keedetakse 1/2 tundi maarjajääd- ja viinakivi-vees. Vesi kallatakse ära ja katlasse pannakse vähesel määral puhast vett, milles enne leotatud košenilli, keedetakse 1/4 tundi. Seejärel täidetakse katel tarvilisel määral veega (külm), ja kui vesi on leige, pannakse eelmisest veest võetud, hästi väänatud lõngad värvileemesse 1/2 tunniks keema. Lõngad pannakse kuivama loputamata. Kui lõngad on kuivad, kallatakse indigo puhtasse vette, segatakse hästi, ja kui vesi on leige, pannakse kuivad punaseksvärvitud lõngad katlasse ja keedetakse 1/2 tundi. Loputatakse ja kuivatatakse.

Sinipunased või lillad värvused

Lillade värvuste saamiseks värvitakse lõngad enne siniseks ja siis punasega üle.

T u m e l i l l a.

125 g maarjajääd,
62 g punast viinakivi,
32 g indigot,
130 g košenilli.

Lõngu keedetakse 1/2 tundi maarjajääd- ja viinakivi-vees. Puhtasse leigesse vette kallatakse indigo ja segatakse hästi. Eelmisest veest võetud ja hästi väänatud lõngad pannakse värvileemesse 1/2 tunniks keema, misjärel nad kuivatatakse.

Värvileem kallatakse ära ja uude vette pannakse enne leotatud košenill 15 min. keema. Seejärel pannakse kuivad siniseksvärvitud lõngad värvileemesse ja keedetakse 1 tund.

Loputatakse harilikul viisil ja kuivatatakse.

L i l l a (p u n a k a s).

160 g maarjajääd,
62 g valget viinakivi,
20 g indigot,
145 g košenilli.

Värvitakse eelmise retsepti järgi.

Siin toodud retseptide alusel on võimalik värvitoone tunduvalt mitmekesistada, tarvitades värvaineid kas rohkem või vähem. Kahe värvainega värvides, nagu see sünnib siniste ja lillade puhul, peab põhivärvus olema heledam kui katte- või peavärvus, vastasel korral võib lõng saada laiguline. Lõngu värvides peab vett katlas olema niipalju, et lõngad on sellest täiesti kaetud. Kõik retseptid on antud 1 kg villase lõnga kohta, vähemal või suuremal määral lõngu värvides tuleb värvaineid kasutada sellele vastavalt. Värvimisjuhendite kasutajail on soovitatav tutvuda eelmises, s. o. juunikuu nr. tooduga, sest seal on kirjeldatud nii lõngade pesemist kui ka keedunõusid, samuti on seal toodud indigo valmistamine.

Märkus: tinavett valmistades võib ülalpool nimetatud ainete hulka kahekordistada.

KÕIK AINULT

269

270

271

272

273

274

275

269.

Nägu eestnõõbitav suvikleit mustriisest materjalist.

270.

Meeldiva tegumõega suvikleit ruudulisest materjalist.

271.

Elegantne jakk-kleit ühevärvisest materjalist. Väike püstkrae ja seotised on kas pitsist või valgest pikeest.

272.

Moodne rannakomplee triibulisest materjalist, mis koosneb kimono'õikelisest pluusist, pükstest ja seelikust.

273—274.

Nägu rannaülikond, koosneb mustriisest materjalist lühikestest pükstest, rinnahoidjast ja ühevärvisest kleidist.

275.

Moodne pealeõunakleit ühevärvisest materjalist. Reväärid valgest tüllpitsist.

276.

Lihtsalõikeline nägu õhtukleit ühevärvisest siidist.

SUVEPÄEVADEKS

277.
Ühevärvilise laia särbiga elegantne suvine õhtukleit lillmuustrilisest süüdist.

278.
Moodne päevakleit punktilisest materjalist, aplitseeritud või tikitud kaunististega kaelusel ja varrukail. Erilist tähepanu väärib seljapartii.

279.
Nägus suvikomplee. Kleit on heledamast materjalist ja jakk sama värvuse tumedamas toonis. Kleidile on asetatud garnituurtaskud jakiriidest ja jakile kleidiriidest.

280.
Kerge suvikostüüm tumesinisest valgepunktisest kleidiriidest. Pluus ja taskurätt on punased.

281.
Kerge suvikostüüm triibulisest materjalist.

282.
Nägus põll kahe- või kolmesugusest materjalist. Lõige XII löikelehel.

277

278

282

276

279

280

281

1

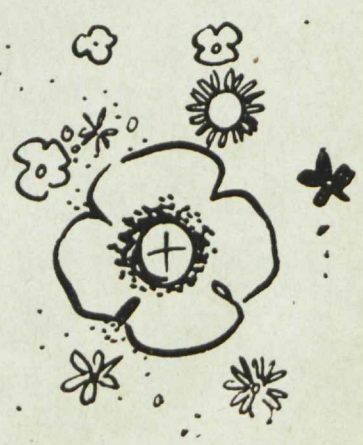

3

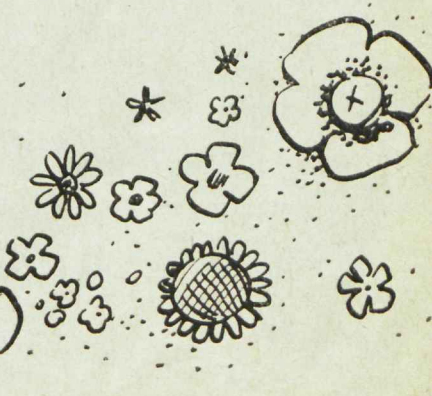
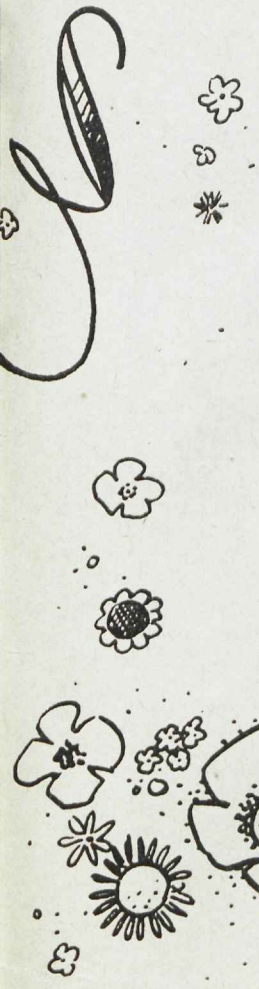
2

1. Nägus suvikleit punktilisest materjalist. Kaunistuseks on tüllist või tüllpitsist rüüžid.
2. Moodne suvikleit muustrilisest materjalist. Kleiti võib kanda kas vööga või ilma. Lõige II lõikelehel.
3. Nägus suvikleit huvitavalt töötatud triibustikuga. Vööks sobivas värvuses sametpael.
4. Elegantne lihtsalõikeline kleit ühevärvilisest õhukesest villasest või siidist. Lõige I lõikelehel.
5. Moodne triibuline rannakomplee.
6. Huvitav rannakeep ühes peakattega. Lõige III lõikelehel.
- 7-8. Moodne rannarõivastis muustrilisest materjalist, juurdekuuluva lühikese boleerokakiga. Lõige IV lõikelehel.

4.

283

**M
I
T
M
E
S
U
G
U
S
E
I
D**

286

284

285

**M
O
O
D
S
A
I
D
J
A
K
K
E
S
U
V
E
K
S**

287

283.
Kerge suvine jakk, mida võib kanda ka pluusina.

284.
Moodne kapuutsiga reisijakk.

285.
Moodne jakk täpilisest materjalist.

286.
Sportliku tegumoega kerge jakk. Lõige XI lõikelehel.

287.
Ruudulisest villasest materjalist spordijakk.

Nägusaid suvipluuse

9.

Moodne suvipluus huvitava paelgarnituuriga.

10.

Elegantne pluus valgest žoržetist. Varrukad ja seotava kaeluse otsad on ääristatud kitsa volangiga. Lõige V lõikelehel.

11.

Meeldiva tegumoega pluus ühevärvilisest või valgest materjalist. Vaheleasetatud kitsaste nõörvoiltidega kaunistatud ribad annavad pluusile huvitava ja uudse joone. Lõige VI lõikelehel.

298 299 300

298. Nägus triibulisest riidest mänguülikond tütarlapsele. Taskud ja valge krae on ääristatud värvilise sakkpaelaga.

299. Suvi- või mänguülikond poisile.

300. Meeldiv kroogitud passega suvikleidike tütarlapsele.

301. Väikesele tütarlapsele valge kraega suvikleit mustriisest kitsist.

302. Ühevärvilisest materjalist suvikleit tütarlapsele. Kaunistuseks on ärksavärviline sakkpael või õige riidekant.

301 302 303

288. Suviülikond poisile.
 289. Supelmantel tütarlapsele. Lõige VII lõikelehel.
 290. Rannaülikond tütarlapsele. Lõige VIII lõikelehel.
 291. Pihkseelik ja pluus tütarlapsele.
 292. Mänguülikond tütarlapsele.
 293. Pikad rannapüksid tüdrukule või poisile. Lõige IX lõikelehel.
 294. Rannapüksid tütarlapsele.
 295. Nägus ruuduline suviülikond poisile.
 296. Kimonoõikeline suviülikond poisile.
 297. Nägus suvikleit tütarlapsele. Lõige X lõikelehel.

304 305 306

303. Ruudulisest materjalist pihikuga seelik ja nägus valge pluus väikesele tütarlapsele.

304. Valge krae ja kätistega, volti-dega kleit mustriisest materjalist.

305. Kroogelega kaunistatud suvikleit suuremale tütarlapsele.

306. Nägus kleidike väikesele tütarlapsele. Kleiti ilustavad smokk-krooked.

MAGASIN-AJAKIRI

„Vallatu Magasin“

on huvitav, pildirohke ja nägus

Ilmub 6 korda aastas
 Üksiknumber 50 snt.

Mitmesuguseid lihtsate kaunististega linakesi

1. Pilutatud, ruutmustriga lina

Linake on valmistatud valgest või pleegitamata linasest riidest. Valmis lina suurus on 30×40 sm. Materjali kulub 35×45 sm suurune tükk riiet. Palistis on 2 sm laiune. Pilude jaoks tõmmata välja 8 lõnga ja nii, et väljatõmmatud lõngad läheksid ka läbi nurga. Esiteks tõmmatakse välja lõngad palistise jaoks, siis tõmmatakse 3 korda $8\frac{1}{2}$ sm vahega, iga kord 8 lõnga, ning siis veel kaht lühemat külge ühendav pilu, samuti 8 l. välja tõmmata, mis läheb keskelt läbi ning jagab lina ruutudeks. Piltu valmistada nii, nagu näha mustrilehel asuval tööproovil nr. 1.

2. Siksak-piluga lina

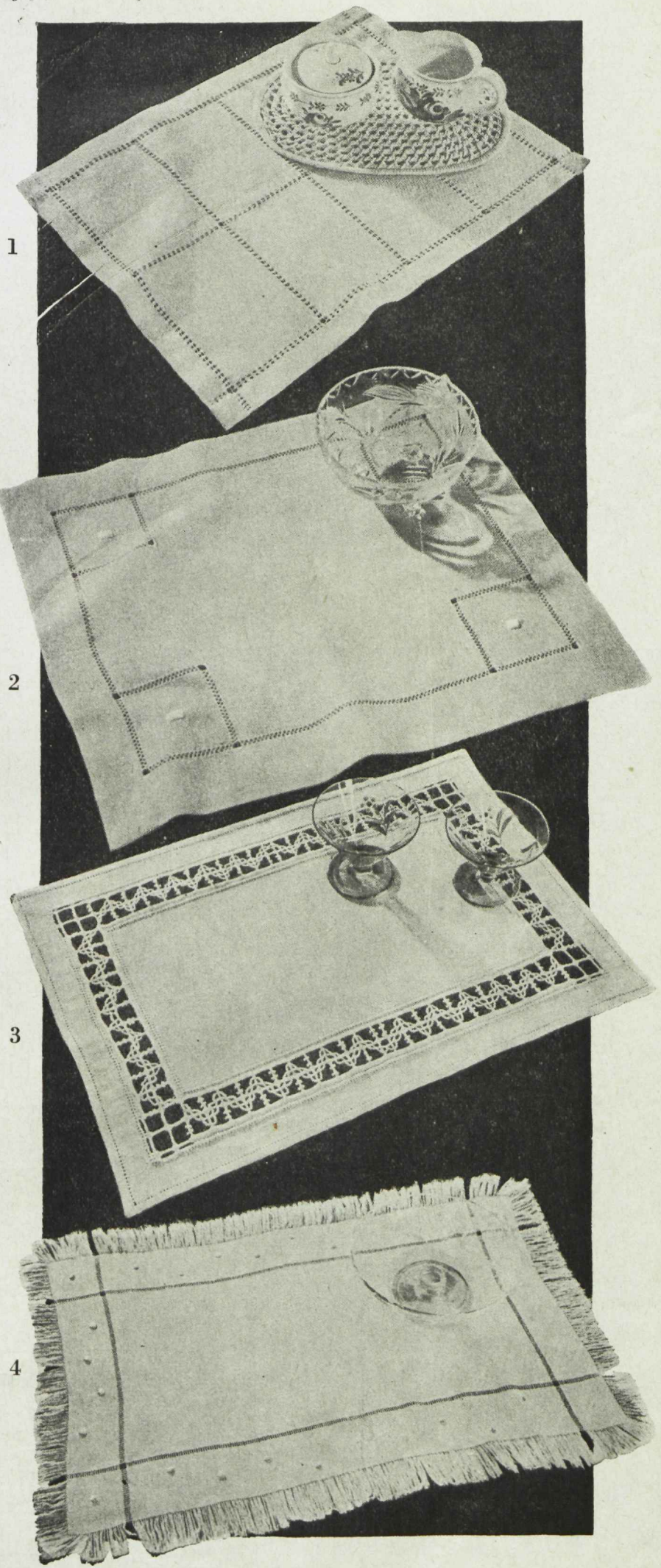
Linake on valmistatud valgest või värvilisest riidest ja kaunistatud siksak-piluga. Valmis lina suurus on 36×44 sm, kuid soovi korral võib muidugi ka suuremat lina selliselt kaunistada. Pilud tikkida värvilise lõngaga. Palistise laius 4 sm. Nurgamustrit pikkus 7 sm. Punktikesed tikkida meeldivas suuruses värvilise niidiga või ka tarvitades mitmesuguseid ülejäänud niidiotsi, tikkides iga punkti ise värvi.

3. Laia põimpiluga kaunistatud linake

Antud lina on valmistatud keskmises jämeduses linasest riidest ning kaunistatud laia nägusa põimpiluga. Valmis linakese suurus on $26,5 \times 38,5$ sm. Piltu põimimiseks võtta valge märkimisniit nr. 20 või 25. Esiteks valmistatakse äärde kitsas $\frac{1}{2}$ -sm laiune palistis, milleks välja tõmmata 2 lõnga. $1\frac{1}{2}$ sm palistisepilust eemal tõmmata välja 1 lõng, 4 lõnga vahele jätta ning veel 1 lõng välja tõmmata. Siis tikkida üle vahelejäetud lõngade kastpistes. 4,6 sm palistisepilust mõõtes veel kord samuti, nagu eespool kirjeldatud, 2 väljatõmmatud lõnga vahele 4 l. sisse jätta ja kastpistes tikkida. Laia põimpilu jaoks välja tõmmata 16 lõnga ja vahele jätta 6 lõnga, nagu näha mustrilehel oleval proovil a. Vahelejäetud 6 lõnga üle põimida tihedalt, nagu näitab proov b. Väikekesed pikood moodustada väikestest silmudest, milised mõne nõõpaugupistega kinnitada. Mustrit moodustavad kaared valmistada nõela abil niidist, nagu näha mustrilehel asuval proovil c.

4. Narmastega kaunistuslinake

Lina valmistada kas linasest, puuvillasest või kunstsüdist. Kaunistuseks on lihtne pilu ja värvilise pärl- või mulineeniidiga tikitud punktikesed. Linakese suurus on 30×50 sm ilma narmasteta. Riiet kulub 35×55 sm, sest narmad jäetakse samast riidest lõngade väljatõmbamise teel. Esiteks tõmmatakse 5 sm äärest kaugel 2–3 lõnga, pilutatakse üks kord riidepoolne äär läbi ja kistakse siis äärelõngad välja narmaste moodustamiseks. Siis tõmmatakse 3 sm kaugusel äärest 4 lõnga välja ja pilutatakse harilik sammaspilu kas valge või ka värvilise niidiga. Punktikesed tikitakse mitmevärvilised $\frac{1}{2}$ -sm läbimõõduga.

Augustis ilmub müügile

Margaret Mitchell
kuulus romaan

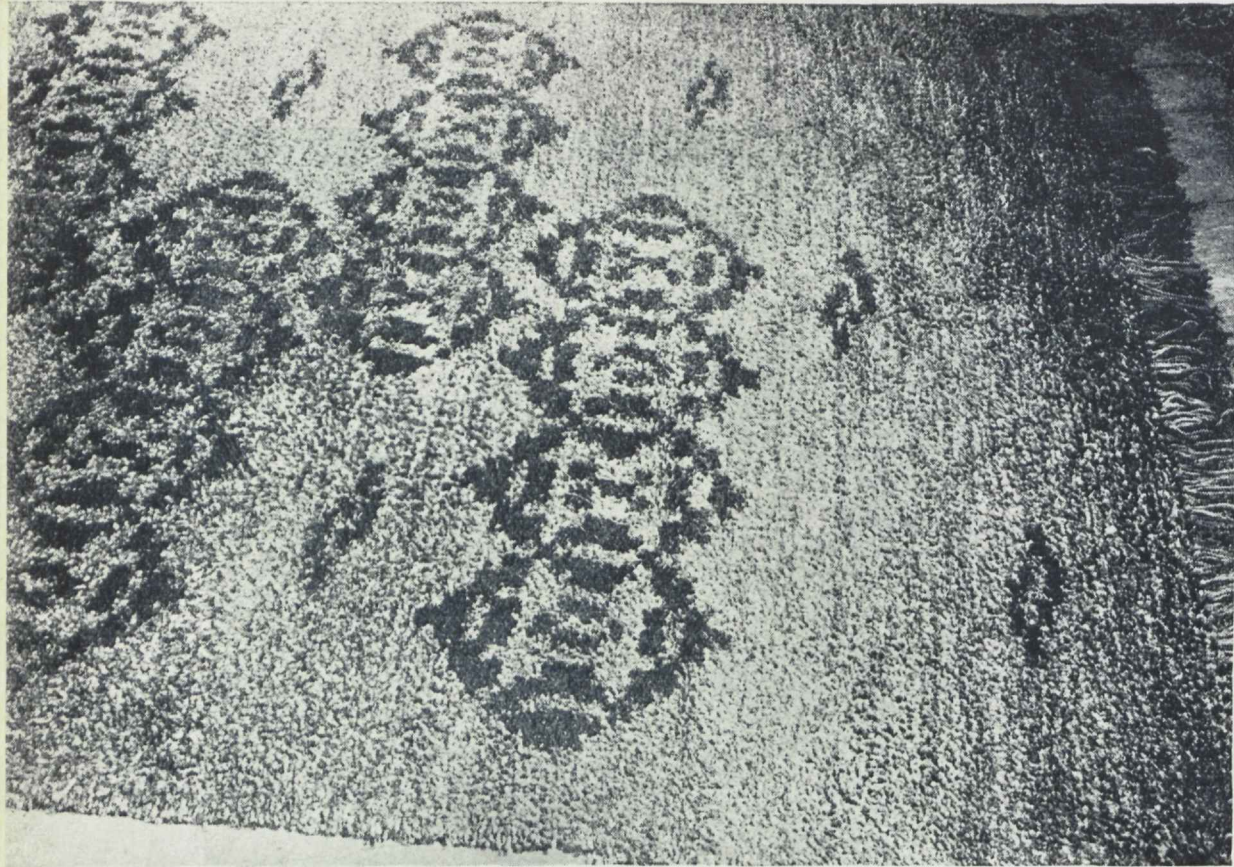
„Tuulest viidud“

I osa

ca 800 lk. Üksikmüügil hind kr. 6.75.

„Mareti“ lugejail ja tellijail on võimalus eel-
tellimise teel 1. aug. s. a. omandada see
raamat kr. 5.50 eest.

Lugege sellest lähemalt viimaselt kaaneküljelt.

Moodne põrandavaip narmastehtnikas

L. Raidve

Vaiba suurus 200×300 sm.
Suga nr. 20/1. Käärida 400 lõnga.

Materjal ja materjalikulu: lõimeks nr. 6/3 linast niiti — 2 kg, põhjakoeks jämedat ühekordset takust lõnga — 4 kg, 1 sm laiuseid kaltsuribasid — 3 kg ja narmasteks 3- või 2-kordset villast vaibalõnga — 7 kg. Vaiba värvid DMC kaardi järgi: narmasteks — heledam vanaroosa nr. 356 — 2,75 kg, tumedam vanaroosa nr. 303 — 2,75 kg; kirjanarmasteks — roostepunane nr. 918 — 1,5 kg; põhikude — takune ja kaltsuribad värvitud tumedamas vanaroosa toonis.

Vaip on kootud narmastehtnikas. Põhikoeks kaks takust ja üks riideriba piiritsale ajada, narmasteks heledam ja tumedam vanaroosa (villane) koos piiritsale. Vaiba alguses kududa 6 sm labast pinda. Narmad sõlmida 3,5 sm jämeduse kepi ümber (M — kepi kuju otsast vaadates). Kepp olgu kangalaiuse pikkune. Villase lõnga segu viskame piiritsaga kanga vahelikkude ja tõstame üle iga kahe lõimlõnga koelõngakepi peale, nihutades keppi järjest edasi, kuni kõik lõngad on kepile korjatud kogu kanga laiuse ulatuses. Järgnevalt koome kaks põhjalõnga segu, lõikame terava noaga kepisoont mööda narmalõngad katki ja taome põhjalõngad kõvasti kinni vastava käpaga. Kududa kogu aeg 2 põhjalõnga segu ja üks narmariba vaheldumisi. Iga järgmise narmarea korjame eelmise narmarea vahekohtadelt kepile, et vaiba pind tuleks ühtlane. Kirjanarmad mässida 5,5 sm jämeduse kepi ümber ja lõigata katki. Sõlmelõng võtta ümber kahe lõimlõnga ning tõmmata mõlemad otsad kahe lõimlõnga keskelt peale. Siis jätta üks lõimlõng vahele ja teha eespool-kirjeldatud viisil järgmise kahe ümber jälle sõlm. Kirjaosa põimida pärsia vaiba sõlme eeskujul. Vaiba lõpus kududa 6 sm labast takust pinda vaiba palistise jaoks. Vaiba otses 12 sm pikkused narmad, mis sõlmida villastest põhikoe lõngadest või jätta lõimest. Pool vaiba kirja muustrilehel, kusjuures iga väike ruut on 2,5 sm. Olles kudunud vaiba keskjoone, pöörata kiri ümber. Rakendus labane. Muster muustrilehel.

Linane laudlina suurättidega

Lina materjaliks on pleegitatud või pleegitamata kodukootud linane riie. Antud lina suurus ühes narmastega on 134×134 sm ning suurättide suurus 29×29 sm. Pilukaunistis on tehtud värvilise pärlniidiga nr. 5. Lina keskele on jäetud 48 sm suurune ruut ning siis välja tõmmatud umbes 3/4 sm suuruste vahedega lõngu ning muustrilehel antud proovi järgi üle põimitud värviliste pärlniididega. Äärenarmaste valmistamisel tõmmata paraja narmapikkuse kaugusel äärest välja 2–3 lõnga, siis jätta vahele 1 1/2 — 2 sm riiet ning veel kord 2 lõnga välja tõmmata. Vahelejäetud osa põimida üle värvilise niidiga ning siis ääre poolt lõngad välja tõmmata.

Suurättidele valmistada ainult äärepilu — narmastega — ning põimida igale ise värvusega.

Tööproov muustrilehel.

Kõigile „MARETI“ poolaasta-tellijale!

Palume kõiki neid „Mareti“ tellijaid, kelle tellimine lõpeb juunikuuga, aegsasti uuendada oma tellimine aasta lõpuni. Tehke seda postiasutiste kaudu või makske 1/2 aasta tellimisraha kr. 2.15 lähimas postiasutises meie posti jooksvale arvele nr. 22-01.

TALITUS.

Rahvuslikku laadi kootud diivanipadi

S. Kajaste

4 niit, 6 koelauda. Suga nr. 60/2.

Lõimeks puuvill-lõim nr. 2/24. 60 sm suurusele padjale käärida 720 lõnga. Niidetada 2 lõnga niiesilma.

Koeks villane roostepunane, tumepruun, keskmine pruun, beež ja hall. Põimeteks kolmes toonis punane, must ja oranž.

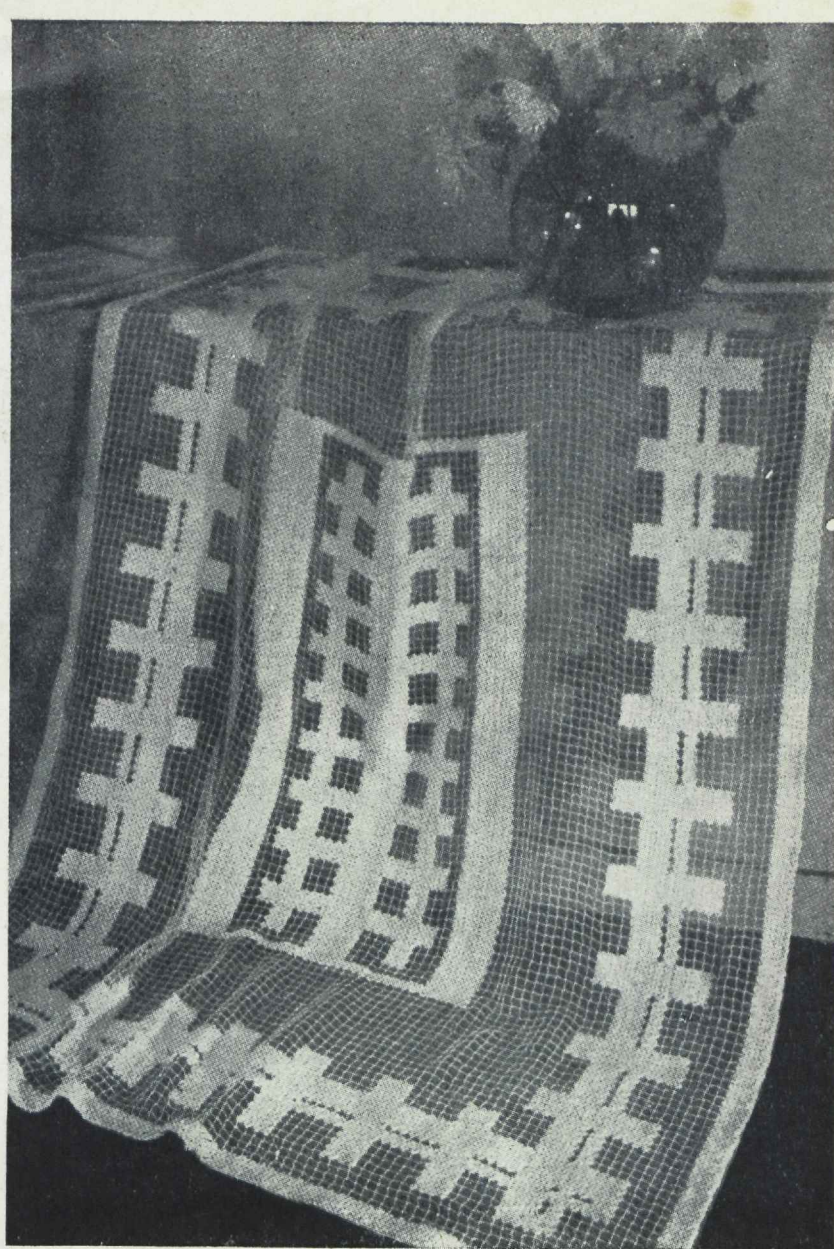
Padja koome kahe süstikuga kogu pikkuses. Alumine vasakpoolne nurk 6 sm roostepunast, siis 8 sm halli ja roostepunast kokkupoolitult, millesse põimime nastu kõige tumedama punasega ja väikesed motiivikesed heledama punasega. Alumine parempoolne nurk tumepruuniga, minnes üle heledamale pruunile ja 2 sm helepruuni järel beežile ning hallile. Beež-halli pinna sisse korjame vöökirja. Edasi koome üleminekus roostepunasele ja hallile, millisesse pinda põimime jällegi nastu samade värvidega, mis vasakul poolelgi. Lõpetame padja parempoolse ülemise nurga 8 sm roostepunasega.

Vasakpoolne nurk nastust edasi heledamast pruunist üleminek beežile. 10 sm beeži kokku poolitud kollase siidiga ja siis halli ning beeži, milles jällegi vöökiri. Lõpetame ülemise vasaku nurga keskmise pruuniga.

Värvide seletus vöökirjale:

- — oranž, ■ — must, ▼ — tumepunane
- × — keskmine punane, / — helepunane

Muster muustrilehel.

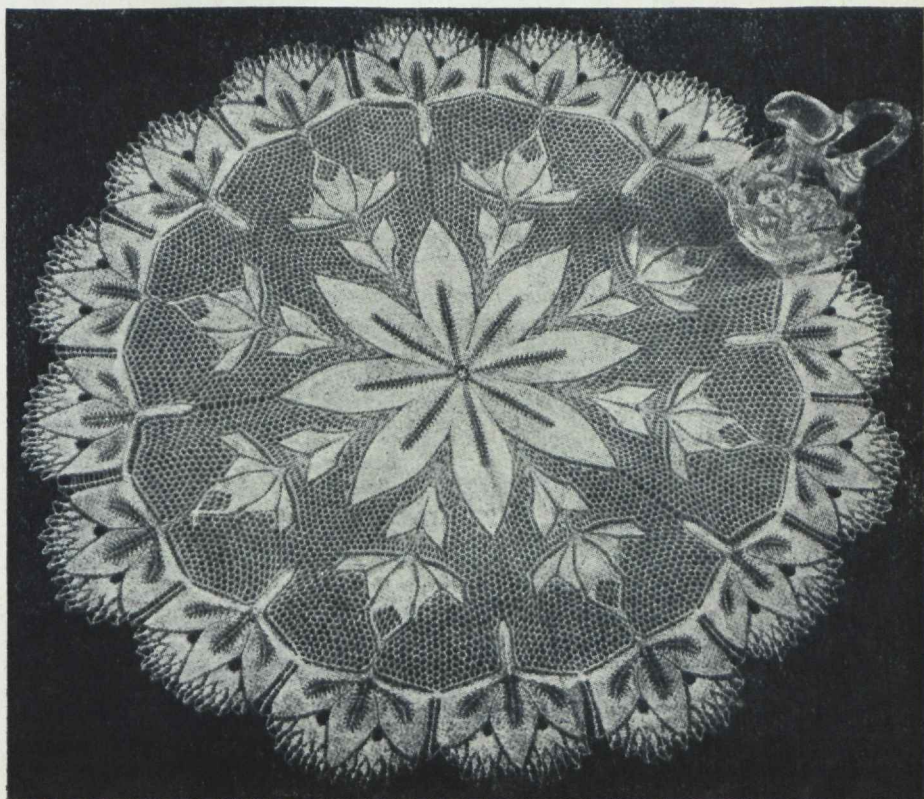
Nelinurkne fileelina

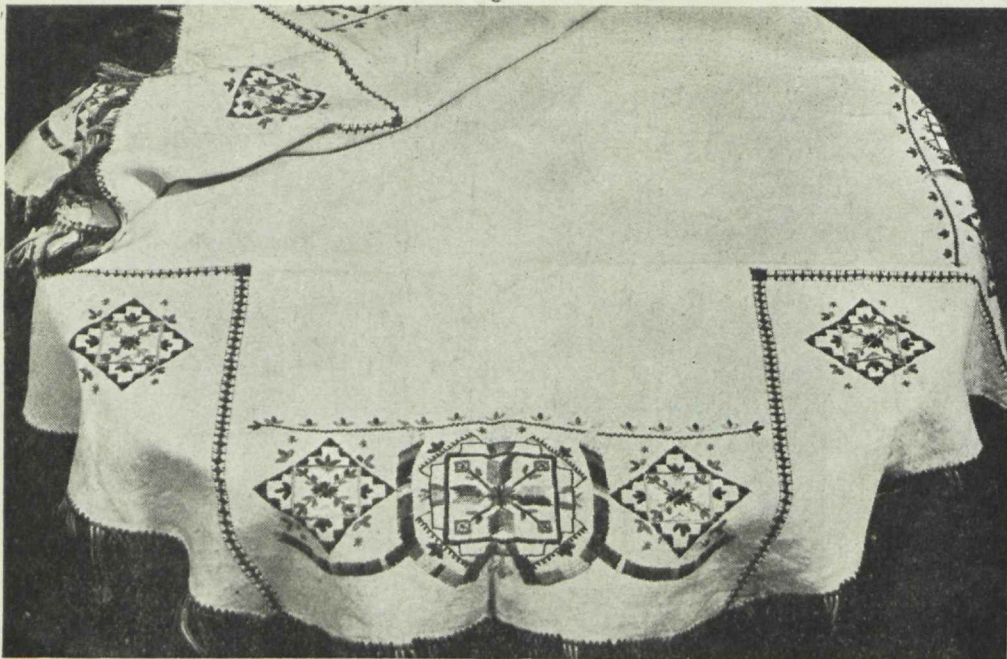
Nägus lihtsamustriline fileelina sobib vastava suurusega lauale. Lina võrgu materjaliks võib olla linane või kalavõrguniit. Võrgu suurus on 100×124 auku. Vastavalt augu suurusele saame ka lina suuruse, näiteks 1 sm suuruse fileeaugu puhul tuleks lina suurus ka umbes 100×124 sm. 8-mm augusuuruse juures oleks lina suurus 80×99 sm ning 6-mm juures 60×74 sm. Muster on sisse nõelutud valge või kreemi jämedama pärlniidiga, mille asemel võib muidugi tarvitada ka puuvillast materjali, kunstsiidi või mõlemaid segamini. Muster nõeluda sisse hõredas labases põimes. Lõpuks õmmelda lina äär nõopaugupistes üle. Muster muustrilehel.

Ümmargune varrastelkootud lina

Lina on kootud valgest läikega heegelniidist nr. 100, mida kulub umbes 30 g. Lina suurus on umbes 50–52 sm läbimõelduga. Tööd alata lina keskelt, luues üles 8 silmust, ja kududa ringis muustrilehel antud kudumiskirja järgi. Antud mustriosa korrata kuni 166. ringini, 8 korda kõrvuti. Igale mustrikingile järgneb 1 ring parempidi kootud silmuseid, ainult kohtadel, kus on kaks korda ümber varda võetud, kududa 1 silmus pahempidi ja 1 s. parempidi. 167.–208. ringil korrata mustriosa kõrvuti 16 korda. 167.–186. ringil kootakse esiteks 1 kord see osa muustrist, mis on antud enne esimest tugevalt tõmmatud joont, siis 3 korda kõrvuti kahe tugeva joone vaheline mustriosa ja lõpuks üks kord mustriosa pärast teist tugevalt tõmmatud joont. 187.–208. ringil tuleb tugevate joontega piiratud mustriosal igal ainult 2 korda kõrvuti kududa ning siis see osa, mis on pärast jämedat joont. 187. ringil kududa neli korda vardale löödud kohal järgmisel parempidi-ringil 11 silmust vahelduvalt 1 s. pahemp., 1 s. parempidi. Pärast 208. ringi silmused maha heegeldada, võttes kokku kudumiskirjal suluga näidatud arv silmuseid ühe kinnissilmusega ning heegeldades vahele 8 ketisilmust.

Valmis lina venitada, kinnitades niiskelt nõõpnõeltega pörandale või lauale. Kudumiskiri muustrilehel.

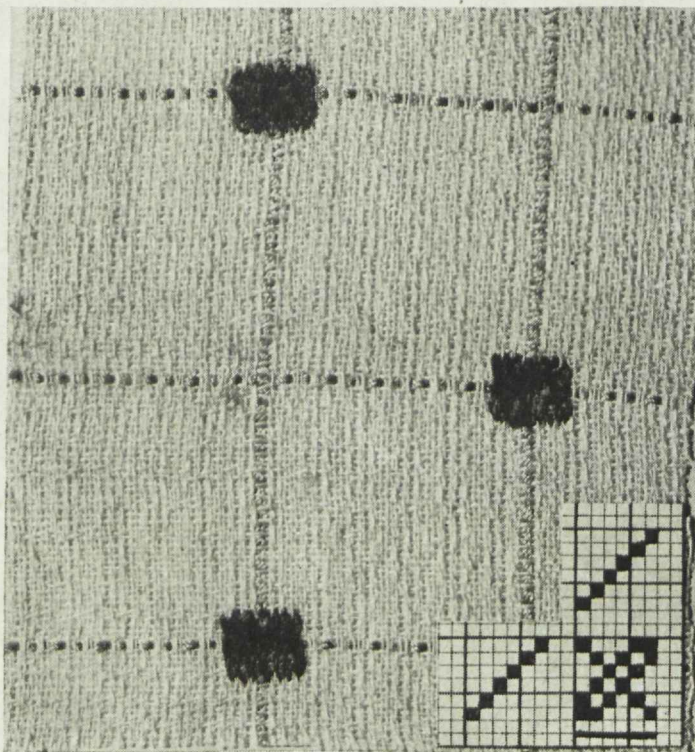
Rahvusliku tikandiga laudlina

E. LIAS

Laudlina suurus 100×100 sm ilma narmas-teta. Materjaliks kreem linane riie. Tikkimiseks võib tarvitada mulinee- või pärllõnga. Lina ääres 6–8 sm pikkused värvilised narmad grup-pidena. Värvid DMC kaardi järgi:

hall	— nr. 318
punane	— „ 920
kollane	— „ 783
pruun	— „ 898
sinakasroheline	— „ 502
kollakasroheline	— „ 733
tumesinine	— „ 931
helesinine	— „ 927

Muster muustrilehel.

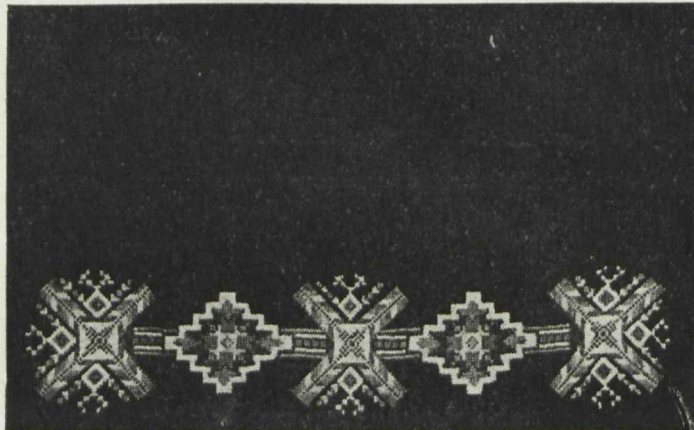
Valge linane kleidiriie

E. TEETLAUS-JOOST

6 niit ja 6 koelauda. Suga nr. 60/2. Lõimeks ja koeks valge, vabrikus pleegitatud linane lõng nr. 20 (Iga paase vabrikuvihis on 270 m.) Ruutudeks kollane narmasiid.

Käärida 56 l. valget linast ja 1 l. kollast narmasiidi (kui peenike, siis 2 lõnga narmasiidi ja panna niitamisel ühte niie-silma). Korrata soovitava kanga laiuseni. Koetada samuti.

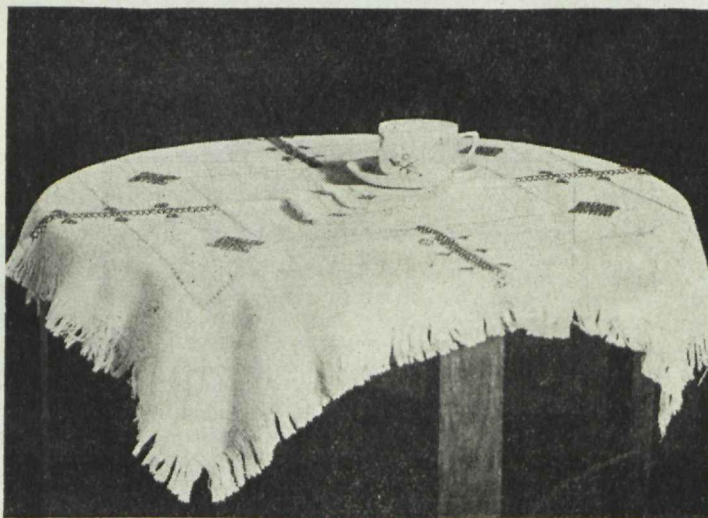
Ruutude nurkadesse on tikitud 1 sm² pruunid ruudud kolmekordse mulineega või mõne muu pesuehisa tikkimislõn-gaga, jättes ühe ruudunurga vabaks ülespidi suunas ja kõrval-suunas, tikitud nurk vaheldumisi tikkimata nurgaga. Mõne moe juures sobib ka tikkida kleiti osaliselt ruudu nurkadesse.

Sõidutekk

MARTA KAJA

Sõidutekk (vankrile või saanile) on kanvaat abil ristpistes tikitud mustale villasele riidele villaste lõngadega. Värvid: hele-hall — ■, telliskivipunane — ×, punakaspruun — ▲, rohe-line — ●, munarebukollane — /. Märkimata tühikuid must-ris täidab põhiriide must värvus. Muster muustrilehel.

Kohvilaualina ja suurätid

V. RIISPAPP

Lina on valmistatud jämedakoelisest puuvillasest riidest. Kaunistis koostatud setu motiividel. Lina suuruse võib võtta vastavalt lauale, kuna kaunistis on kohandatav igasuguse suu-rusega linalle. Suurätile kasutada väikest kaunistusmotiivi, tiki-tud kast-, rist-, aed- ja põlvkivistest. Kaunistusmotiivil on kast-piste tikitud värviga nr. 921 (pärlilõng keras), ristpistes värviga nr. 299. Pistetest moodustatud kaunistusreal on aedpiste värv nr. 299; põlvkiviste värv nr. 921. Lina on tikitud beežikale riidele pruunikates toonides.

Värvid DMC kaardi järgi. Muster muustrilehel.

Moodne mööbliriie

A. Laigo-Oeste

Selle nägusa mööbliriide materjaliks on puuvillane tombuline froteerlõng ja lõim nr. 16.

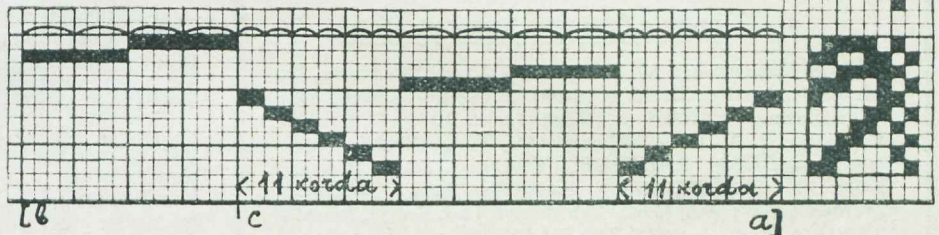
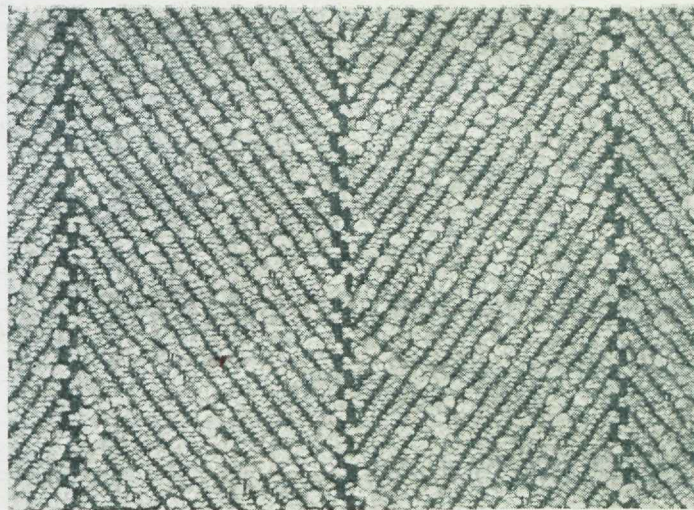
Antud riidel on froteerlõng hallikasbeez — ja lõim roostepunane .

Suga nr. 90, kaks lõnga ja kohati ka 4 lõnga niiesilmast ja soa pii vahelt läbi panna. Jälgida vastavaid märke antud rakenduses.

Käärida 135 sm laiusele riidekangale 2352 lõnga. Niidetada 7 korda a—b ning lõpuks a—c. Kududa kahe süstikuga, vahelduvalt froteerlõnga ja lõime, missugune on poolitud kahekordseks. Vahelik lüüa ühtlaselt ja parajalt kinni.

Ühe meetri riide peale kulub lõimeks umbes 3,5 vihti ja põhikoeks umbes 2,5 vihti lõime.

Koelõnga kulub ühe meetri riide jaoks umbes 600—700 g.

Igale lihale õige lisand

Ei ole sõna, millega tähistada neid väikesi tegureid, mis lihatoitudele alles lisandite abil annavad huvitava maitse või teatud lihaliigi juures suudavad olulist ning pikantset esiletuua ja toonitada.

Need aromaatsed vürtsitatud puuviljade, rohtude, marjade ja mitmesuguste aedviljade koostised on võimelised lihtsast toidust erilist looma ja igapäevast lauda pidulikumaks muutma. Praegusel sissekeetmise ajal ei tule unustada ka lisandite valmistamist liha juurde talvekuudeks.

Õige lisandi andmine õige liha juurde on kunst. Seda võib õppida headest kokaraamatutest, ent ka omaenda kogemuste varal.

Lihtsaimad viisid on hapu ja magushapu sissetegemine, kui lähtuda vaid kahest põhireseptist.

Hapu sissetegemise juurde kuulub hea äädikas, mida vajaduse korral võib lahjendada ja mida tarvitatakse toorelt või keedetult. Vürtsideks kõlbavad: sool, valge, must või punane pipar, sibul, küüslauk, mädarõigas, sinepiseemned, paprika, till, loorber, ingver.

Magushapu sissetegemise juures on kehtivad järgmised eeskirjad: neljale klaasile suhkrule arvestada neli klaasi äädikat, mõlemad asetatakse koos tulele ja segatakse niikaua, kuni suhkur on täiesti sulanud, lastakse keema tõusta, lisandatakse vürtsid ja siis ettevalmistatud aed- või puuvili. Vürtsid seotakse tavaliselt marlikotikesse, et neid purkipanemisel oleks kergem eemaldada, kui retsept ei näe ette vürtside sissejäämist. Peale tavaliste vürtside, nagu nelk, muskaat,

terapipar, kasutatakse mõnikord ka ingverit, sidruniviilukaid, piparmünti jne. Veiniäädika asemel võib tarvitada ka punast või valget veini. Need erinevused määrab enamasti retsept. Aja jooksul õpib perenaine ka oma leitud koostama.

Tulles tagasi lisandi õige valiku juurde, esitame siinjuures mõned proovitud, teatud lihaliigiga hästi harmoneeruvad lisandid:

Loomaliha. Fileebiifsteegi juurde: magushapud karusmarjad, pikantsed pirnid, veinitarretis. Külma roostbiifi juurde: vürtsitatud pirnid, sinepikurgid, sõstra- või vaarikatarretis.

Loomaprae juurde (ribid, roostbiif jne.): tomatikonservid ingveriga, äädikatomatid, vürtsitatud porgandid, magushapu karusmarjatarretis, äädikakirsid.

Keele juurde: sissetehtud ploomid.

Vasikalih. Kuumade vasikalihatoitude juurde: ingver, pirnid, punapeedid, vürtsitatud sõstrad.

Külma vasikaprae juurde: vürtsitatud ploomid äädikas.

Sealiha. Kuuma seasingi juurde: magushapud mustikad. Singi või külma seaprae juurde: sinepikurgid, äädikatomatid. Seafilee juurde: magushapud õunad.

Lambaliha juurde: tomatimarmelaad, magushapud kirsid, magushapud porgandid või oad.

Kotlettide juurde: porgandimarmelaad, äädikakirsid.

Külmade lõigete juurde: sõstratarretis.

Mitte üksi lihatoitude juurde ei sobi säärased lisandid, vaid ka kalatoitude võidavad, kui neid serveerida sissetehtud lillkapsa, magushapu ploomitarrise ja muuga.

A/s. KAUBA PANK,

Suurturg nr. 12,
oma majas

• TARTUS •

Juhatuse telet. 22-09
Kodukeskjaama telef. 41-40

Oma kapitalid üle Kr. 545.000.— :: Toimetab kõiki pangaoperatsioone

Kindlustuse Aktsiaselts Eesti Lloyd'i Tartu peaesindus

SUURES VALIKUS

mööbliriideid, ukse- ja
aknaeesriideid

RAHVUSLIKUD SEELIKURIIDED

JA LÕNGAD

Igas värvis koi- ja päikoskindlaid

vaiba- ja käsitöö-
lõngu

Džundiriidet lõngadele vastava roudustikuga

MEIE LÕNGADE MÜGIKOHAD:

VÖRUS, Kreutzwaldi t. 50, A. Pihlak; VILJANDIS, Lossi t. 16, M. Labi; Lossi t. 23, H. Keernik; PÄRNUS, Kalevi t. 41, H. Reimann; PAIDES L. Rästas, telef. 107; PETSERIS S. Martsen; A. Retel, Võru t. 14; TALLINNAS, Lübi-jalg 6, K. Saarse; RAKVERES, Tallinna t. 20, S. Haukka; Lai t. 13, firma „Käsitöö“; NARVAS, Joala t. 26, firma „Kodukäsitöö“; VALGAS, Vabaduse t. 14-a, firma „Amro“; TÜRIL A. Rumvolt; PÖLTSAMAAL, Jõgeva t. 10, A. Supp; KARKSI-NUIAS Reile; TAPAL, Pikk t. 12, A. Valsiner; ANTSLAS A. Laas; VAIKE-MAARJAS A. Jürisson; KURESSAARES M. Trey.

Villa- ja värvimistööstus „EKSTRA“

A. Träss

TALLINNAS, S. Tartu mnt. 12

TARTUS, Narva t. 49, telef. 30-07

Vorstikeste maitsvust tõstavad äädikapiirnid. Sidruni-tarretis sobib lõhe juurde, samuti võrtsitatud kirsid.

Metslooma-küpsiste juurde võib anda kõrvitsat, sõstratarretist või magushapusid metsvabarnaid.

Hane või pardi juurde: apelsinitarretis, tomatid ing-veriga, äädikaploomid, õunad, magushapu kapsasalat.

Kana juurde: piirnid piparmündis, marjasalat. Säärased konservid sobivad hästi ka mitmesuguste salati- ja majoneeside kaunistamiseks. Perenaine, kes evib sääraseid varandusi hoiukambris, ei pruugi kunagi muret tunda külaliste laua ees.

Alljärgnevalt mõned retseptid.

Võrtsitatud porgandid. Üsna väikesed õrnad porgandid kaapida, panna keeva vette ja keeta poolpehmeks. Kui neid soovetakse hästi võrtsitatult, siis võib igasse porgandisse pista ühe nelgi. Pärast keetmist porgandid nõrguda lasta, panna kuumadesse steriliseeritud purkidesse, valada üle võrtsitatud keeva suhkruäädikaga ja purgid kohe sulgeda. Täpselt samal viisil valmistatakse ka väikesi punapeete, kollaseid või rohelisti ube ja lillkapsaid.

Võrtsitatud, magus äädikas eespoolnimetatud konservide juurde. Ained: neli kl. suhkrut, neli klaasi äädikat, pool teelusikat nelgiõli. Suhkur äädikas sulatada, keeta, kuni siirup muutub pakslikuks (vastavalt retsepti nõudele), lisandada võrtsid ja siis soovitud aed- või puuvili.

Sissetehtud tomatid. 1 kg küpsete tomatite kohta võtta 750 g suhkrut ja sõrmpikkune tükk tükeldatud ingverit. Tomatitel nahk koorida, suhkur sulatada, siis tomatid ühes ingveriga panna keeva siirupisse. Siirup uuesti keema ajada ja siis tomatid vahukulbiga jälle välja tõsta, asetada lamedale taldrikule ja lasta kuivada. Pärast täielikku jahtumist veel kord kuumendatud siirupisse panna ja seda korrata veel kaks korda. Siis asetada kuivanud tomatid purki, mahl veel veidi paksemaks keeta ja siis keevalt üle aedvilja valada.

Rohelised soolaploomid. Ained: noori rohelisti ploome, soola, 1 liiter äädikat, üks supilusikas suhkrut, 60 g ingverit, 30 g võrtsi, 30 g nelki, 30 g terveid piprateri, üks sibul, paprikat. Puhtakpühitud ploomid panna soolaga vaheldumisi savipurki, nii et soolakiht jääb viimseks. Ploomid niivõisi neli päeva seista lasta, siis välja võtta, nõrguda

lasta ja kolm päeva sageli pöörates päikese käes kuivatada. Äädikas, suhkur ja võrtsid kümme minutit keeda lasta, läbi sõela valada, jahutada ja siis valada puuviljale, mis on asetatud pudelitesse või väikestesse purkidesse.

Kuna meil käesoleval aastal pole puuviljasaaki loota, siis tuleb erilist rõhku panna nende aedviljade konserveerimisele, millised meil saadaval, näiteks mitmesugused marjad, mis sobivad salatiteks ja võivad suurepäraselt asendada puuvilju. Need oleksid: tikerberid, sõstrad, pohlad, mustikad, vaarikad jne. Marjasalateid võib valmistada tervetest marjadest või kasutada neid tarretistena.

Aedviljad annavad meil kõik väga häid salateid ja lisan-deid ning neid tuleks rikkalikult tagavaraks säilitada igasugusel kujul. Aedviljade vekkimist käsitleme järgmises numbris.

Sissekeetmine suhkruta

Oleme taas keset sissekeetmise-ajajärku. Aedades ja metsas valmivad mitmesugused marjad ja mõnigi perenaine soovib neid suuremal hulgal talveks säilitada, kuna puuviljasaaki pole loota. Pikk lõhnavale kaubale sunnib aga mõtteid kohe siirduma piiratud suhkrutagavarale. Kas ei ole võimalik sisse keeta ka suhkruta? Muidugi on see võimalik. Kui me vana viisi järgi puuvilja rohke suhkruga sisse keetsime, siis oli viimane säilitavaks vahendiks, kuna ta suuremal hulgal tarvita-tult halvab käärimispisikute tegevust, millised pääsevad keediste juurde õhust. Konserveerivat suhkrut asendab aga väga hästi steriliseerimine, see tähendab, käärimispisikute surmamine kuumutamise teel ning pudelite õhukindel sulgemine. Suhkruli-sandamine marjade ja juurvilja steriliseerimisel on maitseasi. Paljud perenaised on aga umbusklikud suhkruta steriliseeri-mise suhtes. Kui aga jälgitakse vajalikke eeskirju, siis on puu-vilja säilitamine suhkruta niisama kindel nagu suhkruga. Küp-sed marjad asetada kergelt rõhudes purki, valada üle nõrk suhkrulahus ning steriliseerida kummirõnga ja kaanega kae-tult nõutav aeg.

Väga praktiline on suhkruta marmelaadi steriliseerimine: puuvili või marjad keeta tavalisel viisil, võimalikult veeta, pud-ruks, ajada läbi sõela ja steriliseerida täpselt nii, nagu see suhkurdatud puuviljadele on ette kirjutatud. Hiljem keeta nad vajaduse järgi suhkruga venivaks marmelaadiks. Et suhkruta puuvilja teha serveerimiskõlblikuks, kuumutada lühidalt vaja-liku suhkrulahuga, laskmata keema tõusta. Väga tundliku puuvilja puhul vedelik eraldada, suhkurdada ja valada kuu-malt üle kompoti, lastes mõne tunni seista.

Murakad on samuti sobivad pudelihoidisteks. Hästi pestud ja kuivatatud pudelitesse või purkidesse laduda murakad ja kuumutada. Isegi väheldasi, küpsi tomateid võib steriliseeri-da igasugu lisandita, et omada talvel seda maitsvat aedvilja. Tomatid kuivalt puhtaks pühkida ja kerge rõhu all tihedasti kihtimisi purki asetada ning steriliseerida.

Ristsõnamõistatuse nr. 4 lahendus

Põikread: 1. Racine. 6. Tennis. 11. „Ema“. 12. Osoon. 13. Ala. 14. Kupits. 16. Sonima. 18. Turnee. 19. Omab. 20. Ori. 21. Endla. 24. Aru. 25. Artell. 26. K. Ristikivi. 28. Krimm. 30. Osa. 32. Iseloom. 35. Ilona. 37. Piknik. 38. Reppen. 39. Klä-peda. 41. Aasad. 42. Kara.

Püstread: 1. Rektor. 2. Amuur. 3. Capri. 4. Noteerima. 5. Essents. 6. Toselli. 7. Eno. 8. Naima. 9. Ilmar. 10. Saabus. 15. In. 17. No. 22. Detail. 23. Alkmene. 25. Armeenia. 26. Ki-vikas. 27. Isoleer. 28. Knopka. 27. Ravila. 31. Amanda. 33. Sorav. 34. Lapik. 35. Ike. 39. Pea.

Kingid said järgmised ristsõna lahendajad:

1 eks. K. Hamsuni romaani „Viktorija“ (broš.) — E. Männi, Tartu; 1 eks. P. S. Bucki romaani „Ema“ (broš.) — M. Sirel, Taagepera sanatoorium; 1 eks. „50-sendist romaani“ — 1. L. Jurs, Valga; 2. Leida Volk, J.-Peetri; 3. L. Reinhold, Tal-linn; 4. E. Raja-Podgornoi, Kallaste; 5. I. Uustalu, Auvere; 6. A. Randvere, Kuura k. t.; 7. L. Mundi, Muhu; 8. Meeli Sildaru, Tartu; 9. V. Rea, Pärnu; 10. Meeri Randma, Nõmme; 11. V. Tael, Rapla; 12. A. Aagmäe, Tallinn; 13. A. Kullison, Nõmme; 14. T. Belonssov, Valga; 15. L. Loog, Tartu; 16. L. Kull, Rahnoja; 17. Marta Matto, Tartu; 18. Linda Riis, Pärnu; 19. H. Jurs, Tartu; 20. R. Jannus, Tartu.

Päikesevann – mõistusega

See ei ole enam küsimus, kas päikesevann tervetele ja haigetele on tervislik. Päikesekiirte tervistav ja tugevdav mõju on teaduslikult suurima hoolikusega uuritud töök. Kahjuks käsitatakse selle terviseallika mõju sageli veidi vääralt. Enamasti liialdatakse päikesekiirte mõjuga, eriti rea pilves ilmade järel. Avaneb kunagi võimalus päikesevanniks, siis kasutatakse päikest põhilause „mida rohkem, seda parem“ järgi. Lisaks meeldiv enamasti veel päikesevanni mugavus, kiiresti järgnev meeldiv väsimus, milline on tingitud soojusepaisu mõjust vereringele. Sageli puudub energia katkestada nii meeldivalt soojendavat päikesevanni õigeaegselt. Tugev naha pruunistumine ei tohi järgneda liiga kiiresti, vaid aegamööda. Tuhandeile, kes õige sageli otsivad kohakest päikese käes, ei saa küllalt sageli korjata: „Ettevaatust päikesevannidega!“

„Päikesepõletuse“ all tuntud enamasti valurikas nahakahjustus kutsutakse vähem soojusekiirte kui just ultraviolettkiirte läbi esile, milliste toime tugevus seisneb umbes infrapunaste soojusekiirte ja hädaohtlikkude raadiumikiirte vahel. Inimesele on suure tähtsusega, millisel määral tema keha suudab — sarnaselt filtrile — ultraviolettkiirte sügavtoimet piirata, on siin ju olemas individuaalseid erinevusi. Üldiselt võib eritleda kaht tüüpi: pigmendirikkad ja pigmendivaesed. Viimased ei lähe kunagi kaugemale keskpärasest pruunistumisest. Nende mõlema kahe liigi vahel seisavad inimesed, kelle nahk osutab vähimagi päikesekiirte mõju järel reeglipäraselt plekilist pigmenteerumist ja tedretähti. Nende juures on järelkult päikesekiirte toime piiramine puudulik. Üldiselt evib põhjamaa inimene vaid nõrka filtrikaitset, kuna tumedanahalised ja tumedajuukselised inimesed on päikesekiirte vastu alati vastupidavamad.

On raske eksitus, kui pigmendivaesed inimesed usuvad päikesevannide läbi saavutada samal määral pruunistumist kui pigmendirikkad. Esimesed võivad üheaegse kiirte mõju vältusega põhjustada enesele raskeid kahjustusi, kuna see viimastele tähendab vaid kerget pruunistumist. Siin võib pruunistumist saavutada üksnes kiirte mõju aeglase vältuse tõusmisega. Enamasti jõutakse vaid pruunikaspunase värvuseni, milline peagi kaob. Seega pole pigmendivaesel inimesel üldse mõtet pikaaegselt päikesevann võtta. Jättes kõrvale suured valud, mis pigmendivaese päevitaja enesele seeläbi võib põhjustada, on olemas veel oht orgaaniliste haiguste tekkimiseks. Kui peetakse silmas, et päikesevalgus nahas, rakuvälgus, veres ja mahlavoolus kutsub esile sügavale mõjuvaid muutusi, siis saadakse pikema jututa aru, et liiga kiire mõju tõus võib kehale avaldada kergesti ebasoodsat mõju. Tagajärjeks võivad olla rasked närvikahjustused, üldine ärritatavuse tõus, unepuudus, isegi südame- ja neeruhaigused. Liiga pikaaegaline pea kiirte mõju võib põhjustada ajukahjustusi, isegi soodustada ajukelmepõletikku. Kõige selle eel käib sageli hoiatava märguandena enamvähem tugev peavalu.

Päikesekiirte üleliigse mõju kaitseks on kosmeetilised ettevõtted müügil lasknud mitmesuguseid salve ja õlisid. Sveitsi uurija Rollier, parim „heliotherapia“ tundja, s. t. terviseparandamine päikesekiirte läbi, soovib oma rikkalikkude kogemuste

Knut Hamsun

SÕRMUS

Nägin kord seltskonnas noort armunud tüdrukut. Ta silmad olid kahekordselt sinised ja kahekordselt säravad ja ta polnud võimeline varjama oma tundeid.

Keda armastas ta?

Noormeest seal akna juures, perepoega, meest mundriga ja lõvihäälega. Oh, jumal, kuidas tüdruku silmad hellitsesid meest ja kui rahutult istus ta oma toolil!

Kui õõsel koju läksime, ütlesin ma tüdrukule, kuna ma tundsin teda nii hästi: „Kui selge ja oivaline on ilm! Kas lõbutseid hästi täna õõsel?“

Ja et tema soovidele vastu tulla, tõmbasin oma kihlasõrmuse sõrmest ja jätkasin:

„Vaata, su sõrmus on mulle kitsaks jäänud, ta rõhub mind. Kuidas oleks, kui laseksid ta teha avaramaks?“

Ta sirutas välja käe ja sosistas:

„Anna ta mulle, küllap ta siis saab suuremaks.“

Ja ma andsin talle sõrmuse.

Kuu hiljem kohtasin ma teda jälle.

Tahtsin pärida sõrmuse järele, loobusin aga sellest.

„Sellega pole kiiret,“ mõtlesin, „anna talle veel aega.“

Saal suunab ta oma pilgu kaugusse ja räägib: „Tõsi

Tedretähtede vastu

TEDRESAN

• KREEM

• SEEP

A/S.

Proviisor J. Lill

põhjal tarvitada päikesevanni-kuuri vältel rohkem taimtoitu. Ühtlasi tuleb silmas pidada, et kiirte mõjul tingitud ainevahetuse tõusu tõttu toitumine oleks alaliselt küllaldane. Kaheldamatult on kindel, et päikesevanni-kuur, sooritatud mõistlikult ja aegamisi tõusva kiirte mõjuga, osutub eeskujulikuks keha tugevdamise vahendiks ja on seetõttu tänapäeval väga hinnatud. Päikesevann ei ole ükski paljude haiguste tõrje- ja raviabinõuks, millistest külmetushaigused ja nende tagajärjed seisavad esiplaanil, vaid ka rahva tervishoiu tõusu vahendiks, mis vähendab märgatavalt keha „valmisolekut“ — liiga väikest vastupanujõudu — haigustele.

küll — sõrmus. Mul juhtus temaga õnnetus. Olen pannud ta, teadmata kuhu, või koguni kaotanud.“

Siis ootab ta mu vastust.

„Oled sa mulle seepärast kuri?“ küsib ta rahutult.

„Ei,“ vastan ma.

Oh, jumal, kui kergendatult ta ära läks, kui ta nägi, et ma polnud talle seepärast kuri.

Siis möödus terve aasta.

Tulin jälle sellesse paikkonda ja kõndisin ühel õhtul mulle tuntud, vägagi tuntud teel.

Seal tuli ta mulle vastu ja tal olid kolmekordselt sinised ja kolmekordselt säravad silmad. Ta suu aga oli muutunud nõ suureks ja kahvatuks.

„Siin on su sõrmus,“ hüüdis ta, „su kihlasõrmus. Leidsin ta jälle, kallim, ja lasksin ta teha suuremaks. Nüüd ei rõhu ta sind enam.“

Vaatasin hüljatud naist ja ta suurt, kahvatut suud. Ning vaatlesin ka sõrmust. „Ah,“ ütlesin ja kummardusin sügavalt, „õnnetus käib selle sõrmusega käsikäes! Nüüd on ta mulle liiga suur!“

PRAAD VÄRSKE AEDVILJAGA

PANNKOOGID KOHUPIIMAGA

Taigen valmistada järgmiselt: 4–5 munarebu hõõruda vahule, lisandada nooatsatäis soola, 2 kl. jahu ja valada vähehaaval juurde umbes 4 kl. piima. Lõpuks lisandada kõvaks vahuks löödud munavalged, segada kergelt läbi ja küpsetada pannil keskmise suurusega õhukesed koogid helepruuniks. Igale koogile panna peale 1 spl. kohupiimatäidist, keerata neljakandilisel kokku ning hoida laualeandmiseni kuumas kohas. Süüa kuumalt mõne marjasalatiga.

Täidiseks võtta umbes 400 g head kohupiima, ajada läbi hakkmasina või hõõruda puulusikaga kausis hästi läbi ning lisandada 2 muna, mille valge ja kollane koos 2 spl. suhkruga vahustatud. Segada segi ja kuumutada mõni minut pliidi-
raual, kuni segu on soenenud.

MANNAPUDER MAASIKATEGA

1 l veega lahjendatud ja parajalt suhkruga maitsestatud maasikamahlaga ajada keema, lisada segades juurde umbes 3/4–1 kl. mannat ja keeta umbes 10–15 min.

Puder tõsta külma veega loputatud vormi või kaussi ja lasta jahtuda. Jahtunult lüüa puder vaagnale, valada üle vanillikastet või vahu-elöödud koort ning kaunistada ilusate tervete küpsete maasikatega.

KOHUPIIMAVAHT

Ained: 1/2 kg head värsket kohupiima, 1/2 l rõõska koorest piima, 2 spl. suhkrut.

Kuiv kohupiim ajada läbi hakkmasina või hõõruda puulusikaga hästi peeneks. Lisada vähehaaval juurde piim ja suhkur ning lüüa hästi vahule. Anda lauale riivitud rukkileivaga, mida võib soovi korral pannil vähese võiga röstida.

HAPUPIIMA-TARREND

Ained: 1 l head hapupiima, 1/2–3/4 kl. suhkrut, 1 spl. sidruni- või mõnda marjamahla, veidi riivitud sidrunikoort, 8–10 lehte kalaliimi.

Hapupiima kloppida vahutraadiga umbes 10 min., lisandada suhkur, sidrunikoort, mahl ning külmas vees leotatud, kuivatatud ja 1/4 kl. keevas vees sulatatud kalaliimi veidi jahtunult juurde. Kloppida veel 15 min. Kallata külma veega loputatud vormi või kaussi ja lasta tarduda. Süüa vanillikastme või rõõsa piimaga. Kui soovitakse, et toidul oleks roosakas värvus, siis võtta punane kalaliim.

KAERAHELBE-KOOK

100 g kaerahelbeid, 5 spl. suhkrut, veidi soola, 1 spl. ka-
kaopulbrit, 1/4 l piima, 1 spl. rummi või piiritust, 100 g jahu, 1 küpsetuspulber, 1 spl. sulavõid.

Kaerahelbed, suhkur, sool ja kakao segada hästi segi, li-

... SUVISEID

sandada sulavõi ja piiritus või rumm ning piim ja lasta segatult seista umbes 2 tundi. Siis lisandada jahu, millele segatud küpsetuspulber, täita taigen võigamääritud küpsetusvormi ja küpsetada paraja kuumusega ahjus.

AEDVILJA-SALAT

Ained: 2–3 keenud kartulit, 3 tomatit, 2 värsket kurki, 3–4 keenud porgandit, värskeid hautatud aedherneid, 2 kõvaks-
keedetud muna, 1/2–1 kl. hapukoort, 1/2 tl. soola, maitse järgi veidi suhkrut.

Antud ained lõikuda peeneks ja asetada vastavasse salatikaussi. Hapukoorele lisandada veidi soola, suhkrut ja vahustada mõni minut. Valada üle salati, segada kergelt ja anda õhtulauale.

SINGIVÕILEIVAD VÄRSKE KURGIGA

Leib lõigata paraja suurusega õhukesteks viilukateks ja määrada võiga. Suitsusink ajada läbi hakkmasina, lisandada õige veidi hapukoort, segada ja tõsta ühtlaselt võileivale. Peale asetada viilukas värsket kurki, riputada peale soola ja hakitud tilli. Kurgi asemel võib tarvitada ka tomativiilukaid ja hakitud rohelist sibulat.

HAUTATUD KALA

Ained: 1–1 1/2 kg haugi või sudakat, 2 sibulat, peterselli-
lehti ja juurt, 1 spl. jahu, 2 spl. võid, 1 spl. lahja äädikat või sidrunimahla.

Puhastatud ja pestud kala lõigatakse parajateks tükkideks, riputatakse soolaga ja pannakse vähese vee ning peenekslõigatud sibula ja petersellijuurega keema. Kui keema läheb ning vaht võetud, lisandada äädikas või sidrunimahl ja 1/2 spl. võid. Lasta kaane all pehmeks haududa. Jahu segada vähese piima või kalakeeduleemega ja valada kalale juurde. Lasta veel kord keema tõusta. Tõsta kala vaagnale, lisandada kastmele ülejäänud 1 1/2 spl. võid ja peenendatud peterselli lehti ning valada üle kalatükkide. Anda lauale keenud kartulite, aedvilja ja mõne salatiga.

HAUTATUD NUIKAPSAS

Ained: 2–3 nuikapsast, 1/2 l vett, 1 tl. soola, 1/2 tl. suhkrut, 50 g võid, 1 spl. jahu, 1 kl. piima, 1 tl. peenendatud peterselli lehti.

Nuikapsad koorida ja lõikuda väikesteks kuupideks. Keeta keevas soolases vees pehmeks. Siis lisandada piimas leotatud jahu, maitseained ja või. Lasta haududa veel 5 min. kaane all tasasel tulel. Anda lihatoitude juurde või eraldi toiduna õhtulauale.

MAGUSHAPUD KAPSAD

Ained: 1 suur või 2 väiksemat kapsapead, veidi vett, 50–100 g võid, 2–3 spl. hapukoort, 1/2 tl. suhkrut, 1/2 tl. soola, 1/2–1 sidruni mahl või veidi äädikat.

Kapsapea puhastada pealmistest lehtedest, lõikuda peen-
teks ribadeks ja hautada vähese veega pehmeks. Siis lisandada maitseained, koor ja või ning lasta haududa veel umbes 10 min. Anda lihatoitude juurde.

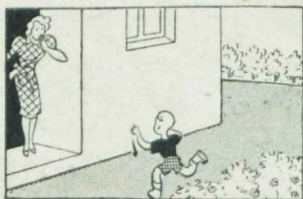
SUITSURÄIME-SALAT

Ained: 30 suitsuräime, 4–6 keenud kartulit, 2 kõvaks-
keedetud muna, 1 väike sibul.

Kastmeks: 1/2–1 kl. head hapukoort, veidi äädikat, sidruni- või marjamahla, 1/2 tl. sinepit, soola, suhkrut.

Suitsuräimed puhastada nahast ja luist. Osa silgupooli jätta terveks ning enamik teha väikesteks tükkideks. Keenud kartulid ja samuti munad lõikuda õhukesteks viilukateks. Korraldada kihtimisi liuale, igale suitsuräimetükikeste kihile riputada peale veidi riivitud sibulat. Kastme jaoks antud ainetest valmistada kaste. Sinep, sool ja suhkur hõõruda äädika või mahlaga, lisandada hapukoort ja valada üle salati. Pealt kaunistada tervete kalapooltega, muna- ja värske kurgi viilukatega.

Peeter tahtis "ainult emale roosi noppida"

haaras aga okkase ja kriimustas end. Seob ema "vaese Peetri" käe suure linase lapiga?

Või paneb ta haavale tüki Hansaplasti?

Kindlasti võtab ta Hansaplasti, see suleb verejooksu ja soodustab paranemist.

See praktiline kiirsid on lihtis peale panna, ei nihku kohalt, ega takista.

Hansaplast
elastiline

H 10/42

TOITE ...

SOOLASILGUD TILLIGA

Silgud leotada ja pead otsast ära võtta. Laduda vormi ning riputada vahele tublisti peenekshakitud tilli. Peale valada 1 spl. lahja äädikat ning 1—2 spl. hapukoort. Küpsetada parajas kuumuses, vahetevahel üle kastes, et pealt ei pruunistuks. Anda lauale keedetud kartulitega.

SILGUD TOMATIGA

1/2 kg silke hästi leotada ja luud välja tõmmata ning rulli pöörata. Silgurullid asetada võigamääritud vormi ning valada üle 1/2 kl. hapukoort ja 2—3 tomatit külmkastena. Peale asetada võitükikesi. Küpsetada ahjus. Süüa kuumalt kartulitega.

SILGUD KOOREKASTMES

Leotatud silkudel võtta pead ära ja laduda vaagnale ning valada keeva vett üle. Katta kinni ja lasta mõni minut seista. Vahepeal praadida pannil võis rasvas hakitud sibulad helepruuniks ning tõsta pannilt ära. Sibulate praadimise võile lisandada 1—2 spl. jahu, lisades vähehaaval juurde keeva vett, ning lõpuks 2—3 spl. koort. Keeta läbi ja valada vahepeal veest nõrgunud silkudele. Praetud sibulad riputada üle ja anda lauale koorega keedetud kartulitega.

PRAAD VÄRSKE AEDVILJAGA

Moorpraad kas sea-, vasika- või lambalihast lõikuda parajateks viilukateks ja asetada nägusasti vaagnale. Värsked herned hautada vähese veega, lisandades veidi soola ning võid. Vahepeal õonestada paraja suurusega tomatid, millel osa pealt ära lõigatud, teelusikaga välja ja täita hautatud hernesetega. Asetada ringi ümber prae. Anda lauale värskete kartulitega.

KEEDETUD SUDAK SIDRUNILÕIKUDEGA

Sudak või mõni teine suurem kala puhastada ja pesta. Keeta vähese veega, riputades juurde soola. Kui kala keenud, tõsta vaagnale, kaunistades sidruniviilukate ja rohelisega. Keedulemest valmistada valge kaste, lisades juurde jahu ning hapu- või rõõska koort. Anda lauale keedetud tilliga riputatud värskete kartulitega ja mõne aedviljaga.

TAIDETUD KARTULID

Ained: 10—12 suuremat kartulit, 200 g hakkliha või ülejäänud prae- või supiliha või ka sinki, 1 sibul, 1/2 prantssaiat, veidi piima või vett, võid või rasva praadimiseks.

Võimalikult ühesuurused kartulid koorida, veidi kaaneks pealt ära lõigata ja seest lusika abil välja õonestada. Liha või sink ajada ühes sibulaga läbi hakkmasina, lisandada leotatud sai, veidi piima või vett ja maitse järgi soola ning pipart või mõnda rohelist maitseainet, nagu hakitud tilli või peterelli. Kartulid täita lihaseguga, kaas peale vajutada ja niidiga siduda või puutikuga kinni pista. Kastrulis või pajas lasta 1—2 spl. võid või rasva tuliseks, asetada täidetud kartulid sisse ja pruunistada. Siis lisandada veidi keeva vett või liha-leent ja hautada kaane all tasasel tulel umbes 1/2 tundi, kuni kartulid on pehmed. Vahetevahel vähehaaval vett juurde valada, kui vajalik. Kui kartulid pehmeks haudunud, tõsta ettevaatlikult välja, võtta nõor või pulk ära ja asetada vaagnale. Kastmele võib lisandada veidi jahu ja hapukoort.

KAPSARULLID AEDVILJA-TÄIDISEGA

Ained: 1 suurem kapsapea, 1 l värsked herneid, tilli, 3—4 porgandit, võid või rasva.

Ilusad kapsalehed võtta ettevaatlikult pea küljest lahti ja valada üle keeva veega. Herned ja porgandid hautada vähese võiga peaaegu pehmeks, maitsestada soolaga ja lisandada hakitud tilli. Asetada igale kapsalehele 1 spl. aedvilja ja rullida kinni. Lasta kastrulis 1—2 spl. võid või rasva tuliseks, asetada kapsarullid kastrulisse ja pruunistada ümbertrüki. Siis lisandada veidi keeva vett ja hautada 1/2 tundi. Soovi korral lisandada veidi köömneid. Anda lauale praerasvaga, kas eraldi toiduna või lihatoitude juurde.

Segakeedised

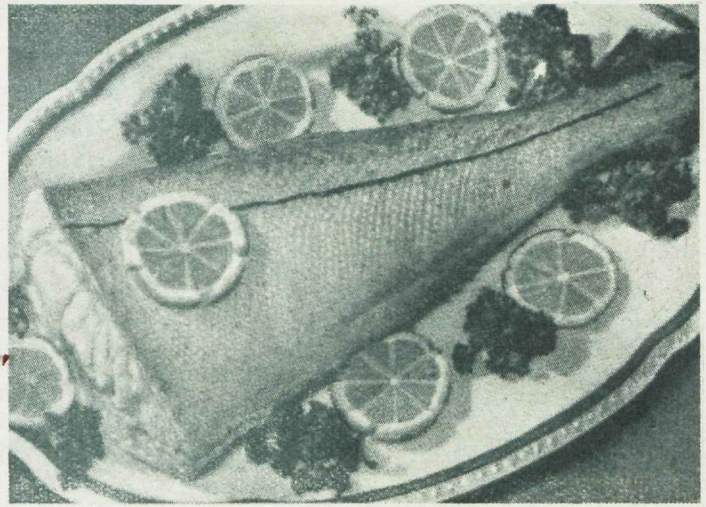
SELGE MAASIKAKEEDIS

Ained: 2 l maasikaid, 6 kl. suhkrut.

Maasikad rohkes vees korduvalt pesta, alles siis vars eemaldada, et mahla ei läheks kaduma. Suured marjad läbi lõigata, suhkur vähese veega niisutada, keeta selgeks, vaht eemaldada ja maasikad sisse panna. Pärast üleskeetmist lisandada ühe sidruni mahl, milline soodustab kõvakmuutumist, siis kõike koos aeglaselt, ettevaatlikult liigutades keeta tardumiseni. Marjade katkikeemise vältimiseks võib need mõneks ajaks välja võtta, mahla lasta üksi edasi keeda ning see hiljem valada üle marjade.

NELJA-MARJA-KEEDIS

Keedisteks sobib ka mitmesuguste marjade segu, näiteks: 500 g maasikaid, 500 g sõstraid, 500 g vaarikaid, 750 g hapusid kirsse. Maasikad ja vaarikad vartest vabastada, samuti

KEEDETUD SUDAK SIDRUNILÕIKUDEGA

sõstrad, hapud kirsid kividest puhastada. 1 kg marjade kohta võtta 3/4 kg suhkrut. Suhkur veega niisutada, selgeks keeta, puuvili sisse panna ja keeta eespool-kirjeldatud viisil.

Eriti maitsev on keedis, kui sõstrad ja vaarikad läbi hõõruda, nii et väikesed seemned, mida paljud ei salli, jäävad järele. Saadud pakslik mahl lasta keema tõusta, riputada suhkur aegamööda juurde ning lasta vahtu koorides keskmise kuumuse juures 5 minutit keeda. Siis lisada maasikad ja kirsid juurde, ettevaatlikult segada ja lasta kõik veel koos umbes 10 kuni 15 minutit hästi läbi keeda.

KIRSI JA KARUSMARJA-KEEDIS

Ka see koostis on vähe tuntud, maitseb aga väga hästi. Kasutatakse küpsi karusmarju, millised ajada läbi puhta hakkmasina ning hõõruda läbi sõela — juhul, kui kivikesi ei soovita. Pakslik segu üles keeta, suhkur aegamööda sisse riputada ja 5 minuti pärast ka kividest vabastatud hapud kirsid juurde lisada. Nüüd keeta segu veel umbes 10 kuni 15 minutit ja täita kuumalt purkidesse. Kirsside puudumisel võib karusmarju keeta ühes punaste sõstarde või vaarikatega.

Marjade vekkimine

Marju võib vekkida kahesugusel viisil, kas vähese suhkruga või kompotina nõrgas suhkrulahuses.

AEDMAASIKAD

1 kg marjade kohta võtta 250 g suhkrut. Kuumutada 75° C väiksemates purkides või pudelites 20—25 min., laiades purkides 25—30 min.

Valitud terved, ilusad ja punased marjad pesta ja lasta sõelal nõrguda. Kõrvaldada varred ja õiekarikalehed lõikamisel teel. Marjad laduda portselan- või emailitud nõusse, riputades iga kihi vahele veidi suhkrut, ja lasta seista üks öö külmjas kohas. Teisel hommikul soendada nõu kergelt, kogu aeg marju loksutades. Siis tõsta vahukulbiga marjad purki või laia kaelaga pudelitesse, kuumutada nõusse jäänud mahla, kuni suhkur on sulanud, ja valada üle marjade. Steriliseerida. Mustikad

1 kg marjade kohta võtta soovi korral 200—300 g suhkrut, kuid mustikad seisavad hästi ka täiesti ilma suhkruta. Kuumutada 25—30 min. 80° C, ning tõstes siis pliidilt kõrvale, lasta aegamisi jahtuda.

Pestud ja puhastatud marjad panna üheks ööks suhkruga kihtimisi seisma. Teisel hommikul täita pudelitesse või purkidesse, sulgeda kapsli või kummirõngaga ja kuumutada.

VAARIKAD

1 l veest ja 400—500 g suhkrust keeta siirup. Kuumutada 20—25 min. 75° C. Ilusad terved punased vaarikad täita tihedasti purkidesse või laia kaelaga pudelitesse, valada peale jahtunud suhkrulahus ja steriliseerida.

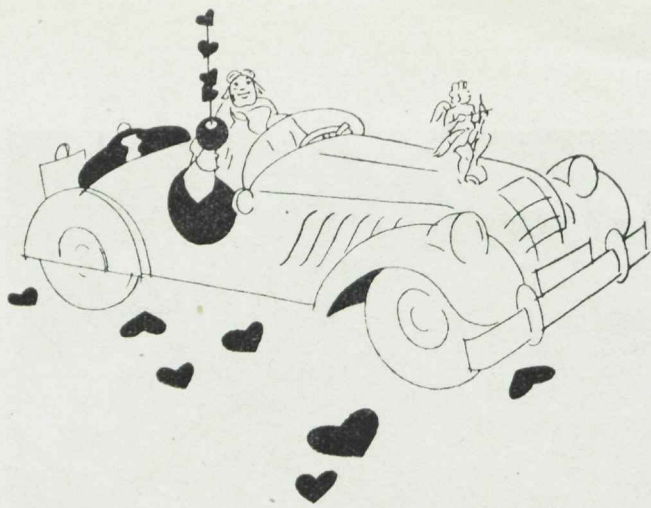
SÕSTRAD

Suhkrulahuseks võtta 1 l vee kohta 500—600 g suhkrut. Sõstrahoidiste jaoks tarvitada ainult ilusaid suuri ja küpsi marju, olgu siis valgeid, kollaseid, punaseid või musti sõstraid. Marjad puhastada vartest, pesta ja lasta nõrguda. Asetada purkidesse või pudelitesse ja valada üle kuum suhkrulahus. Purgid sulgeda ja kuumutada hästi aeglaselt.

KARUSMARJAD

1 l vee kohta võtta 500—600 g suhkrut ja kuumutada 30 min. 75° C. Täiskasvanud suuremad kõvad marjad puhastada, pesta ja torgata puutikuga läbi. Asetada purkidesse või laia kaelaga pudelitesse, valada üle suhkrulahus ja kuumutada. Kui kuumutamisaeg on möödunud, tõsta tulelt kõrvale ja lasta kinnikaetult jahtuda.

Kõiki selliselt steriliseeritud marju võib tarvitada kompotina või muul viisil magustoidu juurde. Samuti võib valmistada mitmesugustest marjadest ka segakompotte.

SEIKLUS MERERANNAL

Ei või öelda, et ta oleks olnud ebaõiglane noormees, kuigi ta võttis armastust liiga kergelt. Ta oli üks neid mehi, kes jäävad ainult episoodiks naiste elus, kerge tuulepuhang, mis vaid mööda minnes paitab õlgu ja põski, jättes järele vaid pisut õrnu mälestusi. Tõesti ei või öelda, et ta oleks olnud ebaõiglane, kuigi ta armastust võttis liiga kergelt; ei pea ometi iga kord kujunema romaan ning milleks on siis episoodid siin maailmas!

Tema värske, avameelne nägu oli juba tublisti päevitunud, kui ta saabus B. kuurorti. Ta sõitis siia väikeses, metsikus autos, o'les tulnud piki mereranda, mida palistasid supelasutised. Auto! pole järgnevas jutustuses mingit tähendust — võime ta seepärast rahulikult unustada. Võiks vaid nimetada, et auto vasakpoolse ukse taskus asetsesid mõned bensiinikviitungid, mis olid noormehele alibiks viimasel neljateistkümnel päeval. Ta oli kolanud ühest supelasutisest teise, peatudes kõikjal üksikuid päevi. Tegelikult ta alibi oli juba tema näos, sest nii ilusat punakaspruuni päevitust ei saada töötoast. Ei, ta polnud ebaõiglane ega ka mitte inetu inimene, ta oli isegi päris ilus, kuid kõige ilusam oli temas, et ta oli täis tuld.

Ta nägu oli alati põnevil, ta allikaveena selged silmad olid ikka otsivad ning ta huuled polnud iialgi ükskõiksed — nad kas naeratasid või põrnitsesid vihaseks. Ei, ta ei võinud kuidagi olla ebaõiglane mees. Peale selle oli ta suurepärase rüht ning kaheldamatult ei sobinud mitte igaühele spordiülikond nii hästi kui temale. Kuid armastus... Võime rahulikult öelda, et selles oli ta tuisupea. Mida teevad teised noormehed, saabudes B. kuurorti? Nad üürivad enesele toa, pakivad asjad välja, lähevad siis randa ning üürivad enesele lamamistooli. See on supelvõõra saabumispäeva tavaline kava. Kuid mida tegi meie noormees? Ta mitte ainult ei saabunud B. kuurorti, vaid sõitis sellest otse läbi ning oleks meeleldi peatunud keset supelranda, kui see oleks olnud lubatud. Lähikriipsutatud punane P juhtis teda parkimisplatsile. Siin peatas ta oma sõiduki. Hotellituba üürida? Ah, sellega on ju aega, sellega on aega õhtuni, ning kes teab, võib-olla ta otsustab veel ümber, võib-olla talle ei meeldigi siin ning vahest sõidab ta õhtul minema. Selleks on olemas väike, metsik auto, pole tarvis raudteesõiduplaani meele pidada.

Te peaksite nüüd nägema meie noormeest, kuidas ta parkimisplatsilt otse randa jookseb, nagu hilineks ta kuhugi. Noh, see tundmus on meile kõigile tuttav ning seepärast pole ka põhjust seda noormeest narriks pidada. Ta läbib aeglaselt lamamistoolide rea, silmitsedes hoolga tütarlaste nägusid, et veenduda, kelle naabrusele jääda lamama. Ta oli ju väike tuisupea. Teised mehed, eriti need, kes võtsid armastust tõsiselt, üürisid alul hotellitoa, siis lamamistooli ning alles kolmandas järjekorras andusid õnnele või

valule. Meie noormehele jätkus vaid mõnest pilgust — polnud tal tarvis täita igavat sissekirjutamisblanketti: nimi, elukoht, sündinud, kust, kui kaua, kuhu...

Siin öeldakse kõik ühe sõnuta pilguga. Peab ainult oskama armastust kergelt võtta.

Ei kestnudki kaua, kui noormehe silmad peatusid ühel õrnal olevusel. Ta ei suutnud sellest vaatest vabaneda. Ah, küll ta oli õrn! On vist ülendav tunne saada kõrvakiilu sellelt väikeselt õrnalt käekeselt, kuid see teeks valu käekesele, see oli ju nii õrn; ta võiks kergesti puruneda ning peale selle säärased käed on liiga pühad, et jagada kõrvakiile...

Tütarlaps ei märganud teda kohe: tütarlapsed, kes on andunud päikesele, ei pane mehi tähelegi. Noormees läheneb ning vaatles teda. Küll lamas see tütarlaps ilusasti, nii vaikselt, nii andunult, kuid sealjuures siiski täis elu, täis hinge... Vahepeal sirutas ta oma käe liivast välja ning libistas seda õlgadelt kuni trikoo alguseni; nii õrnalt libistas ta oma käega ning nii kuum näis see käekene olevat, et meie noormees tundis soovi olla ise nende päikesest pruunistunud õlgade asemel, ta isegi tundis armukadedust nende vastu. Ta hingas sügavasti ning kuuldavalt. Tütarlaps ehmus ning vaatas noormehele otsa, kes seisis tema kõrval naeratades ning tehes peaga kummarduse. Juba tahtis tütarlaps oma pea mehelt ära pöörata, kui ta korraga võpatas, pööras end veel rohkem tema poole ning vahtis, pilgutades oma päevitunud silmalaugudega, noormehele otse silmi. Kaheldamatult pidi tütarlaps temas leidma midagi huvitavat. Noormees kasutas kohe juhust ning alustas kõnelust. Mida ta rääkis? Lihtsalt midagi, säärasel tuisupeadel on ikka millestki rääkida, kõige tühisem mõte võib muutuda teemaks. Algul tütarlaps ei vastanud noormehe sõnadele, kuid tema näost peegeldus kahevahelolek, tema silmad ütlesid jaa ja ning huuled ei, see oli nii võluv ning julgustav, et noormees kõneles üha edasi. Peagi nad sattusid keskustellu. Tütarlaps kõneles tähelepanuvääriva kindlusega, nagu ei lamaks ta mereäärsel liival, vaid kõrgel troonil, kuid just kõige kindlamad, uhkemad ning üleolevamad naised lamavad algul vapustatult põlvedel...

Oh, ta tundis täpselt armastuse seadusi, sest ka mitte nii kergelt ei võtnud ta armastust, et tal poleks mahti olnud selle üle juurelda. Nii osav nagu jahimees sihtimisel ning kalamees õngitsemisel oli ta võrgutamises. Ta oli juba poolenisti võidumees, seda oleks võinud kolmas pealtnägija julgesti tõendada, tema üürileping oli juba peaaegu sõlmitud ning peagi oleks ta lamanud tütarlapse kõrval liival, haaranud tema käekese ning väike nimetissõrmega kritseldanud liivale mõned magusad rumalused, nagu näiteks: „Monika ja Casanova kihlatud...“ Jah, Monika oli ta nimi. Seda oli ta ise öelnud ning noormees oli talle kinnitanud, et ainult tema võis kanda säärast nime, ainult tema evis säärast sarmi, et võis uhkusega kanda seda kõlavat nime. Kes teab, kui kaua oleks see jutujamine kest-

nud, kui tütarlaps poleks silmanud üht vanemat daami neile lähenemas. Ta palus noormeest lahkuda, poleks hea, kui ta tädi näeks neid koos. „Kuid millal, Monika?“ — „Täna õhtul kell üheksa viimase lamamistooli juures!“ — „Jah! Hea, Monika, kuid palun täpne olla, Monika.“ Oh, ta kordas seda nime tuhandeid kordi, Monika, Monika, jah, ainult tema võis kanda säärast nime, ainult temal olid Monika käekesed, kaks Monika silma, üks Monika suuke... Ning kuigi ta rääkis täis enesekindlust nagu troonilt, küll ta juba murrab selle suukese valjuse...

Nad kohtusid õhtul. Kuigi tütarlaps ei andnud talle kätt, oli ta siiski rahuldatud, et võis kõndida tema kõrval. Oli juba hämarunud, taevas oli pilvedega kattunud ning puhus jahe tuul. Seepärast oli arusaadav, et noormees tegi ettepaneku istuda rannakorvi.

Monikal polnud midagi selle vastu. Noormehe sammud muutusid üha kindlamaks, ta oli ju mängu peaaegu võitnud. Peagi nad istusid ühes suures rannakorvis. Rannakorvi ees olevale lauakesele asetas tütarlaps oma käsitasku ning noormees sigaretid ja tikud. Tütarlaps kandis valget jakki, ning et istudes oli jahedam kui jalutades, siis asetas ta selle õlgadele. Noormees aitas teda sejuures galantselt, kuid unustas oma käed õlgadelt tagasi võtmast. Monika raputas nad naerdes õlgadelt. Järgnes väike paus. Siis alustas noormees: „Monika, teil on maailma kõige omapärasemad silmad.“ Tütarlaps naeratas ükskõikseltselt. „Monika, ma pole iialgi näinud täiuslikumat laupa.“ Jälle naeratus, kuid juba leebem. „Monika, ühelgi tütarlapsel pole nii õilsaid käsi kui teil.“ Monika tundus olevat mõjutatud tema kiidulaulust. „Monika, teil on nii mahe ning võrgutav hää. Monika, öelge ometi midagi.“ Monika oli rabatud. Veel iialgi polnud ta midagi säärast kuulnud. Summutatud häälel vastas ta:

„Te räägite nii ilusasti.“ Ta tahtis oma kõnelust jätkata, kuid noormees katkestas teda ning püüdis ta käsi haarata. Tütarlaps vabastas enese ning arvas, et nad võiksid pigem jalutada. Vaikselt ning pisut loodult aitas noormees teda tõusta. „Ma tahaksin jätkata,“ tähendas Monika, kui nad olid juba tüki aega vaikides jalu-

Hambad, mis hülgavad pärleina!

Ilusad, terved hambad on aga väärtuslikumad kui pärlid. See pärast, et hoida seda kallist vara peab hammaste eest õieti hoolitsema. On tähtis puhastada hambaid mitte ainult hommikul vaid tingimata ka õhtul. Seejuures peab tarvitama vaid head hambapastat, nagu seda on Nivea hambapasta.

Nivea hambapasta omab suure puhastusvõime, ta takistab hambakivi tekkimist, tugevdab igemeid ja on meeldiv ja aromaarne tarvitada.

NIVEA-hambapasta

Hinnad: 50 ja 75 senti. / Werner Mehks, Tallinn

tanud. „Te räägite nii ilusasti, nagu vaevalt keegi teine mees seda suudaks.“ Ning ilma et oleks pannud tähele noormehe üllatunud nägu, jätkas ta. „Eile sain oma sõbratarilt S. kuurordist kirja, milles ta kirjutab ühest mehest, keda ta armastab. Ta kirjutab, kui vaimustatud ta on sellest mehest, kuna ta oskab nii ilusasti rääkida. Ta on nimetanud tema silmi omapäraseimaiks, tema laupa täiuslikemaks, tema käsi õilsaimaiks, tema häält mahedaimaks ning võrgutavaimaks jne. jne...“

Noormees seisatas ning vaatas Monikale segaselt silmadesse. Monika naeratas, nagu ta oli kogu õhtupooliku naeratanud, ning jätkas:

„On veidi kummaline, noormees, kuidas ühe naise jumaldamine võib mõne päeva jooksul täpselt korduda, kuid on olemas sündmuste seadus, mille järgi maailma sündmused võivad hiljem või varem uuesti korduda. See kõik polegi nii eriti tähelepanuvääriv. Tähelepanuvääriv on ainult asjaolu, et mees, kes minu sõbratarile seda mõni nädal varem ütles, sarnaneb täielikult teiega. Ta nimelt saatis mulle ülesvõtte temast. Kas soovite näha? Kuid usun, et see pole tarvilik, teil on neid eneselt mõni tosin. Nii, ja kuna nüüd kavatsen lõpetada, tahaksin teid teie häbematusse eest tänada...“ Seepeale laksatas tugev kõrvakiil. Kui Monika oli ammu kadunud, tun-

dis noormees veel ikka tema valusat kätt oma põsel. Nii, see oli tema arvates olnud õilis käsi, mis ei võiks iialgi anda kõrvakiilu...

On hea, kui kuurorti saabudes kohe ei üürita tuba! Sageli otsustatakse ümber ning söidetakse veel samal õhtul edasi. Ka meie noormees oli nähtavasti selliselt otsustanud, sest pool tundi pärast sellelt õilsalt käekeselt saadud kõrvakiilu tormas üks väike, metsik auto B. kuurordist välja, päästvasse ning rahustavasse öösse, mis jahutab kõik haavad.

Ei või tõesti öelda, et ta oleks olnud ebaõiglane noormees, kuid sageli võttis ta armastust siiski liiga kergelt.

Teie küsite — meie vastame

„Maretis“ sõber.

1) Värvidega maalimine riidele oli moes umbes 10 a. tagasi, praegu sellist tööd enam ei tehta.

2) Tiina Kapperi tantsukool asub Tartus, Peeter Põllu tän. 8. Õpilasi võetakse vastu sügisel. Lähemate tingimuste kohta saate andmeid nimet. koolist.

3) Teatrikool asub Tallinnas. Ka teatrite juures asuvad noorterühmad, kuhu aeg-ajalt võetakse vastu katsetega.

H. L. Nõmmelt.

Ülikooli sisseastumiseksamid toimuvad sügisel. Enne seda tuleb sisse anda vajalikud dokumendid ning tasuda eksami- maks. Gümnaasiumi lõputunnistus ülikooliastumisel ei aegu, kuna toimuvad eksamid.

H. M. Tartust.

„Maretis“ nr. 2 ilmunud kootud pitskirjalisele päevatekile sobivad küll narmad. Narmaste materjaliks võib olla kala- võrgu- või linane niit.

Tellijaja 2416.

Kahjuks pole tähendatud plussimustrit võimalik avaldada. „Maretis“ nr. 6 ilmunud artiklis on eksikombel märgitud indigo hind 30 snt. g, kuna õige on 3 snt. g.

B. K.

Männikasvu-vannideks keeta enne männikasvudest vähesse veega ekstrakt, mis lisandatakse läbikurnatult 37° vanniveele. Vanniveele lisandatav ekstraktihulk oleneb haige vanusest, keha üldseisundist jne. Ühe täisvanni jaoks võib võtta umbes 1—1½ liitrit ekstrakti. Sama vanniveet võib korduvalt uuesti soendada. Vanni vältus on 10—30 minutit.

A. T. Pärnumaalt.

Läikimahõõrdunud mantlilt saab läiget kaotada pressimise ja aurutamise teel.

Teiselt riidelt jäänud värviplekke on kleidilt väga raske või peaaegu võimatu puhastada, sest pleegitamisvahendid võtavad ühtlasi ka kleidi muustrilt värvi.

„MARET“ ilmub kord kuus ühes mustri- ja lõikelehega. — Tellimishinnad: Sisemaale aastas kr. 4.—, 6 kuud kr. 2.15, 3 kuud kr. 1.10. Välismaale aastas kr. 6.—, 6 kuud kr. 3.—, 3 kuud kr. 1.50. Kuulutuste hinnad: 1 mm üle lehekülje laiuse 80 senti. Kaantel: I kaane seesmine külg kr. 120.—, viimase kaane seesmine külg kr. 100.—, viimase kaane välmine külg kr. 150.—, 1/4 lehekülje sisuosas kr. 200.—, 1/2 lehekülge kr. 100.— jne. Kuulutajale võimaldatakse kohe valik ainult võimaluste piires. — Väljaandjad: V. Kask ja R. Puusepp. Vastutav- ja peatoimetaja: R. Puusepp. Käsitöö-, moe- ja majapidamisosakonna toimetaja: Linda Puusepp. Keeleline korrektor: Eti Sirg. — Toimetuse talitus, trüki- ja köitekoda: Tartus, Ülikooli 25; telefonid: kontor ja trükikoda 35-20, ärijuht 41-90, peatoimetaja 39-75, pk. 22. Posti jooksev arve nr. 2201. Sissemaks ja tellimisi võetakse vastu igas postiasutises.

Igal eksemplaril lisana kaasas 16 lk. romaani „Armastuse unelm“.

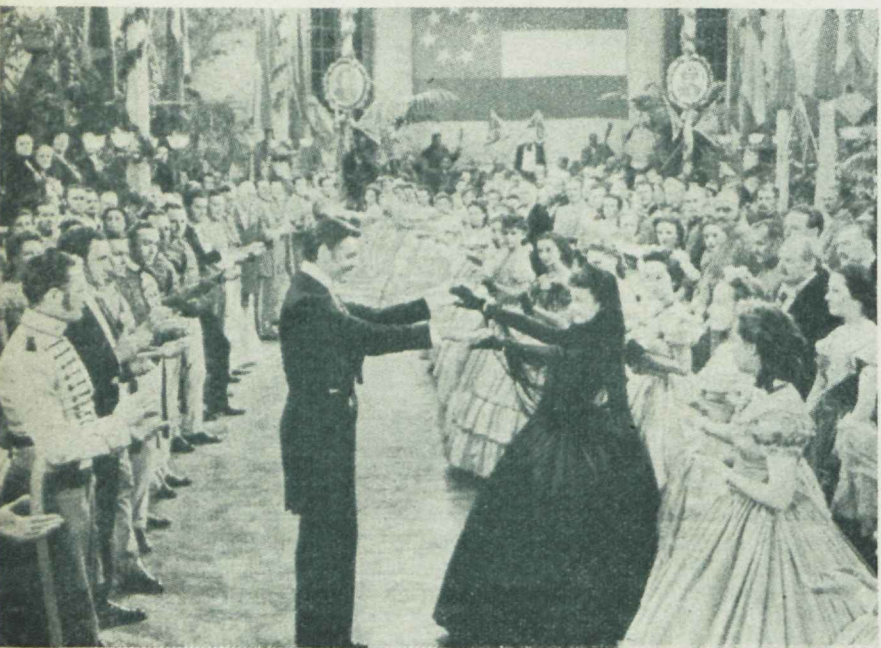
„Maretis“ trükk, Tartus, 17. juulil 1940. a.

Tara istanduses. Scarlett O'Hara, elava'oomuline lõuna iludus, kuulab neid külastavalt Tarletoni kaksikuult (rõdul), et Ashley Wilkes abiellub Melanie Hamiltoniga. Erutunult ruttab ta üle muru.

Twelve Oaksis, Ashley Wilkesi kodus, noored naiskülalised teevad pealeõuna-uinakut, kusjuures väikesed neegritarid lehvitavad neile tuult. Ent Scarlett, kingad käes, laskub kikkivarbail alumisele korrale, lootes näha Ashleyt üksinda, et mõjutada teda loobuma Melanie'st.

Suurele ballile Atlantas ilmub Scarlett leinarõivais, kuna ta mees on surnud, kellega ta abiellunud armastusega. Ent ta paneb jahmuma terve linna, sest ta tantsib Rhett Butleriga, rikka ja energilise mehega.

Ameeriklasest kirjastaja jutustab oma esimesest kohtumisest Margaret Mitchelliga

„See oli paksim käsikiri, mida ma kunagi näinud. Lugesin kogu öö ja kogu järgmise päeva.“

„Kui ma teda esmakordselt külastasin,“ jutustab ta ameeriklasest kirjastaja, „nägin diivanil üht usutamatu väikest naist istumas ühe usutamatu suure käsikirja kõrval. See oli paksim käsikiri, mida ma kunagi näinud, ja ma tunnistan, et ma seda nähes pisut kokkusin.“

Ma võtsin selle — vaevaga — kaenla alla ja vedasin oma söidukini, et seda New Yorki kaasa võtta. Autosõidul jaamani hakkasin seda lehitsema. Kümme minutit hiljem koputasin ma ruudule ja andsin juhile käsu sõidutada mind kusagile hotelli. Hotellis võtsin toa, lasksin New Yorki helistada, et ma ei tule, ja sulgusin käsikirjaga luku taha. Lugesin kogu öö ja kogu järgmise päeva. Kui ma käsikirja käest panin, teadsin ma: see raamat peab saavutama suure menu.“

Mõnda romaanist „Tuulest viidud“ endast

„Tuulest viidud“ („Gone with the Wind“), nagu kõlab selle maailmakuulsaks saanud romaani tiitel, on ainulaadne teos oma tekkimise ja menu poolest, oma meeldivalt mõjuva, lihtsa jutustajaandega ja oma sündmustiku haarava dramaatikaga.

Taidurlikult käsitletakse siin Ameerika ajalugu ja kujutatakse elavalt kõigi kihtide inimesi sõjakeerises.

See suurejooneline romaan, milles isiklikud ja kihihuvitud näitavad seda kummalist muutumist üheks teatud selgepiiriliseks kultuuri väljenduseks, on otse haruldaseks teoseks. „Tuulest viiduga“ on Ameerikal säärane tugeva mõjuga ühiskonnaromaan eriti õnnestunud; jah, õieti sisaldab see raamat oma suurejooneliste skitsidega paljusid sääraseid üksteise lükitud romaane. Siin on leidnud kujutust enne- ja pärast sõjaaegne ajastu. Siin põletab omaenda elu feodaalne, rikas, pidustusist kantud seltskonnakultuur ja varsti pärast seda möllab üksnes mammona ning ahnuse seadustele alluv inimene. Siin välitseb õnnelik rahu ja siin raevutseb metsikuima vaenu möll. Siin variseb eelkõige vana Euroopa maailm, et anda maad uuele, tänapäeva Ameerika elukorrale. Lühikese aja vältel leiab aset elupöörang. Rikkast saab vaene, istanduseomanikust tõtlev kapitalist-linlane, orjast saab ebaõnnestunud mustanahaline vabariiklane, vanast aristokraadist Ku-Klux-Klan'i liige.

Romantiline Lõuna Biedermeier pidi taanduma brutaalse, kuid ühtlasi elujõulisema Põhjariikide jänki vaimu ees. Margaret Mitchell näitab oma romaanis jõulise veenvusega, millist liiki inimene tuleb võitjana välja neist pöördeajadest. Ainult seetõttu, et selle romaani inimesed on nii usutavad oma pisimaiski hingelisis elamusis, mõjub see aja- ja ühiskonnaromaan niivõrd veenvana. Kangelanna Scarlett O'Hara armastuslugu, pole mitte vähem kõitev kui võitluse, elu, blokaadi, inflatsioonid ja majandusliku allamineku jõuline kujutus. Seda sama, mis tähendab Venemaale ja Euroopale Tolstoi „Sõda ja rahu“, peaks „Tuulest viidud“ tähendama 19. sajandi Ameerikale. Margaret Mitchell on käsitletud siin ameerika sügavaimat ja kõitvaimat teemat. Et sellel noorel kirjanikul õnnestus kohe esimese hoobiga käsitleda nii taidurlikult seda laialdast ja ammutamatu sügavusega ainet, võlgneb ta tänu oma mitmekülgsel ning väsimatu le jutustajaandele ja kibedaile kogemusele, milliseid maailm kannatas viimaste aastakümnete vältel. Maailmasõjaja poleks see hingemattev sõja ja rahu kujutus Ameerikas mõeldav. Akuutne teema teeb selle romaani tänapäeva Euroopale ülihuvitavaks. Mitte üksnes Ameerika pole selles romaanis jõudnud uuele endatunnetusele, vaid ka meie, eurooplased, näeme end selles peegelduvat.

„Tuulest viidud“ evib edemuse kõrval olla kõitvaim romaan ka erihüve ja nimelt — olla üks parimaid sõja- ning ajaromaane 1918. aastast saadik. Ainuüksi see seletab toda võrratut menu, mille läbi Scarlett O'Hara on kujunenud maailmas üldtuntuks ja isegi moodimääravaks kujuk.

Möödunud aastal valmis film romaani „Tuulest viidud“ järgi

Vaevalt oli ilmunud raamat, kui algas ameerika filmitootjate võidujooks. Selznick võitis selle. Erakordse huviga jälgis publik kõiki teateid filmi kohta. Rahuldatult võeti kuuldavaks, et Clark Gable oli valitud Rhett Butleri osa jaoks ja et Lilian Gishile pakuti Melly osa, kuigi ta on filmist tagasi tõmbunud. Selle vastu aga oli kogu filmimaailm Ameerikas, et tootjad kavatsesid Scarletti osa anda Norma Shearerile. Kõik näitlejatarid kisklesid selle osa pärast, kusjuures Norma Shearer ei näinud suurele osale publikule mingil juhul selle osa ideaalse kehastajana. Igatahes tõendasid seda tuhanded kirjad. Suurem osa nägi vaid üht näitlejatarit Scarletti osas: Katherine Hepburni.

Küsitleti Margaret Mitchelli.

Ta seletas, ta ei mõistvat midagi filmist. Püüti võita teda kaasteotsejaks — ta kahetses ja ütles, et ta ei või lahkuda Atlantast.

Talle pakuti fantastilist honorari. Ta püsis oma keeldumisel.

Ühel päeval ilmus filmiühingu volinik, et Atlantast leida raamatule vastavaid neegritüüpe. Kuna Margaret oli liiga arg, saavutas daam Hollywoodist vaid üht: Mitchell läks daami sekretärina suurte mustade prillide ja kõverakssõtkutud kontstega kaasa halli, kuhu olid kogunenud neegrid oma naistega, ja kirjutas talle sobivaina näivad isikud stenogrammivihku. Kuid viimaks anti Scarlett O'Hara osa Vivien Leighile.

Filmi „Tuulest viidud“ esietendus Atlantast liigutas Lõuna-Ameerika osariigid pisarateni ja rõõmuhoiseteni

Möödunud aasta lõpul polnud kogu Lõuna-Ameerikas tähtsamat uudist, kui et Selznick vallutas Atlanta oma filmiversiooniga „Tuulest viidud“. Tuues oma peaosalised — Vivien Leigh (Scarlett O'Hara) ja Clark Gable (Rhett Butler) — lennukiga Georgia pealinna, pidas filmitootja maailmaesietenduse filmiga, milline töötab saada kinole uue ajastu tähistajaks.

Nelja aasta vältel on Margaret Mitchelli eepiline ülistus vanale Lõunale ilmunud 3 000 000 eksemplaris. Ja kui see jõudis viimaks linale 15. detsembri õhtul 1939. aastal, elas Georgia pealinn 24 tunni üle meeliliigutava erutuse, millist pole nähtud linna evakueerimise ajast saadik 1864. a.

Õnnelikem tüdruk Atlantast oli kena brünett Margaret Palmer, kelle kehahõõdud sobisid kõige enam Vivien Leighi omadega. Selle õnneliku juhuse tagajärjeks oli, et miss Palmerile laenutati üks miss Leighi Scarletti kostüüm, milles juhtida suurt marssi „Tuulest viidud“ ballil.

Esietenduse-õhtul trügisid tuhanded tänavail väljaspool kinoteatrit. Valjuhääldajad teatasid tähtsamate isikute saabumisest 2000 inimese hulgas, kes lunastasid kuni 10-dollarilisi pääsetähti. Ja kui film oli lõppenud, pääsesid valla rõõmuhoised ning voolasid vabalt pisarad.

Nii mängu kui ka tunde seisukohalt oli „Tuulest viidud“ pörutavaks lööktükiks Atlantast. Filmi ettekande lõpul ütles Margaret Mitchell väriseva häälega: „See oli suursündmus Georgiale — näha tagasi tulemas liitlasi.“ Üks tähtsamaid tegelasi tähendas: „Miss Leigh on tõeline Scarlett.“ Georgia ettevõtete ühingu esimees ütles: „Nutsin ja — jumala eest — mul pole piinlik seda tunnistada.“

„Tuulest viidud“ jooksis peaaegu neli tundi. Järgmisel nädalal hakati seda näitama kahes New Yorgi kinoteatris. Ajaleheveerud teatasid: „Filmi „Tuulest viidud“ pääsevad kuni 1941. aastani vaatama ainult need, kes lunastanud piletid eelmüügil.“

Leheküljel 224 ja käesoleval kaanel toodud pildid on kõrgpunktid filmis „Tuulest viidud“.

Melanie sünnitab lapse, sellal kui jänkid ründavad Atlantast, tema abikaasa viibib ühes jänkide vanglas ja ükski haigla ei saa loovutada ainustki arsti Melanie jaoks. Ainult Prissy, väheteadliku neegritüdruku abiga on Scarlett ämmaemandaks naisele, kelle meest ta ihaldab.

Atlanta on juba evakueeritud, kui Sherman, olles linna ümber piiranud, tungib sisse lõunapoolsest küljest. Mitmeid päevi on linna pommitatud kahuritulega. Linna kaubamajad on leekides, tänavad tulvil rususid ja linna elanikud põgenemas.

Rhett Butler mängib pokkerit uniooni ohvitseridega, olles eeluurimise all pärast sõda ühe mehe tapmise pärast. Talle tuuakse teade, et ta „õde“ on tagasi tulnud. Tõeliselt oli see Scarlett, kes tahab temalt saada 300 naela, et päästa oma isa istandust Tarat.

ROMAAN „TUULEST VIIDUD“ I OSA

eestikeelses tõlkes, ca 800 lk.,

ILMUB MÜÜGILE AUGUSTIS

Lugege soodustatud ostutingimusi viimaselt kaaneküljelt

KIRJASTUS „Maret“

Tartus, Ülikooli 25 Postkast 22
Posti jooksev arve nr. 22-01

Lugege selle kohta 2. ja 3. kaanelt ja lk. 224

ROMAANI „Tuulest viidud“

I osa

soodustatud hinna KUPONG

„Maret“

N° 007168

Kuukirja «Mareti»

lugejail on võimalus, enne kui Kirjastus „Maret“ laseb üksikmüügile MARGARET MITCHELLI kuulsa romaani

„TUULEST VIIDUD“

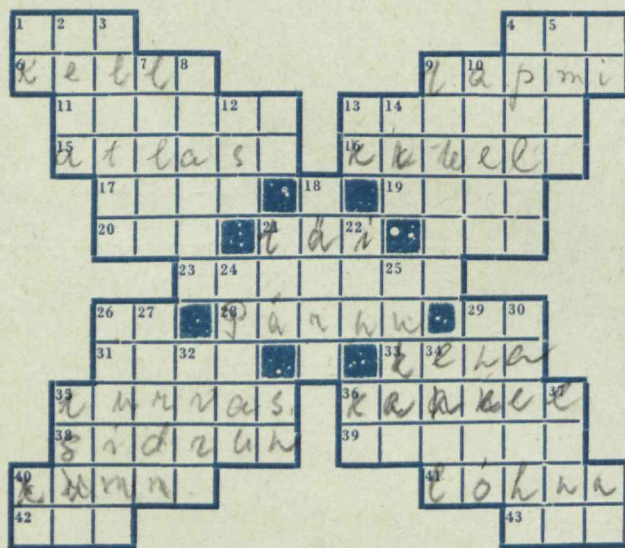
I osa, seda endale muretseda

SOODUSTATUD HINNAGA

Romaani I osa on umbes 800 lk. suur. Üksikmüügil on brošeeritud raamatu hind kr. 6.75. Vastava kokkuleppega Kirjastus „Mareti“ avaneb meie lugejail soodus võimalus seda romaani endale osta **Kr. 5.50** eest. Selleks tuleb maksa Kirjastus „Mareti“ posti jooksvale arvele nr. 22-01 nimetatud summa (kr. 5.50) sisse, ühtlasi ära märkides posti jooksva arve kaardile oma nime ja täieliku aadressi ning „MARETI“ kolmandal kaaneküljel leiduva **kupongi numbri**.

See soodustus on maksev
kuni 5. augustini s. a.

„MARETI“ toimetus

Ristsõnamõistatus nr. 5.

Põhkread: 1. Kuiv rohumaa. 4 Rüst elektrienergia kogumiseks. 6. Ajahik. 9. Toiming sõjas. 11. Anne naljatamiseks. 13. Olistama. 15. Riidesort. 16. Teenrimunder. 17. Mitte üles. 19. Itaalia rahaühik. 20. Teivas. 21. Ühe Ameerika riigi lühend. nimetus. 23. Vaimustuse kõrgeim aste. 28. Telliskivitööstuse asupaik Eestis. 31. Teen lahti. 33. Selline tahaks iga naine olla. 35. Põlatav omadus. 36. Maitseaine. 38. On tänapäeval eriti Ameerikas nõutav. 39. Bantu neegrite hõim Edela-Aafrikas. 40. Juuste helen- damiseks tarvitata ühend. 41. Meeldiv lõhn. 42. Kalapüügiriist. 43. Lühend, mis esineb peagu kõigis tutvuseotsimiskulutustes.

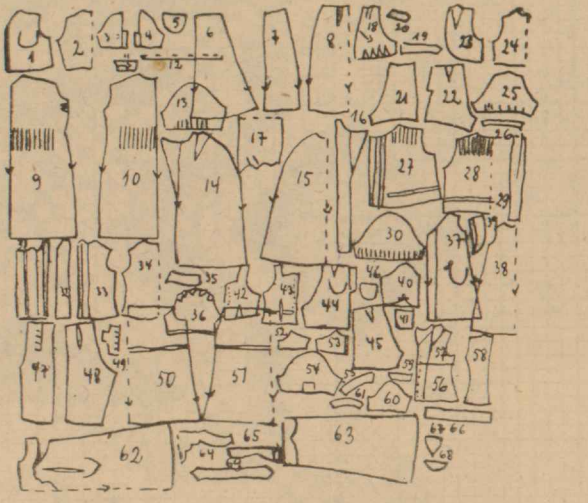
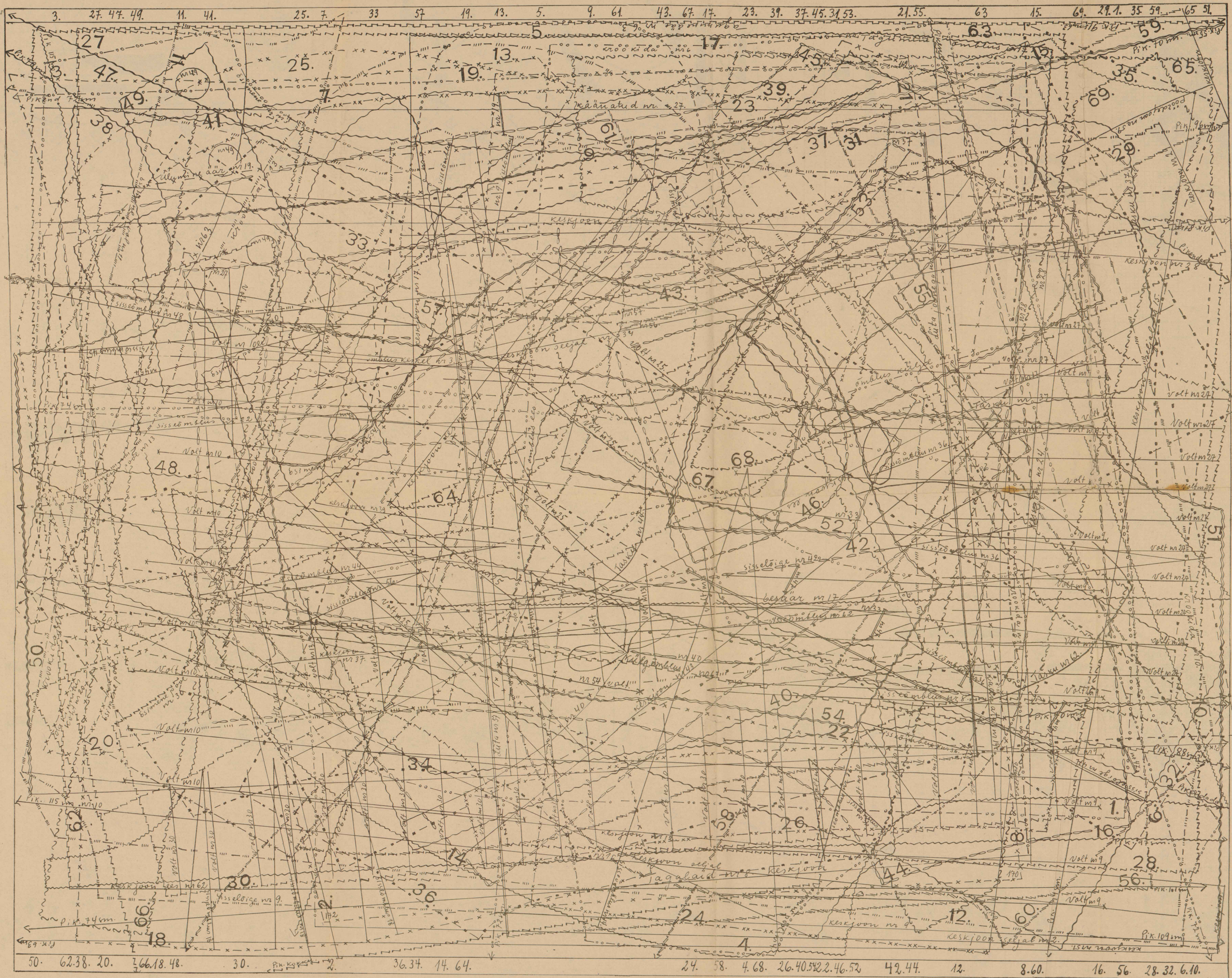
Püstread: 1. Jõgi Kuramaal. 2. Igatsevad kõik. 3. Tõenäone. 4. Eesti viiulikunstnik. 5. Rõivas- tuse. 7. Tegusõna. 8. Võõrapärane naisenimi. 9. Rooma ajalookirjutaja Kristuse päevilt. 10. Küla Narva jõe ääres. 12. Jagu. 14. Tuulepuhang. 18. Sügislill. 21. Vastik loom. 22. Pinnamöödu-

ühik. 24. Indiaanlaste sõudepaat. 25. Jõgi Kirde-Prantsusmaal. 26. Tugev vihmasadu. 27. Ameerika tuntud hu- morist. 29. „Looduse“ esimesi laureaate. 30. Sangar, pooljumal. 32. Põllutööriist (käändes). 34. Linn Briti Indias. 35. Avaus seinas. 37. Tüür.

Ristsõna õigete lahendajate vahel, kelle lahendused on jõudnud „Mareti“ toimetusele (kirjaümbrikule pa- lume nurgale märkida „Ristsõna“) 25. juuliks s. a., jagatakse nähtud vaeva eest järgmisi romaane:

- 1 eks. P. Loti . . . „Madam Krüsanteem“ (broš.)
- 1 „ Pearl S. Bucki „Ema“ (broš.)
- 20 „ „50-sendist romaani“

Kinkide-saajate nimekiri ilmub järgmises numbris.

AR ESTI RAHMUS-RAAMATUKOGU

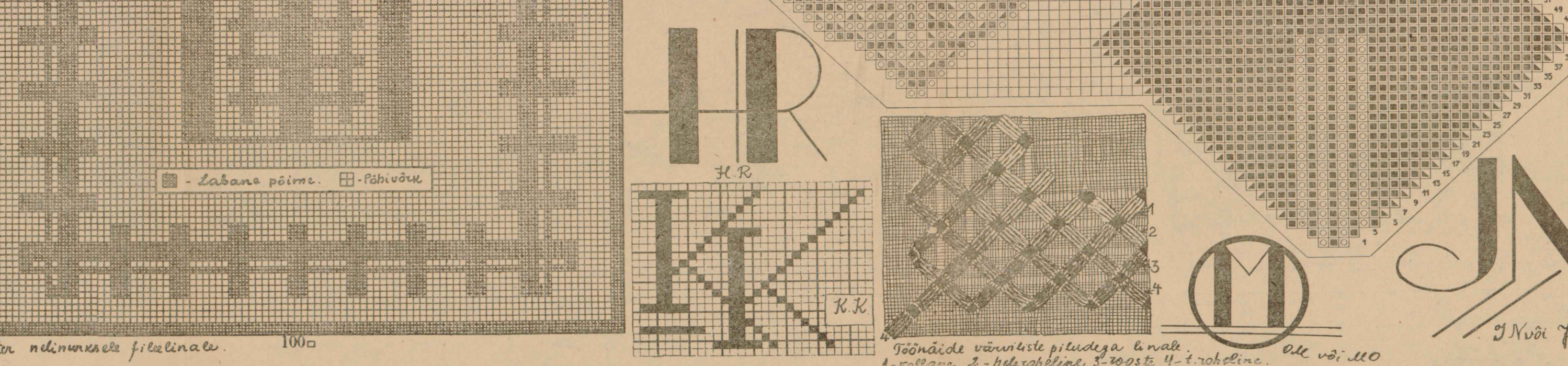
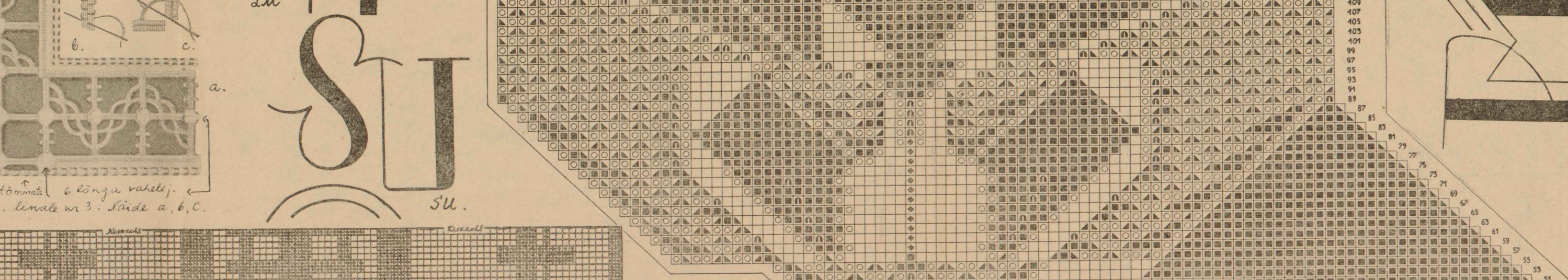
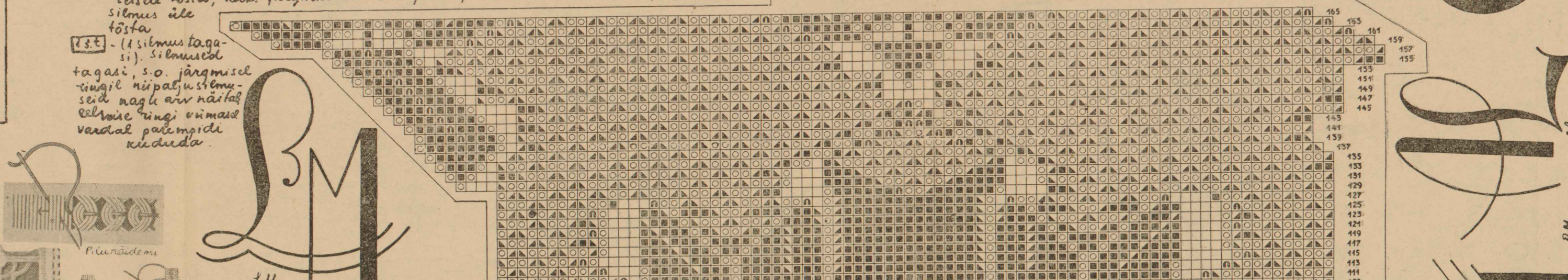
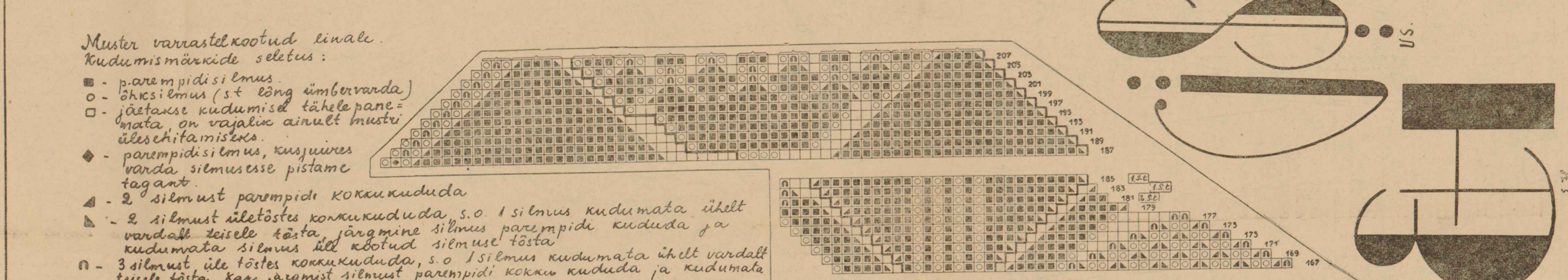
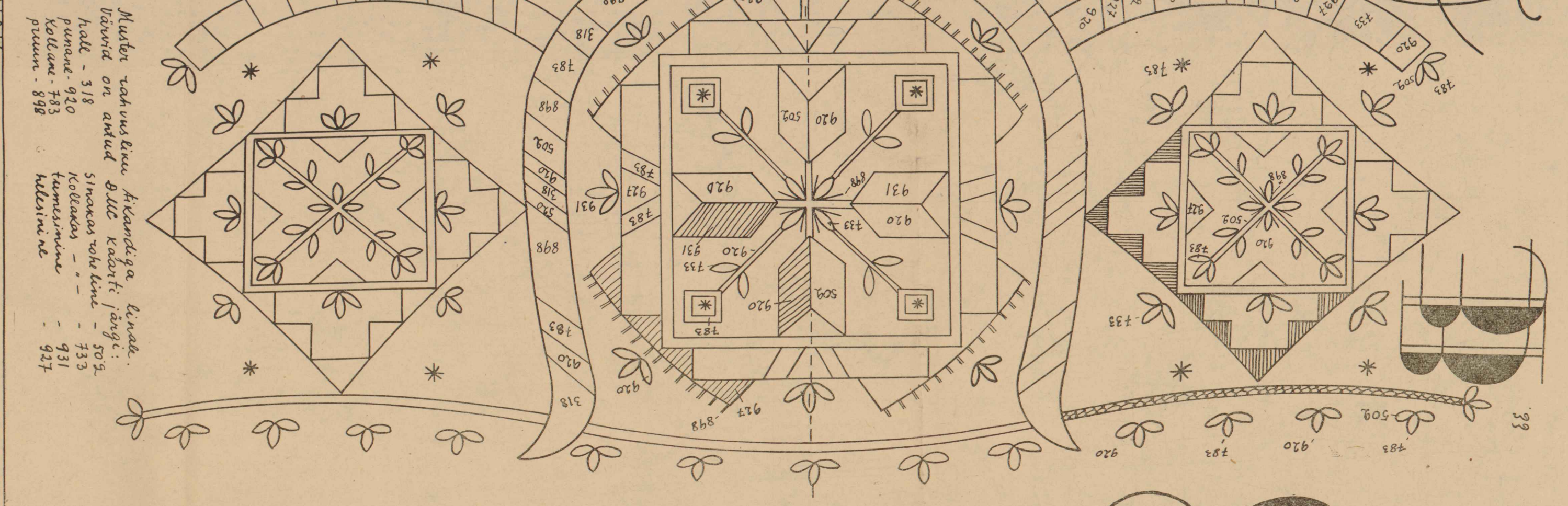
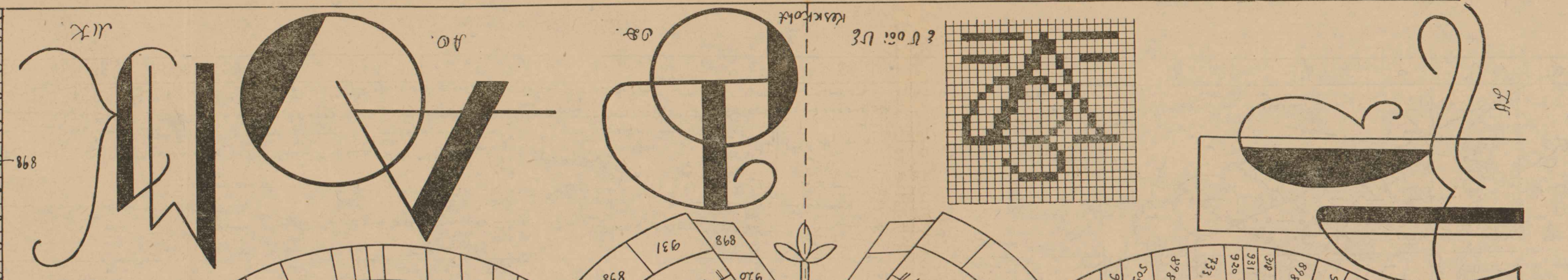
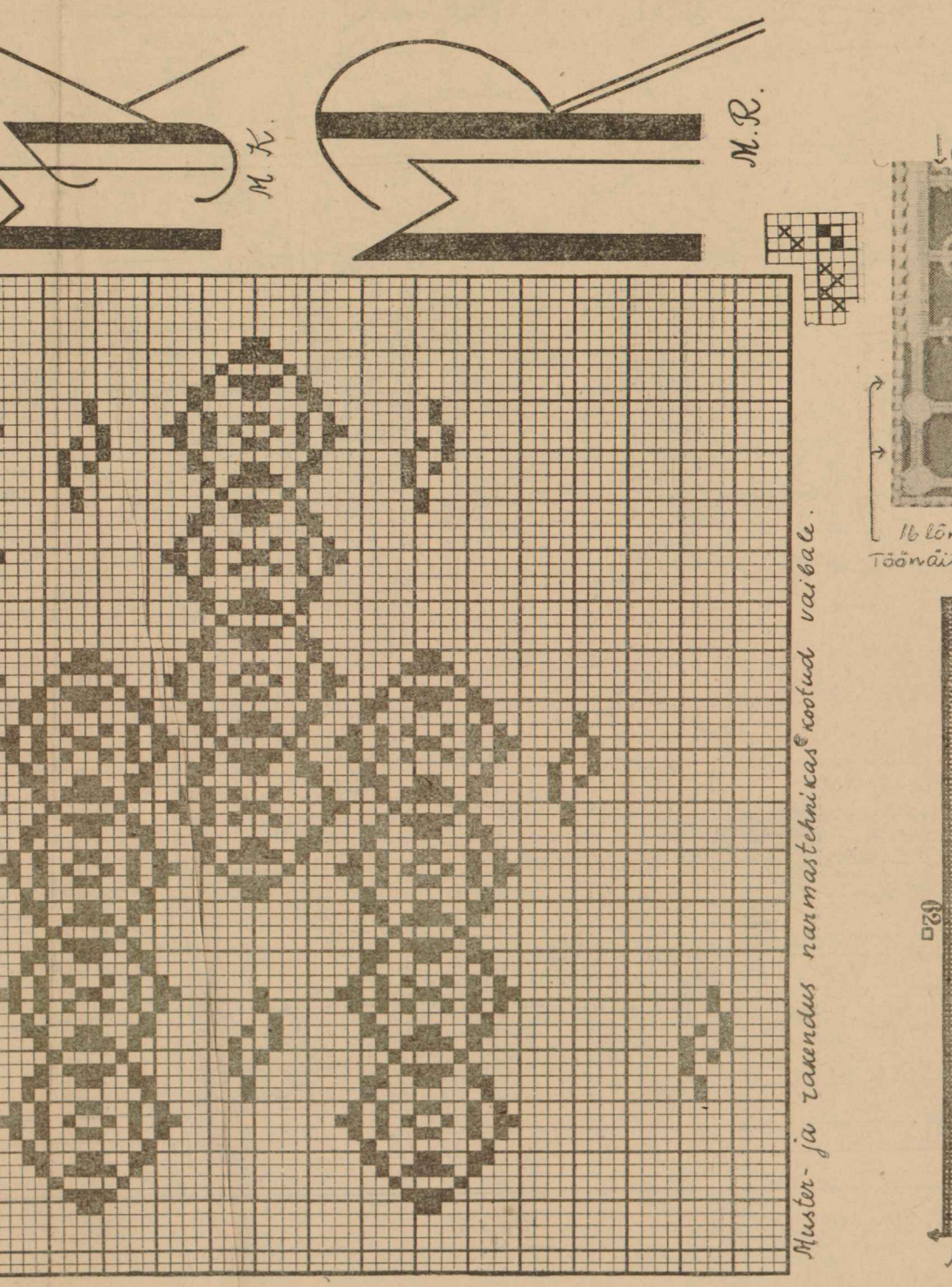
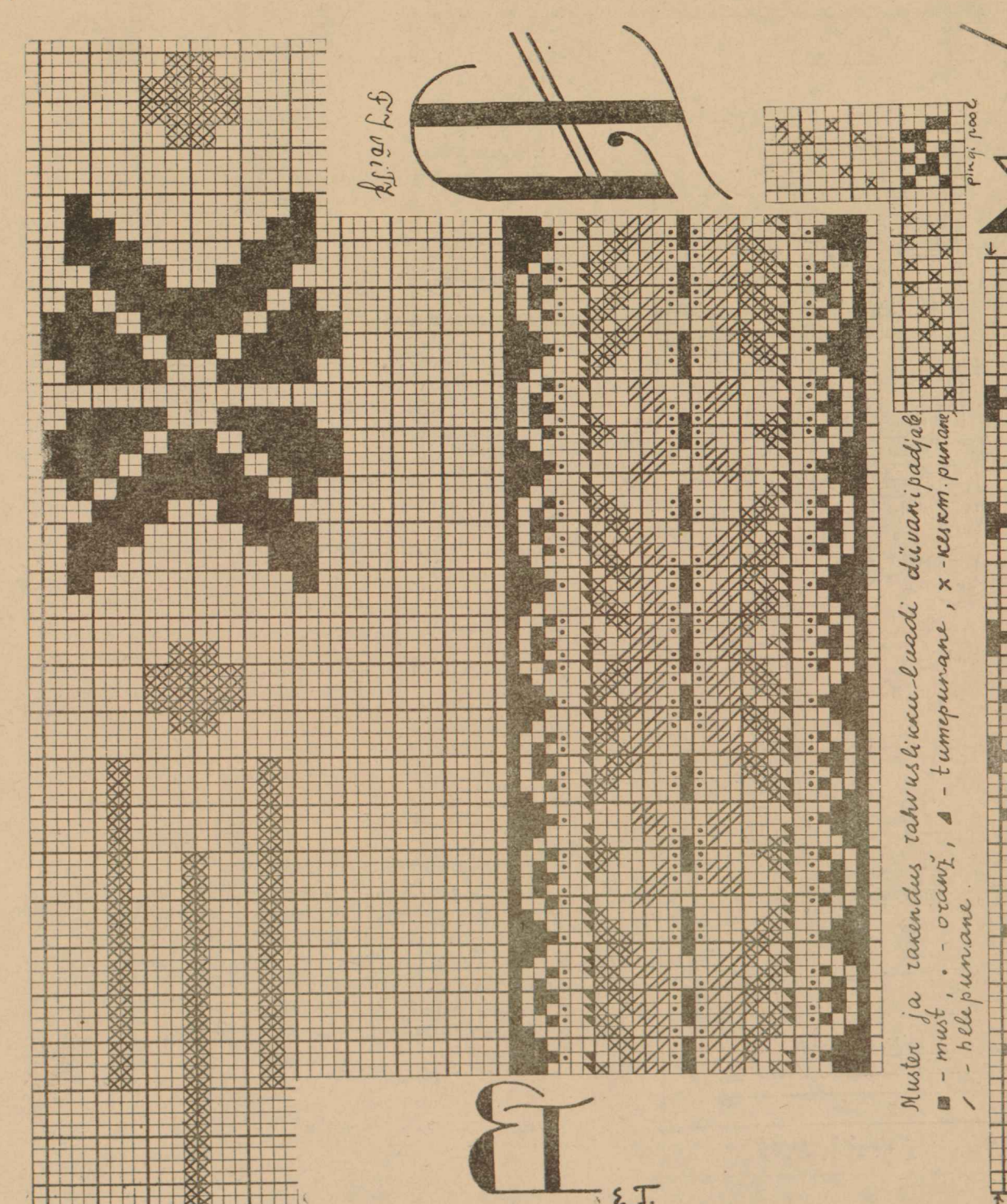
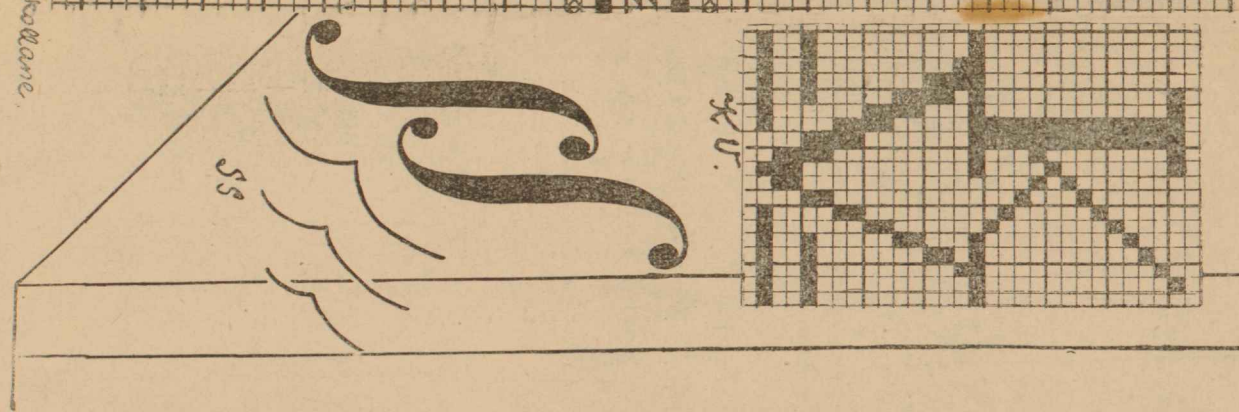
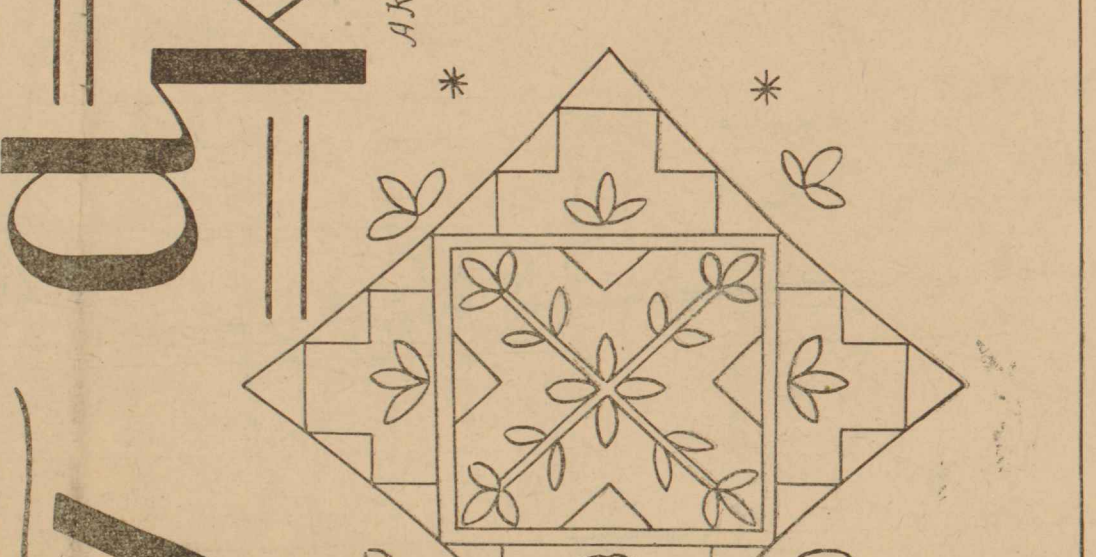
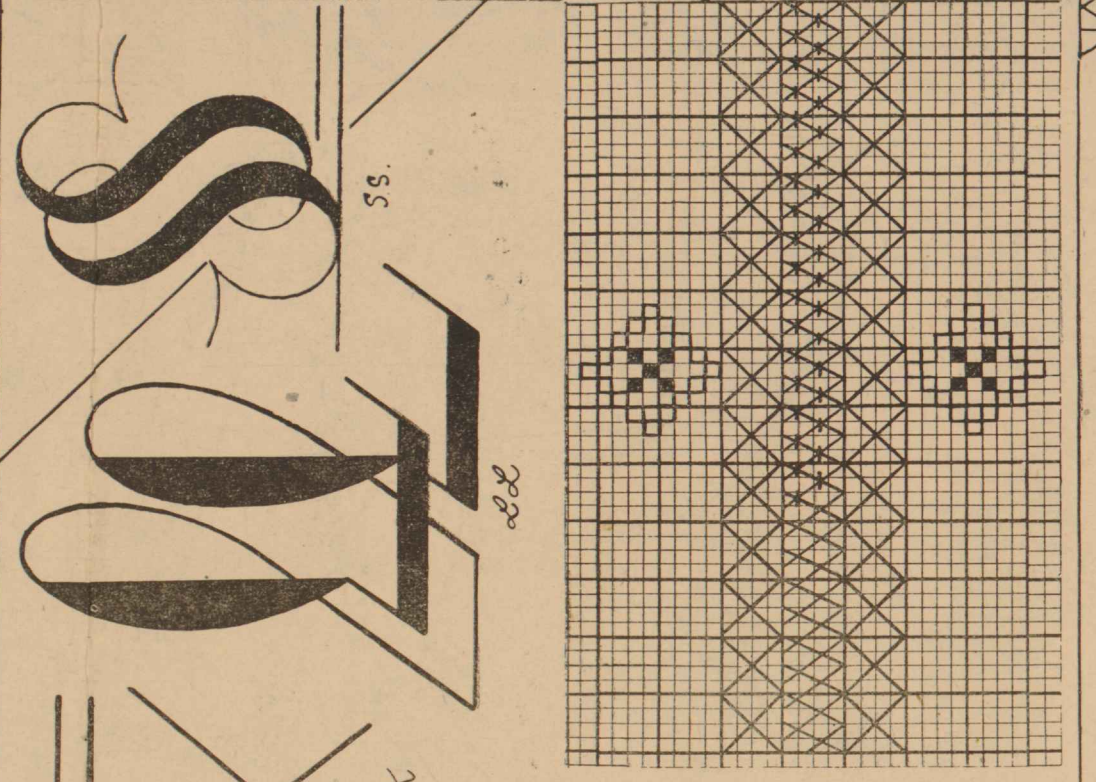
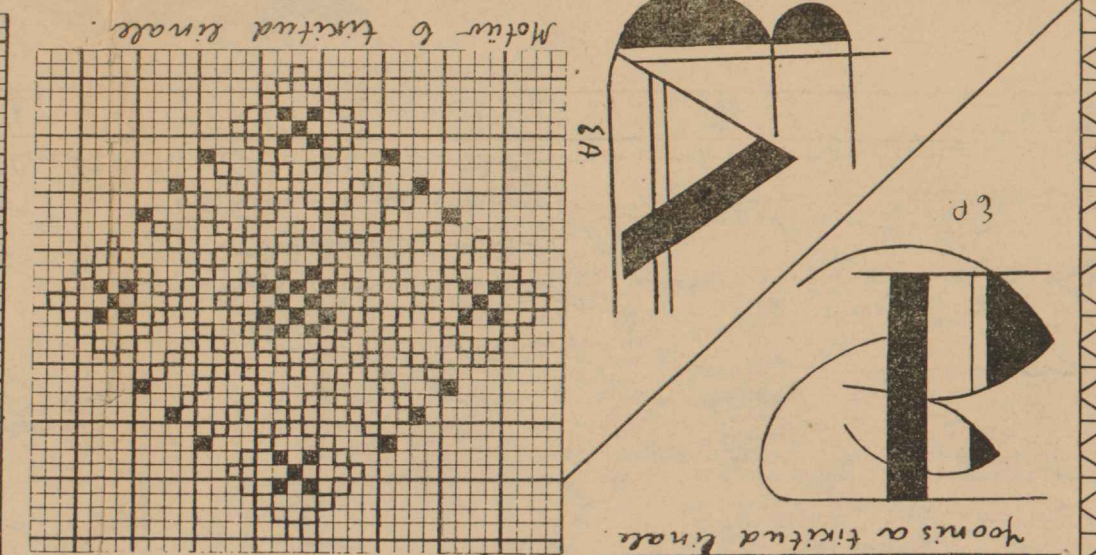
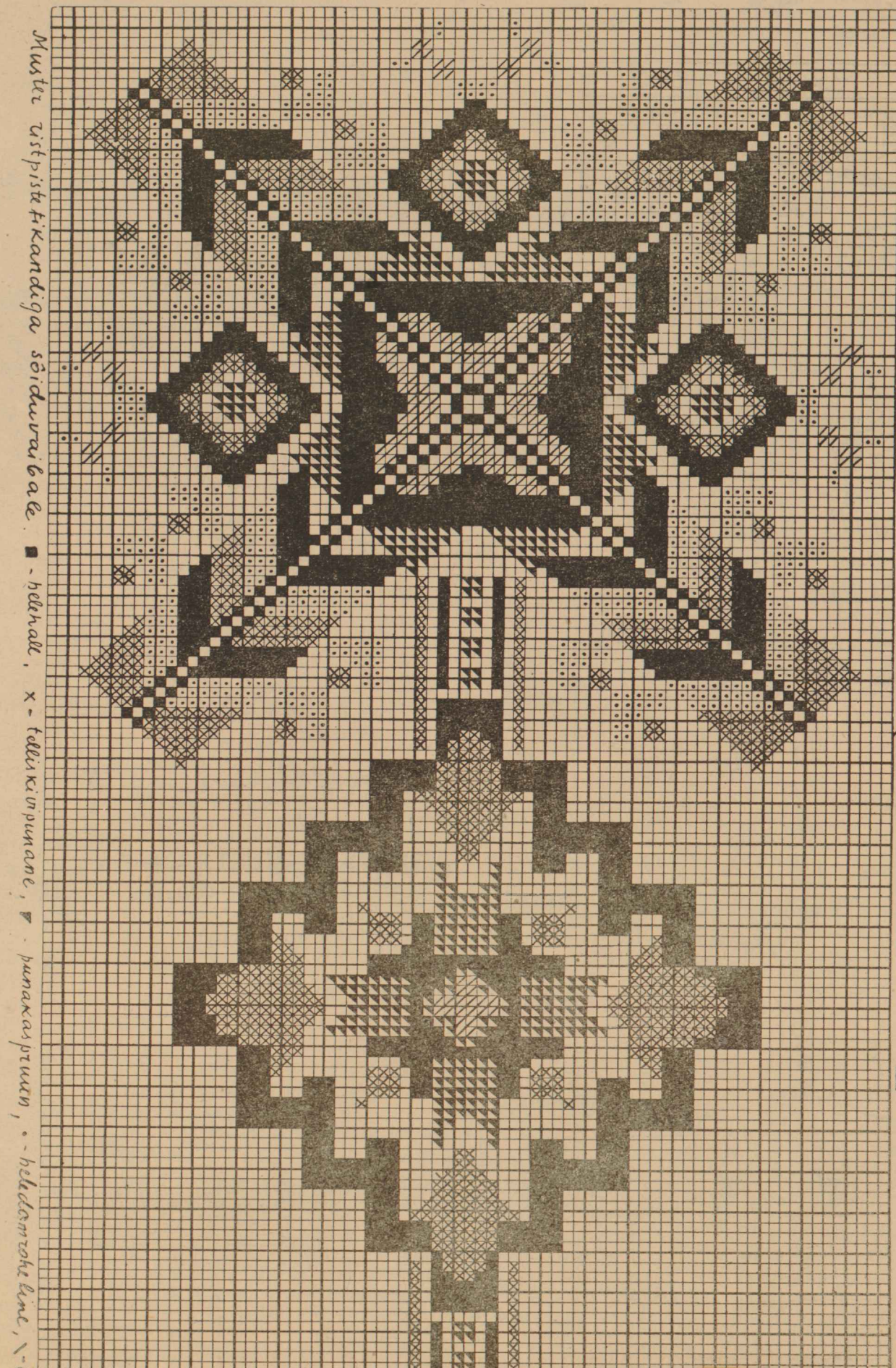
Maret

Naiste ja kodude kuukiri
JUULIKUU MUSTRI- JA LÕIKELEHT 1940. A.

- Lõige I. Kleit nr. 4, rinnam. 90 sm.
 - 1. Estükk
 - 2. Selg
 - 3. Esipoole varrukas
 - 4. Seljapoolne varrukas
 - 5. Tasku
 - 6. Kõik esilaid
 - 7. Külglaid
 - 8. Tagalaid
- Lõige II. Kleit nr. 2, rinnam. 92 sm.
 - 9. Esilaid
 - 10. Tagalaid
 - 11. Õlg
 - 12. Krae
 - 13. Varrukas
- Lõige III. Rannakeep nr. 3, rinnam. 90 sm.
 - 14. Estükk
 - 15. Selg
 - 16. Revar
 - 17. Peasa
- Lõige IV. Rannatükk ja bolero nr. 7 ja 8, rinnam. 88 sm.
 - 18. Pihku esiosa
 - 19. Seljasa
 - 20. Kõndepael
 - 21. Püksi esipool
 - 22. Püksi tagapool
 - 23. Bolero estükk
 - 24. Selg
 - 25. Varrukas
 - 26. Manset
- Lõige V. Pluus, rinnam. 102 sm, nr. 10.
 - 27. Pluusi estükk
 - 28. Selg
 - 29. Krae
 - 30. Varrukas
- Lõige VI. Pluus, rinnam. 96 sm, nr. 11.
 - 31. Estüki kesiosa
 - 32. Vabessa
 - 33. Külgoosa
 - 34. Selg
 - 35. Krae
 - 36. Varrukas
- Lõige VII. Rannamantel nr. 289, 4-6-a. lapsele.
 - 37. Estükk
 - 38. Selg
 - 39. Krae
 - 40. Varrukas
 - 41. Tasku
- Lõige VIII. Rannatükk nr. 290, 12-14-a. tütarlapsele.
 - 42. Estükk
 - 43. Selg
 - 44. Püksi esipool
 - 45. Püksi tagapool
 - 46. Tasku
- Lõige IX. Rannapüksid nr. 293, 5-a. lapsele
 - 47. Püksi esipool
 - 48. Püksi tagapool
 - 49. Sissetõuke äär
- Lõige X. Kleit nr. 297, 6-7-a. tütarlapsele
 - 50. Esilaid
 - 51. Tagalaid
 - 52. Esipasse
 - 53. Seljapasse
 - 54. Varrukas
 - 55. Krae
- Lõige XI. Sportlik jakk nr. 286, rinnam. 96 sm.
 - 56. 57. Estükk
 - 58. Selg
 - 59. Krae
 - 60. Varrukas
 - 61. Manset
- Lõige XII. Põll nr. 282, rinnam. 98 sm.
 - 62. Estükk
 - 63. Selg
 - 64. Esipoole äär
 - 65. Tagapool äär
 - 66. Olapael
 - 67. Tasku
 - 68. Tasku äär
 - 69. Voo

- Mustrilehel asuvad:
- 1. Muster ja rakendus armastehnikas kootud vaibale.
 - 2. Muster ja rakendus kootud padjale.
 - 3. Mustreid tikitud lindidele.
 - 4. Kudumiskiri varrestelkootud lindile.
 - 5. Muster nelinurksele fileelindile.
 - 6. Muster ristpistikandiga sõiduvaibale.
 - 7. Monogramm.

Musteri väripöytä: ■ - musta, □ - valkoinen, x - tummanpunainen, p - punainen, h - hildanvärinen, v - vaaleanpunainen

Musteri väripöytä: ■ - musta, □ - valkoinen, x - tummanpunainen, p - punainen, h - hildanvärinen, v - vaaleanpunainen

Musteri väripöytä: ■ - musta, □ - valkoinen, x - tummanpunainen, p - punainen, h - hildanvärinen, v - vaaleanpunainen

Musteri väripöytä: ■ - musta, □ - valkoinen, x - tummanpunainen, p - punainen, h - hildanvärinen, v - vaaleanpunainen

Musteri väripöytä: ■ - musta, □ - valkoinen, x - tummanpunainen, p - punainen, h - hildanvärinen, v - vaaleanpunainen

Musteri väripöytä: ■ - musta, □ - valkoinen, x - tummanpunainen, p - punainen, h - hildanvärinen, v - vaaleanpunainen

Musteri väripöytä: ■ - musta, □ - valkoinen, x - tummanpunainen, p - punainen, h - hildanvärinen, v - vaaleanpunainen